

LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU
Lahti University of Applied Sciences

PAINETTUUN SANOMALEHTEN JA TOIMITUSTYÖHÖN

Case: Etelä-Suomen Sanomat

LAHDEN
AMMATTIKORKEAKOULU
Liiketalous
Tradenomi
Markkinointi
Opinnäytetyö
Syksy 2011
Ida Varonen

Lahden ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma

IDA VARONEN:

Sähköisten julkaisujen vaikutus
painettuun sanomalehteen ja
toimitustyöhön
Case: Etelä-Suomen Sanomat

Markkinoinnin opinnäytetyö, 66 sivua, 26 liitesivua

Syksy 2011

TIIVISTELMÄ

Tämä opinnäytetyö käsittelee suomalaista journalismia, toimittajan työtä ja sähköistymisen vaikutusta printtimediaan. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, miten suomalainen sanomalehtiala on muuttunut viime vuosien aikana. Lisäksi työssä tarkastellaan toimittajien työn muutoksia ja heidän näkemyksiä journalismin tulevaisuudesta. Opinnäytetyö tehtiin Etelä-Suomen Sanomien toimeksiantona.

Suomalainen sanomalehtiala ja sanomalehtien lukeminen on kiistatta muuttunut viime vuosien aikana. Tähän on vaikuttanut teknologian kehittyminen, mutta myös ihmisten muuttuneet elämäntavat. Kiire ja nopeatempoinen elämänrytmi ovat pakottaneet lukijat hakemaan tietoa sieltä, mistä sitä saa nopeasti ja mahdollisimman tiiviissä muodossa. Tähän on mediatalojen pitänyt reagoida, mikä taas tarkoittaa, että toimitustyössä kiire on arkipäivää ja erilaiset teknologiset laitteet ó ja ohjelmat ovat yhä tärkeämmässä osassa lehtijuttujen teossa.

Tutkimuksen empiria-osuus toteutettiin kvalitatiivisena tutkimuksena, jossa kolmea Etelä-Suomen Sanomien printtitoimittajaa haastateltiin Etelä-Suomen Sanomien toimitustiloissa syyskuussa 2011. Haastattelun runko pohjautui vahvasti Jyrki Jyrkiäisen Tampereen yliopiston viestinnän laitoksella vuonna 2007 teettämään tutkimukseen öJournalistit muuttuvassa mediassaö. Koska haastattelujen teemat olivat samat kuin Jyrkiäisen tutkimuksessa, voitiin saatuja tuloksia verrata toisiinsa ja työ saatiin kytkettyä suurempaan kokonaisuuteen.

Tulokset on jaettu kolmeen päälukuun: työn merkitys ja ongelmat, työtehtävien muutokset ja niiden seuraukset sekä työtavat ja käytännöt. Näiden lukujen lisäksi tarkastellaan toimittajien arvioita journalismin tulevaisuudesta. Tulosten perusteella voidaan todeta, että vaikka printtilehtien levikit ovat laskussa, ei paperisen sanomalehden kuolemaa pidetä todennäköisenä. Lehtien uskotaan muuttuvan sisällöltään enemmän taustoittaviksi ja palaavan journalismin perusarvojen pariin. Toimittajien työ on monien tekijöiden vaikutuksesta muuttunut hektisemmäksi ja kiire on läsnä jokaisen toimittajan työpäivää. Nykyään toimittajien tulee olla moniosaajia niin juttutyyppeihin kuin erilaisten teknisten laitteidenkin osalta.

Avainsanat: sähköistyminen, verkkojulkaisu, toimitustyö, paperinen sanomalehti

Degree Programme in Business Studies

IDA VARONEN:

Electronic publications and their impact
on the printed newspaper and the
newspaper writers
Case: Etelä-Suomen Sanomat

Bachelor's Thesis in Marketing 66 pages, 26 appendices

Autumn 2011

ABSTRACT

This thesis concentrates on Finnish journalism, news-writers work and electrifications impact on print media. The purpose of this study was to examine how Finnish newspaper industry has changed in last decades. Besides that, this thesis views how the work of news-writers has changed and what they think about the future of journalism. The thesis was made as an assignment for Etelä-Suomen Sanomat.

Finnish newspaper industry has undoubtedly changed in recent years. This has affected by the development of technology, but also the changes that people have had in their lifestyles. The changes in newspaper industry mean also the changes in a news-writer work. Busy and fast-paced rhythm of life have forced the readers to find the information from there, where they can get it quickly as possible and the most compact form. This is shown urgency resulting in news-writers work, but also the growing importance of every kind of technological devices and programs.

The research of the thesis is qualitative and the material for the study was collected by interviewing three news-writers from Etelä-Suomen Sanomat. The interviews conducted in the desk of Etelä-Suomen Sanomat and the interview frame based on earlier research which was made by Jyrki Jyrkiäinen in 2007. Because the themes of the interviews were the same than in the research in 2007, the results were compared with each other and the thesis could be linked to a bigger picture.

The results are divided into three parts: importance of the work and the problems, job changes and their consequences, work habits and practices. Besides these three main themes this thesis also considers the attitude news-writers have towards the future prospects. Based on the results can be seen, that even though the circulations of traditional newspapers are declining, the death of a traditional newspaper is not considered to be likely. It is expected that in the future the newspapers are changing back to what they were a few decades ago. The work of news-writers has changed in a number of factors. The work is nowadays more hectic and busy. Every news-writer expected to know everything about everything and be skilled to use all the new technical tools.

Key words: electrification, online newspaper, news-writers work, printed newspaper

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
1.1	Työn taustaa	1
1.2	Tutkimusongelma ja työn rajaus	2
1.3	Tutkimuksen eteneminen ja rakenne	3
2	SANOMALEHTIALAN KEHITYS	5
2.1	Suomalaisen sanomalehtialan nykytila	5
2.2	Suomalaisen sanomalehdistön muutoksia	9
2.3	Verkkolehdet ja niiden lukeminen Suomessa	11
2.4	Sanomalehtialan tulevaisuus	18
3	TOIMITUSTYÖN KEHITYS	22
3.1	Toimituksien toimintaympäristö	22
3.2	Toimittajan työn ammattivaatimukset	26
3.3	Toimitustyön tulevaisuus	32
4	CASE: ETELÄ-SUOMEN SANOMAT	33
4.1	Mediatalo Esa	34
4.2	Tutkimusmenetelmä	35
4.3	Haastattelun teemat ja haastattelurunko	37
4.4	Tutkimuksen reliabiliteetti ja validiteetti	42
4.5	Tulokset	44
4.5.1	Työn merkitys ja nykyiset ongelmat	44
4.5.2	Työtehtävien muutokset ja niiden seuraukset	47
4.5.3	Työtavat ja ó käytännöt	50
4.5.4	Journalismin ja toimitustyön tulevaisuus	53
5	YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	55
	LÄHTEET	60
	LIITTEET	67

1 JOHDANTO

1.1 Työn taustaa

Suomessa luetaan paljon sanomalehtiä ja painetun sanomalehden lukijamäärät ovat korkeimpia maailmassa. Suomalaiset ovat tottuneet lukemaan informaationsa päivittäin painetustalehdestä ja lehden lukemisesta on tullut perinne, joka periytyy sukupolvelta toiselle. Ajat ovat kuitenkin muuttumassa ja elämme jatkuvan teknologisen kehityksen aikaa. On alettu etsiä uusia keinoja tiedon tehokkaaseen levittämiseen. Sanomalehtitalot ovat muuttuneet mediataloiksi ja alkaneet miettiä miten he palvelisivat lukijakuntaansa parhaalla mahdollisella tavalla. Lukijat taas ovat alkaneet etsiä uusia, tehokkaita tapoja informaationälkensä tyydyttämiseen.

Tekniikan kehittyessä ja maailman muutuessa koko ajan hektisemmäksi on tarvittu uusia keinoja tiedon ja informaation nopealle levittämiseksi ja löytämiseksi. Tämä yhteiskunnallinen muutos on edes auttanut erilaisten sähköisten, verkossa toimivien näköislehtien kehittymisen ja julkaisun. Enää ei sanomalehteä tarvitse odottaa postilaatikkoon, vaan avaamalla tietokoneen tai muun sähköisen lukulaitteen voi lukea itseään kiinnostavat, päivän polttavat uutiset helposti ja nopeasti.

Ulkomailla verkossa julkaistavat näköislehdet ovat jo saavuttaneet suurta suosiota lukijoiden keskuudessa. Suomessa suosio antaa vielä odottaa itseään, mutta ilmiö on jo tekemässä tuloaan. Tästä kertoo esimerkiksi se, että lähes jokainen suuri suomalainen sanomalehtipainaja julkaisee lehtensä myös verkossa. Kehittyneimmissä verkkojulkaisuissa lukija voi päivittää tietonsa ympäri vuorokauden reaaliaikaisesti esimerkiksi älypuhelimien avulla.

Myös journalismi ja toimittajan työ on ollut suuressa murroksessa ja isojen muutosten kourissa viime vuosien aikana. Tähän on vaikuttanut monta seikkaa, kuten muun muassa teknologian kehittyminen, lukijoiden uudet ja muuttuneet

tarpeet, kansalaisjournalismin suosion kasvu, mediatalojen kansainvälistyminen, taloudellisen tilanteen muutokset sekä paineet taloudelliseen kasvuun. Nämä muutokset ovat muokanneet toimitustyötä ja vaatineet uutta koulutusta ja uusien toimintamallien sisäistämistä. Rivitoimittajista on muokkautunut internetlehden ylläpitäjiä ja printtikirjoittajista verkkotekstin ammattilaisia. On siis selvää, että toimituksien arki on erilaista kuin ennen. Jääkin nähtäväksi, miten tämä tulee vaikuttamaan journalismin sisältöön ja sitä kautta jopa yhteiskuntamme yleissivistykseen.

1.2 Tutkimusongelma ja työn rajaus

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää:

- a) Millä tavalla Suomen sanomalehtiala on saavuttanut nykytilansa ja miten se tulee muuttumaan tulevaisuudessa.
- b) Millä tavalla toimittajien työ on muuttunut viime vuosina, millaista on toimittajan työ nykyään ja millaiseksi sen arvellaan muuttuvan tulevaisuudessa.

Tavotteiden saavuttamiseksi työn teoria-osuudessa käydään läpi tärkeitä asioita suomalaisesta sanomalehti alasta ja toimitustyöstä. Teoria-osuus antaa vankan tietopohjan yleisesti suomalaisesta journalismista, mutta myös tukevan pohjan työn empiria-osuudelle.

Lähempänä tarkastelun kohteena ja tutkimuksen toimeksiantajana toimii Etelä-Suomen Sanomat ja tarkemmin sen toimitus. Tutkimusaihetta tarkastellaan toimittajien näkökulmasta ja tarkoituksena on selvittää millaisia muutoksia toimituksessa on tapahtunut, mitä muutoksia toimittajat kokevat arkityössään, miten heidän työnkuvansa on muuttunut maailman sähköistyessä, millaista lisäkoulutusta he ovat saaneet, mitä he ajattelevat omasta tulevaisuudestaan toimittajana ja miten he näkevät painetun sanomalehden tulevaisuuden.

Tutkimusosuudessa tukeudutaan osittain Jyrki Jyrkiäisen vuonna 2007 tekemään tutkimukseen (julkaistu vuonna 2008) *öJournalistit muuttuvassa mediassa*. Tämä näkyy esimerkiksi siinä, että tutkimusaineiston saamiseksi järjestettyjen haastatteluiden runko pohjautuu pitkälti Jyrkiäisen tutkimuksessa käytettyihin teemoihin. Lisäksi saatuja tutkimustuloksia verrataan Jyrkiäisen tutkimuksesta saatuihin tuloksiin. Tämä on syys siihen, miksi tähän lähteeseen myös viitataan työssä usein. Tämä on tarkoituksen mukaista, koska työn tuloksia haluttiin verrata luotettavaan ja tuoreeseen tutkimukseen ja samalla liittää osaksi suurempaa kokonaisuutta.

1.3 Tutkimuksen eteneminen ja rakenne

Aluksi käsitellään suomalaisen sanomalehtialan nykytilaa ja sen tulevaisuuden näkymiä. Tarkastelun kohteena on muun muassa suomalaisten sanomalehtilukutavat, sanomalehtitalojen ja toimitusten nykytila sekä tapahtuneet muutokset. Lisäksi teoria-osuudessa pohditaan toimituksien nykyisiä toimintaympäristöjä sekä toimittajien ammattitaitovaatimuksia ja tulevaisuuden mahdollisuuksia sekä uhkakuvia. Teoriaosuudessa tietopohja kerättiin alan kirjallisuudesta ja artikkeleista, uusimmista tutkimuksista sekä erilaisista sähköisistä tietolähteistä. Muutamissa kohdissa lähdeaineisto on useamman vuoden takaista, mutta tällöin vanhemman tietolähteen käyttö on tarkoin harkittu ja tilanteeseen sopiva.

Työn empiria-osuudessa toteutettiin kvalitatiivinen tutkimus, jossa kolmea Etelä-Suomen Sanomien toimittajaa haastateltiin Etelä-Suomen Sanomien toimitustiloissa 12.9.2011 ja 19.9.2011. Haastateltaville lähetettiin noin viikkoa ennen haastattelua sähköpostilla kysymysrunko, jotta he pystyivät valmistautumaan etukäteen haastattelutilanteeseen. Lisäksi haastateltavat saivat tutustua vuonna 2007 Tampereen yliopistossa tehtyyn tutkimukseen *öJournalistit muuttuvassa mediassa*. Etukäteen lähetettyjen aineistojen avulla toimittajat olivat valmistautuneita omiin haastatteluihinsa ja näin niistä saatiin tiiviit ja kompatit kokonaisuudet, jolloin ne olivat helpommat litteroida nauhureilta aineistoksi ja loppujen lopuksi saattaa tuloksiksi.

Haastatteluiden ja litteroinnin jälkeen vastaukset jaettiin samalla tavalla kuin vuoden 2007 tutkimuksessa eli kolmeen päälukuun, joiden lisäksi lisättiin osio toimittajien mietteistä printtisanomalehden ja suomalaisen journalismin tulevaisuudesta. Haastatteluiden tuloksia verrattiin aiemman tutkimuksen antamiin tuloksiin. Suoraa vertausta tuloksien kesken ei kuitenkaan voitu tehdä, koska vuonna 2007 tehty tutkimus toteutettiin määrällisenä tutkimuksena ja sen tulokset on esitetty tilastollisessa muodossa. Tuloksien ja tutkimuksen kulun pohjalta kirjoitettiin yhteenveto ja johtopäätökset koko tutkimuksesta. Yhteenveto ja johtopäätökset kappaleessa käsitellään myös työn reliabiliteettia ja validiteettia sekä arvioidaan tulevaisuuden tarpeita tämän kaltaisille tutkimuksille.

Keskeiset käsitteet

Näköislehti: Verkossa julkaistu paperisen lehden näköisversio, jonka lukeminen perustuu luettavaksi valittujen yksittäisten juttujen suurentamiseen tietokoneen näytöllä. Näköislehteä voi myös silmäillä yleisesti. Paperisen lehden verkkoversion avulla pyritään vähentämään jakelukustannuksia erityisesti lehden päälevikkialueen ulkopuolella, kuten esimerkiksi ulkomailla. (Kuutti 2006, 155.)

Verkkajulkaisu: Yhtenäiseksi laadittu verkkoviestien kokonaisuus, jota on tarkoitus julkaista toistuvasti. Verkkajulkaisu voi sisältää perinteisen tekstin ja kuvan lisäksi myös esimerkiksi interaktiivisia osioita, kuten keskustelupalstoja ja palautteenanto mahdollisuuden. (Kuutti 2006, 253.)

Verkkolehti: Tietoverkkoon säännöllisesti toimitettava, sanoma- tai aikakauslehdille tyypillistä sisältöä sisältävä yhtenäismuotoinen julkaisu tai palvelu. Sähköisessä muodossa luettava verkkolehti eroaa painetusta lehdestä jakelunsa, painokustannustensa, reaaliaikaisuutensa, tietomääränsä, vuorovaikutteisuutensa sekä julkaistun aineiston vaivattoman saatavuuden suhteen. (Kuutti 2006, 254.)

2 SANOMALEHTIALAN KEHITYS

Tässä luvussa käsitellään suomalaisen sanomalehtialan kehitystä nykytilaansa, sanomalehdistössä tapahtuneita muutoksia, kansalaisjournalismia ja sen kasvavaa suosiota, suomalaisten lukutottumuksia sekä verkkolehtiä ja niiden kehitystä. Luvun lopussa arvioidaan sanomalehti alan ja verkkolehtien tulevaisuuden näkymiä.

2.1 Suomalaisen sanomalehtialan nykytila

Suomi on pitkään ollut ja on edelleen monessa suhteessa vahva sanomalehtimaa (Nordenstreng & Wiio 2003, 17). Sanomalehdistöllä on ollut Suomessa vaikuttava valistajan ja opettajan rooli. Ensimmäinen sanomalehti ilmestyi Suomessa ruotsinkielisenä 15.1.1771 ja vasta vuonna 1996 tämä ensimmäinen sanomalehti julkaistiin sähköisenä versiona. (Mikä on sanomalehti? 2010.)

Lehtinimikkeitä on edelleen paljon ja levikit sekä lukijapeitot ovat korkeita. Päivälehtien, jotka ilmestyvät 4-7 kertaa viikossa, nimikemäärältään suhteellisen harvalukuisen joukkoon kuuluvien lehtien keskimääräinen levikki oli noin 42 000 kappaletta vuonna 2008. Tällöin Suomessa ilmestyi 51 päivälehteä. Päivälehdet ovat tyypillisesti alueidensa levikkijohtajia eli niin sanottuja ykköslehtiä ja yleisesti niitä tilataan kotiin kannettuina. (Joukkoviestimet 2009, 167.) Iltapäivälehdet pois lukien sanomalehdistä noin 69 % toimitetaan tilaajille aamulla varhaisjakeluna ja suurin piirtein 16 % postin välityksellä eli päiväkantona. Lisäksi noin 2 % jaetaan jollain muulla tavalla tilaajan antamaan osoitteeseen ja 13 % ostetaan irtonumeroina esimerkiksi kioskeista ja huoltoasemilta. (Sanomalehtien Liitto 2007).

Suomessa sanomalehtien säännöllinen, päivittäinen seuraaminen kuuluu valtaväestön arkirutiineihin. Sanomalehti toimii kertaustiedon lähteenä ja joskus sen lukeminen on tapa irtaantua ympäristöstä -eristäytyä. Suomalaisille painettu, perinteinen, sanomalehti tuottaa sekä yleissivistystä että praktista tietoa. Moni suomalainen uskoo, että sanomalehteen painettava tieto käy läpi tarkemman

kontrollin kuin esimerkiksi televisiossa esitetty informaatio. (Alasma & Kivikuru 2003, 295.) Kansallisen Mediatutkimuksen mukaan keskimääräisen viikon aikana painettua sanomalehteä lukee noin 94 % kaikista 12 vuotta täyttäneistä suomalaisista. (Suomalaiset lukevat lehtiään monella tavalla 2011.)

Viimeisenä viestinnän kehitysvaiheena voidaan pitää tämänhetkistä viestintä tilannetta eli sähköisen tiedonvälityksen kehitystä aina vain nopeampaan ja helpompaan suuntaan esimerkiksi sähköisiä tietoverkkoja hyödyntämällä. (Nordenstreng & Starck 2002, 9.) Painetun tekstin rinnalle on tullut tietokoneet ja elektroniset lukulaiteet. Suurin ero sähköisen lukulatteen ja painetun perinteisen sanomalehden välillä on sisällön pysyvyyden ja vaihtuvuuden merkittävä ero. (Paavonheimo 2006, 55.)

Kesto-, pika- ja verkkoviestinnän erot ja yhteneväisyydet

Viestinnän välityksessä voidaan erotetaan kaksi päätyyppiä sen perusteella, tapahtuuko sanomanvälitys aineen vai energian siirtona. Kestoviestinnässä siirretään jotakin aineellista (painettu sanomalehti), kun taas pikaviestinnässä tiedon siirrossa siirretään energiaa (verkkolehti). Kestoviestinnälle on tunnusomaista, että sanomasta jää pysyvä jälki ja että viestintä on suhteellisen hidasta. Pikaviestinnässä taas uutinen katoaa äkkiä, mutta tieto leviää nopeasti. (Nordenstreng & Wiio 2003, 10.)

Verkkoviestintä on tietokoneeseen ja internettiin perustuvaa viestintää, joka voi olla sekä sanallista että sanatonta viestintää ja sen kohde voi olla tarkasti tarkennettu tai sitten yleisöviestintää. (Nordenstreng & Wiio 2003, 12613.)

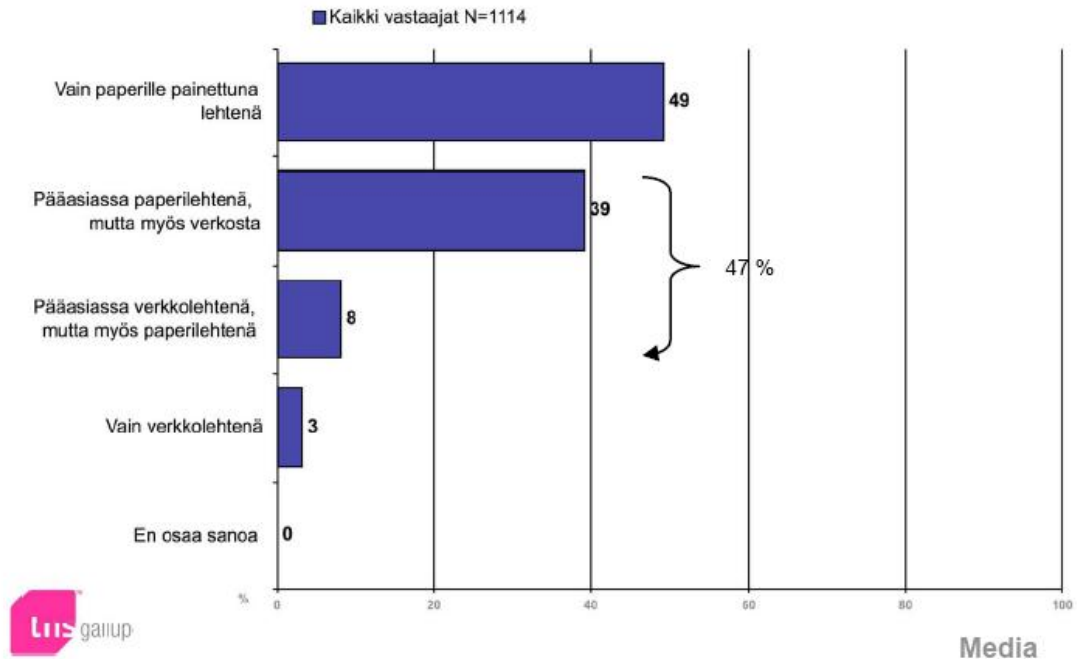
Internetverkon valtit: nopeus, edullisuus ja tehokkuus sekä vuorovaikutteisuus ja vaihtoehtoisuus, tunnetaan hyvin. Kaikki edellämainitut ovat seurausta tekniikan kehityksestä, mutta tekninen ja henkinen valmius eivät kuitenkaan kehity samaan tahtiin. Tämä aiheuttaa ongelmia verkosta saatavan informaation hakemiselle. (Alasilta 2000, 226.)

Internetin suhde muihin viestintävälineisiin on vuosien saatossa muuttunut. Ilman visuaalisuuden mukaantuloa internet ei olisi yhtä valtava ilmiö kuin se tällähetkellä on. (Aula, Matikainen & Villi 2006, 11.) Siirtyminen 1900-luvulta 2000-luvulle merkitsi siirtymistä uuteen viestinnälliseen aikakauteen (Nordenstreng & Wiio 2003, 265). Jo 2000-luvun alussa ymmärrettiin, että internet tulee muuttamaan paljon tietoyhteiskuntaamme. Jo silloin tiedettiin, että tulevaisuudessa yhä enenevässä määrin yhteiskuntamme tulee perustumaan tietokoneen ja tietoliikenteen laaja-alaiseen käyttöön elämämme kaikilla aloilla. (Nordenstreng & Starck 2002, 11.) Myös yhteiskuntamme arvomaailma on vuosien aikana muuttunut. Nykyään yleinen ja yhteinen mielipide on, että turhasta paperin käytöstä tulisi ponnistella eroon. Ympäristönäkökohdat ovat kiistattomasti sähköisen näköislehden puolella paperista lehteä vastaan. (Alasilta 2000, 255.)

Suurimmat muutokset sanomalehtien lukemisessa on tapahtunut nuorissa ikäryhmissä eli yhteiskuntaamme on kasvamassa uudenlainen sukupolvi (Sauri 2005, 40). Aslaman ja Kivikurun mukaan parikymppiset ja tätä nuoremmat mediakuluttajat ovat jo nyt kovin erilaisia kuin edeltäjänsä. (Alasma & Kivikuru 2003, 295.) Tilastokeskuksen vuonna 2005 teettämän tutkimuksen tulokset tukevat Aslamaa ja Kivikuraa, sillä myös siinä selviää, että nuorten lukemisaktiivisuus paperisten sanomalehtien osalta on vähenemässä. Yhdenmukaisia tutkimustuloksia on saanut myös esimerkiksi Sanomalehtien Liitto jo vuonna 2001. (Sauri 2005, 40.)

KUVIO 1. Suomalaisen tottumukset sanomalehtien lukutavoissa

Lähes puolet seuraa lehteä sekä paperi- että verkkoversiona Miten seuraa pääasiassa luettua lehteä

Lähde: Tns Gallup 2008

Kuten yllä olevasta kuviosta 1. huomataan, aikuiset ovat oppineet lukemaan informaationsa paperilta ja tottumus lieneekin suurin syy siihen, että he lukevat mieluummin paperista sanomalehteä kuin verkon näköislehteä. Paperilukutaito onkin nykyisten aikuisten ensisijainen lukutaito ja sellaisena se todennäköisesti tulee pysymäänkin, mutta erilaiset teknologiset kehitykset saattavat tuoda mukanaa yllättäviäkin motiiveja ruutulukemisen taidon opettelemiseen. (Alasilta 2000, 47 ja 256.) Lisäksi Sanomalehtien Liiton mukaan yli puolet verkkosanomalehtiä seuraamattomista suomalaisista ilmoittaa, ettei heillä ole mahdollisuutta niiden lukemiseen. Tämä on hyvin yleistä yli 50-vuotiaiden keskuudessa ja varmasti suuri syy paperilehtien suosioon vanhemman ikäpolven keskuudessa. (Nuoret ja nuoret aikuiset lisänneet verkkolehtien lukemista 2008.)

2.2 Suomalaisen sanomalehdistön muutoksia

Puhuttaessa sanomalehtien toimintaehdoissa meneillään olevista muutoksista on hyvä muistaa, että monissa maissa on pitkään jatkunut trendi levikin laskusta ja sanomalehtien vähenemisestä. Vaikka sanomalehdistössä on ollut sekä kurjistumis- että menestymistarinoita, voidaan kuitenkin kokonaisuudessaan sanoa, että alan suunta on kokonaisuudessaan ollut laskujohteinen.

Sanomalehdistön menettäessä otettaan informaation välittäjänä ovat sähköiset välineet kasvattaneet suosiotaan. Uusi viestintäteknologia voi näyttää sanomalehtialan kannalta sekä mahdollisuutena että uhkana, kuitenkin tekijänä, joilla on useita vaikutuksia sanomalehdistön toiminnan ehtoihin. Teknologiselta kantilta katsoen sanomalehtitalot voivat olla pakotettuja siirtymään uusien menetelmien käyttöön vaikka kuluttajien mieltymyksistä ei olisikaan varmaa tietoa. (Heinonen 1997, 7.)

Vaikka edellä mainitun kappaleen tieto on vanhasta lähteestä, pitää se edelleen pääosin paikkansa. Esimerkiksi Mediatalo ESA:n vuoden 2008 toimintakertomuksesta voidaan huomata, että alalla vallitsee edelleen samanlainen laskusuhdanteinen trendi levikkien määrissä (Mediatalo ESA 2008). Myös Sanomalehtien Liito on huomannut alan olevan suuren murroksen kynnyksellä. Vuonna 2009 liitto laati alalle uuden strategiasuunnitelman, jonka tärkeimpiä tehtäviä ovat sanomalehtien mielikuvan kirkastaminen, alan elinvoimaisuuden ja kasvumahdollisuuksien varmistaminen sekä uusien lukija- ja käyttäjäsuhteiden rakentaminen. Sanomalehtien Liito uskoo, että printtilehti on edelleen mediatalojen toiminnan vahva runko, jonka sisällön laatua ja monipuolisuutta sekä digitaalisen median mahdollistamia lisäpalveluita tulee kehittää aktiivisesti. (Mediatalo ESA 2011.)

Sanomalehtien verotus

Lehdistön suojelemaan verokohtelun syynä on ollut lehtien lukemisen tukeminen eli yleissivistyksen parantaminen. Näin ollen verotuksen keveys on edesauttanut yleishyödyllisenä pidettyjen sanomalehtien sisältöjen korkeata laatua ja

monipuolisuutta. Tekniikan kehittyminen on kuitenkin johtanut siihen, että sama informaatio voidaan jakaa kuluttajille myös sähköisesti. Verkkolehdeä verotetaan kuitenkin normaaliverokannan mukaan kun taas kotiin tilatusta painetusta sanomalehdestä ei tarvitse maksaa veroa. (Pursiainen 2010.)

Nykyinen verotuspolitiikka ei siis ole tekniikka neutraali ja se kohtelee epätasa-arvoisesti sekä sähköisen palvelun tarjoajaa että sen kuluttajaa. Lehtien lukemisen kannalta ei ole merkitystä sillä, millaisessa muodossa informaatio kuluttajalle tulee, joten jos verohelpotuksen tarkoituksena edelleenkin on tukea sivistystä, pitäisi myös verkkolehden olla verotuksesta vapaa. Verokohtelun muuttamisella taas olisi suuria vaikutuksia Suomen lehdistöön. Lehtien kyky tuottaa laadukkaita ja monipuolisia juttuja lehtiin vähenisi radikaalisti samoin kuin lukijoiden ja tilaajien määrä. (Pursiainen 2010.)

Useissa tutkimuksissa on huomattu, että verkkoviestinnän myötä lehdistönkin yleisösuhde on saanut uusia haasteita muuttuvasta viestintäkäyttäytymisestä eli sähköisen viestinnän kasvusta. Toisin sanoen verkko tarjoaa sanomalehdille uudenlaisia tapoja toimia yleisönsä kanssa vuorovaikutuksessa. Painettujen sanomalehtien toimintamallit tulisivat siis muuttua sen mukaan, miten lehtien lukijakuntaa kiehtovat uudet viestintäympäristön toimintamallit. (Heinonen 2008, 23.)

Yleisösuhteen tiivistämiseksi on sanomalehtitaloissa tehty ja tullaan varmasti jatkossakin tekemään töitä muutenkin kuin vain verkkovälineitä ja ökäytäntöjä kehittämällä. Esimerkiksi erilaiset lukijoiden tapaamistilaisuudet näyttävät yleistyneen lehtien toimintamuotona pitää läheiset välit lukijoihinsa. Kuitenkin verkkolehdet erilaisine kanavineen ovat olleet ja tulevat varmasti tulevaisuudessakin olemaan se väylä, jonka kautta lukijat ovat yhteydessä lehtensä toimitukseen. (Heinonen 2008, 29 ja 31.)

Verkkolehdet aiheuttavat myös ongelmia lehtitaloille. Kuluttajiin on juurtunut ajatus, että lehteen painettu on totuus ja nyt tämä ajatus on yleisön mielikuvissa kulkeutunut nyt verkkomaailmaankin. Näin ollen lukija pitää erilaisilla keskustelualueilla julkastuja mielipiteitä lehtitalon kannanotoksi ja mielipiteeksi.

Tulevaisuudessa odotetaan, että myös tavalliset kuluttajat osaavat nähdä eron verkkolehden eri osastojen välillä. (Heinonen 2008, 37.)

2.3 Verkkolehdet ja niiden lukeminen Suomessa

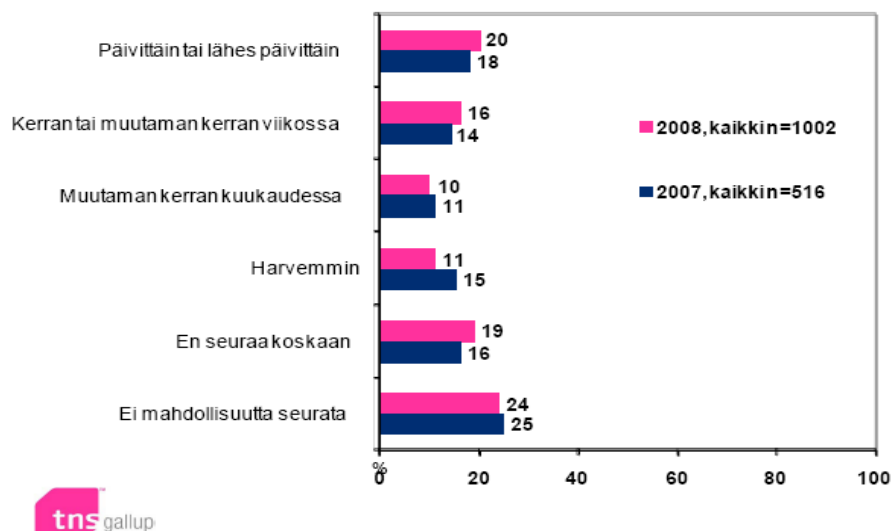
Yhä useampi sanomalehti julkaisee myös verkkoversiota. Vuonna 2008 kaikilla päivälehdillä oli internetversio lehdestään (Joukkoviestimet 2009, 167). Sama uutinen nähdään usein paitsi painettuna lehteen myös internetiin (Suikkanen, Saloniemi & Holma 2008, 61). Sanomalehdiltä on siirtynyt muun muassa rivi-, asunto- ja työpaikkailmoituksia muihin sähköisiin julkaisuihin, joten perinteiset sanomalehdet eivät ole voineet jäädä vain seuraamaan tilannetta sivusta, vaan niiden on ollut pakko kehittää verkkolehteä yhtäältä suhteessa paperiseen versioon ja toisaalta lukijakuntansa eri kiinnostuksen kohteisiin. Tämä on merkinnyt sitä, että verkkoversiot ovat kehittyneet yhä enemmän vuorovaikutteiseen suuntaan ja tarjonneet lukijoilleen esimerkiksi mahdollisuutta myös niin sanotun kansalaisjournalismin toteuttamiseen. (Picard & Sauri 2003, 36; Jyrkiäinen & Savisaari 2003, 74.)

Sähköisen tietopalvelun kasvu on ollut nopeaa, mutta maksullisten kuluttajille suunnattujen palvelujen läpimurto antaa edelleen odottaa itseään. Tämä johtuu siitä, että internetiin on iskostunut maksuttomuuden leima. Toisin sanoen sanomalehtiyhtiöt eivät juuri ole panostaneet suuria sijoituksia näköis- ja verkkolehtiin, koska se olisi pois paperilehtien kehittämisestä ja näin ollen siitä, mistä lehtitalot tulonsa saavat. (Picard & Sauri 2003, 36; Jyrkiäinen & Savisaari 2003, 74.) Toisaalta, kuten Alasiltakin asian ilmaisee, verkkojulkaisuihin kannattaisi panostaa edes hieman. Kangertelevat verkkopalvelut ja esimerkiksi vaikeudet lukea sanomalehden näköispainosta verkosta voivat aiheuttaa jopa asiakasmenetyksiä ja kolhuja sanomalehtitalon maineelle. Alasillan mukaan ei ole mitenkään harvinaista, että informaatioyhteiskunnan siirtäminen paperilta verkkoon heikentää suuresti viestinnän laatua. Jos asiat kirjoitetaan täsmälleen samanlaisesti verkkolehdessä kuin paperiversiossa, vaikeutuu sanoman perille meno melkein aina. (Alasilta 2000, 229.)

Aktiivisuus viestintämarkkinoilla on välttämätöntä lehtiyrityksille, koska kohdeyleisö käyttää aikaa ja rahaa tyydyttääkseen informaation ja viihteen tarpeensa medioita kuluttamalla. Yleisön on tehtävä valintoja siitä, miten he käyttävät niukkoja resurssejaan eri medioiden seuraamiseen. Esimerkiksi ostaessaan sanomalehden tai tietokoneen kuluttaja tekee taloudellisen päätöksen ja kenties valinnan siitä, mitä kautta hän haluaa tyydyttää informaatiotarpeensa. (Picard & Sauri 2003, 23.) Anja Alasillan mukaan informaatioteknologian kehittyessä yhä useammat ovat alkaneet hankkia tietoa koneelta ja myös lukevat tarvitsemansa informaation tietokoneensa ruudulta. Tämä voidaan huomata esimerkiksi alla olevasta kuvioista 2.

KUVIO 2. Verkkosanomalehtien seuraaminen (vertailtu vuosia 2007 ja 2008)

Verkkosanomalehtien seuraaminen, vertailu edelliseen vuoteen

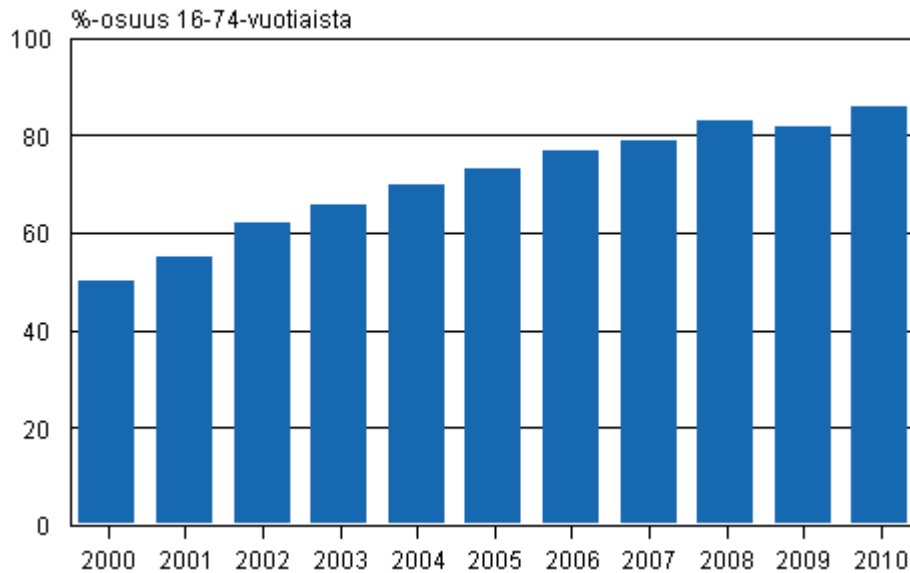
Lähde: TNS Gallup 2008

Tilastokeskuksen vuonna 2010 teettämän vuosittaisen kyselyn mukaan 82 henkilöä sadasta (16-74 óvuotiaista) on käyttänyt internetiä vähintään kerran kolmen kuukauden aikana (katso taulukko 1). Tämä tarkoittaa sitä, että Suomessa internetin käyttö on erittäin yleistä. Mielenkiintoinen asia voidaan kuitenkin havaita aiemmista tutkimuksista (katso kuvio 3.), joista selviää, että vuonna 2009 internetin säännöllisiä käyttäjiä oli vähemmän kuin vuotta aiemmin vuonna 2008.

Tämä on huomiota herättävää, koska koko 2000-luvun internetin käyttäjien osuus on aina ollut nousussa. (Internetin käytön yleiset muutokset 2010.)

KUVIO 3. Internetin käyttäjien osuus 2000-2010

Lähde: Tilastokeskus 2010

Yllä olevasta kuviosta 3. voidaan huomata, että olemme mahdollisesti saavuttamassa internetin käyttäjissä jonkinlaisen saturaatiopisteen vaikkakin internetin päivittäinen käyttö on jatkuvasti yleisempää ja varsinkin iäkkäämpien käyttäjien keskuudessa internetin suosio kasvaa jatkuvasti. Myös verkon käytön edellytykset ovat parantuneet jatkuvasti. Internetyhteyksien yleisyys kodeissa on ollut nousussa samoin kuin tietokoneiden. Keväällä 2009 suomalaisista kotitalouksista 80 % omisti tietokoneen ja 78 % internetyhteyden. (Jo joka toinen suomalainen käyttää internetiä useasti päivässä 2010.) Tämän lisäksi kannettavien tietokoneiden osuus kaikista tietokoneista on jatkuvassa kasvussa ja esimerkiksi Leino arvelee, että kannettavien ja siirrettävien tietokoneiden määrä tulee tulevaisuudessakin kasvamaan muun muassa niin sanottujen notebookien kasvattaessa markkinaosuuttaan. (Leino 2010, 21622.)

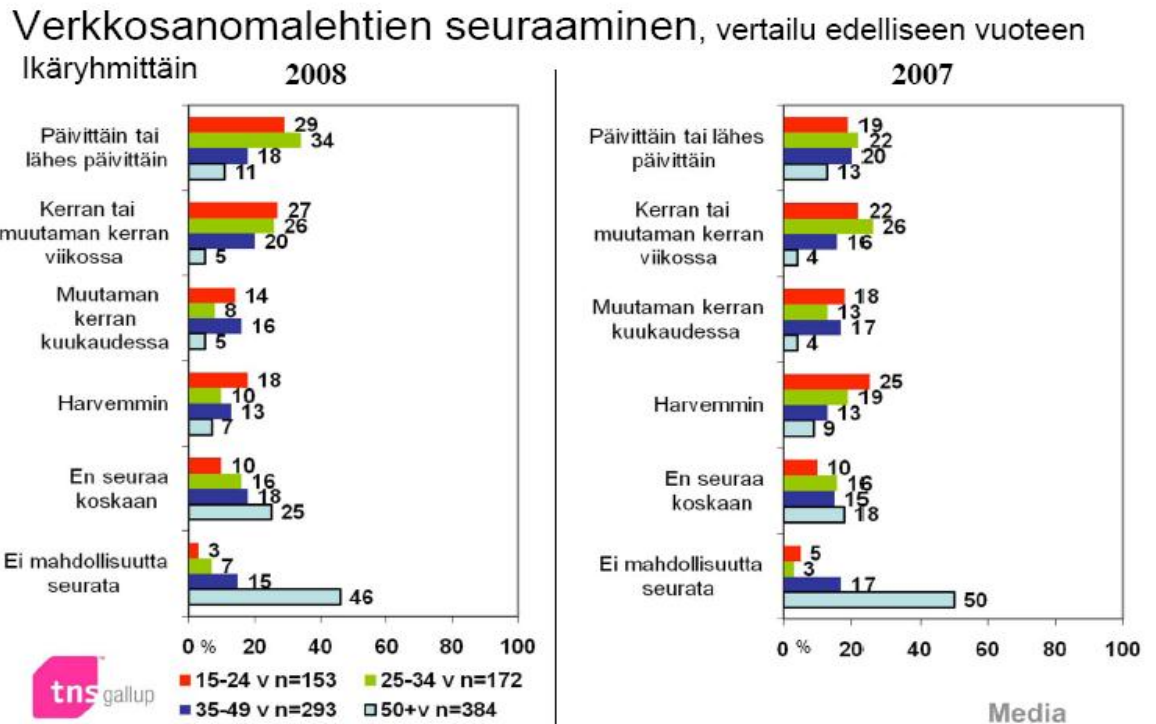
Eri välineiden viestintätuotteet eivät kuitenkaan ole keskenään vertailukelpoisia, koska sanomalehdet ovat pysyviä kappaleita ja niistä voidaan laskea muun muassa levikin määrä. Verkkoviestinnässä esimerkiksi näköislehtien osalta tämä on taas paljon haastavampaa varsinkin, jos nähdäkseen lehden käyttäjän ei tarvitse

rekisteröityä erikseen. Vertailupulmista huolimatta on tärkeää tuntea alan tuotannon ja kulutuksen pääpiirteet. (Nordenstreng & Wiio 2003, 13.)

Suosituimpien verkkosanomalehtien lukijoiden määrät ovat kasvaneet nopeasti vuosina 2001-2006, kuten kuvio 4. alempana osoittaa. Täytyy kuitenkin muistaa, ettei verkko- ja paperilehden lukijaluvut ole täysin vertailukelpoisia, koska verkkolehtien lukijaluvut kuvaavat viikottaisia käyntimääriä verkkolehtien sivuilla, kun taas paperilehtien KMT-luvut (Kansallinen Mediatutkimus) kuvaavat numerokohtaisia lukijamääriä. (Sanomalehdet pystyvät vastaamaan ajan haasteisiin 2007.)

Tilastokeskuksen vuonna 2002 teettämään vapaa-aikatutkimukseen sisällytettiin myös lehtien verkkoversioiden seuraaminen. Jokseenkin säännölliseksi verkkolehden lukijaksi itsensä määritteli noin joka kymmenes 15 vuotta täyttänyt painetun sanomalehden lukija. Heistä vain noin neljä prosenttia seurasi nettisanomalehtiä päivittäin. On siis selvää, että vielä 2000-luvun alussa sanomalehtien verkkoversiot toimivat pikemmin paperilehtien antaman informaation täydentäjinä kuin niiden korvaajina. (Sauri 2005, 42.)

KUVIO 4. Verkkosanomalehtien seuraaminen ikäryhmittäin (vertailtu vuotta 2007 ja 2008)

Lähde: Tns Gallup 2008

Vuonna 2008 internetlehden lukioita oli jo aiempaa huomattavasti enemmän ja näköislehden lukeminen on yleistynyt varsinkin nuorten keskuudessa.

Sanomalehtien Liiton TNS Gallupilla keväällä 2008 teettämässä tutkimuksessa selvisi, että enemmän kuin joka toinen 15634 vuotias seuraa verkkosanomalehtiä päivittäin tai lähes päivittäin. Saman tutkimuksen mukaan verkkosanomalehtiä lukee kaikkiaan 57 % yli 15 vuotiaista suomalaisista. Lehtiä lukevista henkilöistä päivittäin tai lähes päivittäin sanomalehtien näköisversiota käy tutkimassa 20 % vastaajista ja kerran tai muutaman kerran viikossa 16 % vastaajista. Kuitenkin vain 12 % TSN Gallupin kyselyyn vastannesta kertoi lukevansa lehteään ensisijaisesti tai ainoastaan verkosta. (Nuoret ja nuoret aikuiset lisänneet verkkolehtien lukemista 2008.)

Kuten yllä olevasta kuvioista 4. huomataan ja kuten on aiemmin mainittu, myös vanhemmissa ikäryhmissä internetin käyttö on viime vuosina yleistynyt.

Vuodessa 65674-vuotiaiden internetin käyttö kasvoi kymmenen prosenttiyksikköä. Paitsi, että internetiä käytetään yhä yleisemmin, sitä käytetään

myös yhä useammin. Tilastokeskuksen teettämän tutkimuksen mukaan vuonna 2010 suomalaisista 72 % käytti internetiä päivittäin tai lähes päivittäin. Internetin käyttö on nykyään jo niin runsasta, että valtaosa tietokoneen käytöstä koostuu pelkästään internetissä olemisesta. Tutkimuksesta käy myös ilmi, että sekä miehillä, että naisilla on hyvin samankaltaiset internetin käyttötavat ja ó paikat varsinkin silloin kun tarkastelu kohdistuu saman ikäryhmän edustajiin. (Jo joka toinen suomalainen käyttää internetiä useasti päivässä 2010.)

Tilastokeskuksen vuonna 2010 teettämän tutkimuksen mukaan internetin käyttö kotitalouksissa on yleistynyt edelleen. Taulukosta 1 voidaan huomata varsinkin nuorten aktiivisuus internetin käytössä. (Tilastokeskus 2010.)

TAULUKKO 1. Internetin käytön ja eräiden käyttötapojen yleisyys 2010, %-osuus väestöstä

	Käyttänyt internetiä viim. 3 kk aikana	Käyttää internetiä yleensä useita krt päivässä	Lukenut verkkolehtiä tai televisiokanavien internetsivuja viim. 3 kk aikana	Seuraa jotain yhteisöpalvelua vähintään päivittäin
16-24v	99	76	92	67
25-34v	100	78	92	60
35-44v	96	65	85	25
45-54v	92	53	74	12
55-64v	75	43	61	5
65-74v	43	19	35	2
Miehet	87	59	76	25
Naiset	85	54	73	30
Yht.	86	56	74	28

Lähde: Tieto- ja viestintätekniiikan käyttö -tutkimus 2010, Tilastokeskus

TAULUKKO 2. Suosituimmat sanomalehtien verkkojulkaisut 2001 ja 2006,
(marraskuu 2007, viikko 45)

Lehti	Verkkolehti			Paperilehti	
	Kävijöitä/ viikko	Kävijöitä/ viikko	Muutos, %	Käyntejä/ kävijä	Lukijamäärä*
	2001	2006	2001-2006	2006	2001 2006
Iltalehti	161 073	768 840	377	4,3	686 000 694 000
Iltä-Sanomat	176 134	748 358	325	4,4	920 000 905 000
Helsingin Sanomat	201 854	549 494	172	3,4	1 150 000 1 046 000
Kauppalehti	59 539	157 977	165	4,7	318 000 219 000
Taloussanomat	12 019	153 819	1 180	2,4	88 000 72 000

Lähde: Tilastokeskus 2007

Kuten yllä olevasta taulukosta 2 voidaan huomata, kaikkien lehtien verkkoversioiden lukijamäärät kasvoivat huomattavasti vuosina 2001-2006. Paperisen lehden osalta melkein kaikkien lehtien lukijamäärät ovat samaan vertailu-aikaan olleet laskussa. Kuitenkin TNS Gallupin Suomen Sanomalehtien liitolle maaliskuussa 2011 tekemän tutkimuksen mukaan sanomalehtiä lukevat nuoret ja nuoret aikuiset pitävät perinteistä sanomalehtiviestintää muita mediamuotoja huomattavasti uskottavampana, turvallisempänä, luotettavampana, laadukkaampana ja yhteiskunnallisesti vastuullisempänä viestintämuotona. Edellämainitut seikat korostuivat tutkittaessa alle 35-vuotiaiden mielikuvia eri medioista. (Nuoret arvostavat sanomalehtiä, lukeminen lisäsi äänestämistä 2011.)

Myös sanomalehtien verkkopalvelujen mielikuvia tutkittaessa on huomattu, että tilastollisesti merkittävää parannusta on tapahtunut verkkopalvelujen luotettavuudessa (+10 % -yks.), yksilöllisyydessä (+7 % -yks.) ja aktiivisuudessa

(+6 % -yks.). Kaiken kaikkiaan verrattaessa sanomalehtien ylläpitämiä verkkopalveluja muuhun internetin tarjontaan huomataan, että niitä pidetään huomattavasti luotettavimpina, arvostetumpina, asiantuntevampina ja vastuullisempina kuin muita kenen tahansa ylläpitämiä palveluita. (Nuoret arvostavat sanomalehtiä, lukeminen lisäsi äänestämistä 2011.)

Kuluttajien mieltymysten pysyvyys tai perinteisen sanomalehden korvautuminen sähköisellä versiolla on vielä suhteellisen tutkimaton alue. Kuluttajat ovat vielä tällä hetkellä niin kutsuttuja hybridikuluttajia, jotka yhdistelevät eri tavoin uutta ja perinteistä mediaa luodakseen itselleen parhaiten sopivan tavan saada ja lukea haluamansa tiedon. Erilaisten viestintävälineiden käyttö on myös ainakin vielä nykyään hyvin tilannesidonnaista riippuen siitä, millaista tietoa kuluttaja on etsimässä. (Uusitalo 2009.)

2.4 Sanomalehtialan tulevaisuus

Internet on haastanut sanomalehdistön ja muut perinteiset mediat monella tapaa: niin taloudellisesti kuin journalismin sisällön ja yleisösuhteenkin kannalta. Taloudellisesti ajateltuna internetin ilmaistarjonta voi lopulta murtaa perinteisen sanomalehdistön rahoituspohjan. Sisällöllisesti katsoen taas internet on kiristänyt medioiden välistä kilpailua ja muuttanut perinteiset informaatiokanavat online-uutistuotannoiksi. Yleisösuhte median ja kuluttajan välillä on internetin yleistymisen takia muuttunut vuorovaikutteisemmaksi ja kansalaisjournalismi on nostanut päätään. (Väliverronen 2009, 21.)

Vaikka tällä hetkellä sanomalehtien levikit ovat edelleen hiljaisessa laskussa, uskovat Euroopan sanomalehtikustantajat valoisampaan tulevaisuuteen ja samalla he myös arvelevat painettujen sanomalehtien ja digilehtien elävän vielä pitkään rinnakkain. London City Universityn journalismin professori George Brock haluaakin peräänkuuluttaa rohkeaa ajattelua bisnesmallien löytämiseksi uusilla alustoilla. Hän myös muistuttaa, että sanomalehdet ovat jo vuosikymmeniä yrittäneet kehittää lehteensä lisäarvoa sähköiseen mediaan verrattuna lähes tuloksetta ja nyt olisi aika kokeilla rohkeasti jotain radikaalia pelkäämättä liikaa epäonnistumista. Esimerkiksi kaiken internetistä saatavan materiaalin ja tiedon

muuttaminen maksulliseksi voisi Brockin mielestä olla yksi kokeilun arvoinen asia. (Sanomalehtiala uuteen nousuun 2011.)

Verrattuna moniin muihin maihin, suomalainen sanomalehti-kulttuuri on kuitenkin melko hyvin säilyttänyt asemansa ja tulee varmasti tulevaisuudessakin olemaan yksi vaihtoehto uutisten lukemiselle. On huomattu, että jatkossakin kuluttajat haluavat niin sanotun ölyhyttiedon ja öpaikalla olemisen tunteen lisäksi perusteellisempaa tietoa erilaisista ilmiöistä ja niiden syistä. Printtimedian valttina voidaan myös pitää sen kuluttaja ystävällisyyttä. Lukija voi koska tahansa itselleen parhaiten sopivana aikana palata sanomalehden pariin, eikä se kuitenkaan tunkeudu liikaa henkilön yksityisyyteen kuten esimerkiksi kaupallinen internet-viestintä. Toisaalta taas tulevaisuudessa printtilehti häviää virtuaalisille medioille yhä suuremmissa määrin siinä, että sähköisistä viestintäkanavista saatua tietoa on helpompi verrata toisiinsa ja esimerkiksi ostopäätöstä tehtäessä lisä- ja vertailutiedon hankkiminen tuotteesta tai palvelusta on huomattavasti vaivattomampaa internetin sen vuorovaikutteisuuden ansiosta. (Uusitalo 2009.)

Perinteisen ja sähköisen viestinnän vastakkainasettelusta olisi syytä luopua, sillä molemmat ovat sidoksissa toisiinsa ja ne myös tarvitsevat toisiaan. Kysymys ei ole enää nykyään, eikä varsinkaan tulevaisuudessa, pelkästään siitä, valitsevatko lukijat painetun vai sähköisen version sanomalehdestä, vaan siitä, millaisia kokonaan uusia ja innovatiivisia tiedonvälityksen muotoja ja tuotteita syntyy näiden rinnalle. (Uusitalo 2009.)

Tulevaisuudessa voimme ehkä havaita informaatiota hajujen ja tunneaistimusten avulla. Viestien vastaanottajalla voi olla käytössään tietotekniikka, joka lukee, seuloa ja muokkaa informaatiota vastaanottajan omiin tarkoituksiin sopiviksi. (Linturi & Wii 2003, 270.) Myös Matti Luostarinen (Uusi mediayhteiskunta: blogit ja sosiaalinen media innovaatioyhteiskunnan muutoksessa) on sitä mieltä, että painettujen sanomalehtien myynti vähenee tulevaisuudessa, jos lehtien saaminen ja ostaminen tästä vielä vaikeutuu. Näin ollen lopulta kaikista kuluttajista tulee verkossa operoivia sähköisen median käyttäjiä. (Luostarinen 2007, 99.) Tiedonvälityskehitystä on vaikea tarkastella ja arvioida realistisesti, koska sitä ei tule tarkastella yhteiskunnasta erillisenä osana, vaan osana ihmisten

niin kutsuttua yhteistoimintaa, joka viime kädessä tähtää toimeentulon ja tiedon hankkimiseen mahdollisimman nopeasti ja tehokkaasti (Nordenstreng & Starck 2002, 11).

Informaation määrä kasvaa jatkuvasti kiihtyvällä nopeudella ja yhä suurempi osa on joko osaksi tai kokonaan digitaalisessa muodossa. Tämän vuoksi on olennaista, että myös tekstin luettavuutta parannetaan siihen erityisesti suunnitelluilla laitteilla. Tällaisia parannuksia voisivat olla esimerkiksi pystymallinen sivuformaatti, hyvät navigointi mahdollisuudet ja perinteisten dokumenttien tyyppinen taittoasu. Sähkökirjat ja muut kannettavat lukulaitteet muuttuu tulevaisuudessa todennäköisesti yhä edullisemmiksi, kevyemmiksi ja kapasiteetiltaan isommiksi. Samalla niiden koko pienenee ja käytettävyys muuttuu paremmaksi ja monipuolisemmaksi: Näin ne avaavat kuluttajille koko ajan uusia mahdollisuuksia paperilehden rinnalle. Tietokonevalmistaja IBM uskookin, että tietokoneita tullaan tulevaisuudessa kehittämään vielä enemmän edellä mainitun tyyppisiin käyttötarkoituksiin. Koneet tullaan tulevaisuudessa myös muotoilemaan yhä paremmin käyttäjien käyttötottumuksia ajatellen. (Ollikainen., Heilmann, Vainikainen, Launonen & Saukkonen 2000, 66667.)

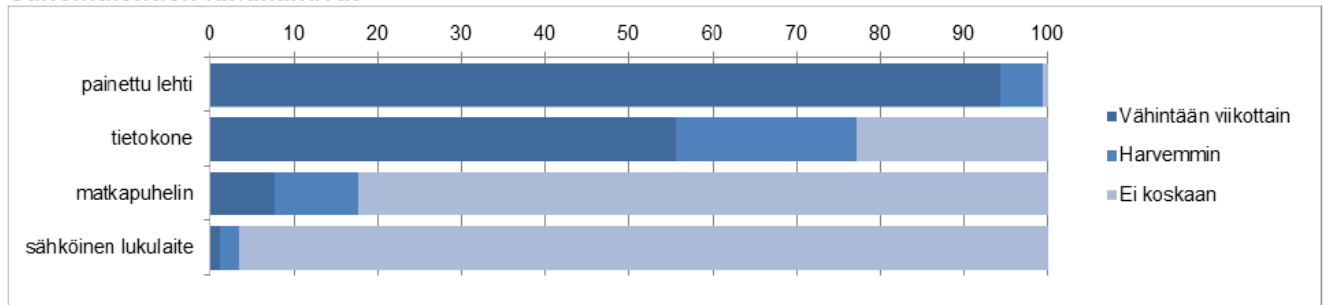
Sähköiset lukulaitteet

Sähköisiä julkaisuja voi lukea tietokoneen ruudulta, mutta markkinoilla on tarjolla myös sähköisiä lukulaitteita. Mallista ja valmistajasta riippuen lukulaiteet ovat erikokoisia ja näköisiä, mutta jokaiseen voi ladata valtavasti sähköistä lukumateriaalia aina kirjoista sanoma- ja aikakauslehtiin. Maailman lehtialalla vallitseekin kysymys, että milloin markkinoille tulee sellainen lukulaite, että lukijat haluavat maksaa sähköisten julkaisujen lukemisesta. (Hetemäki 2009, 65.)

KUVIO 5. Sanomalehtien lukutavat (kanavat, joista informaatiota haetaan)

Sanomalehtien lukukanavat

Lähde: Kansallinen Mediatutkimus 2011

Keväällä 2011 Kansallisen Mediatutkimuksen ja TNS Gallupin teettämän tutkimuksen mukaan (katso yllä kuvio 5.) keskimääräisen viikon aikana kaikista 12 vuotta täyttäneistä suomalaisista yli puolet on lukenut sanomalehden sisältöä tietokoneella, 7,7 % matkapuhelimella ja noin yksi prosentti jollain muulla sähköisellä lukulaitteella. (Suomalaiset lukevat lehtiään monella tavalla 2011.)

MTV 3 kirjoitti internet-sivuillaan 2.9.2010, että sähköiset lukulaitteet alkavat yleistyä perinteisten painettujen tekstien rinnalla. Suomalaiset kirja- ja lehtikustantajat tutkivat parhaillaan, millaisella bisneslogiikalla lukulaitteet voisi toimia painetun lehden tai kirjan korvikkeena. (Sähköiset lukulaitteet alkavat korvata paperia 2010.) Tulevaisuudessa yhä suurempaa roolia sähköisten julkaisujen lukemisessa näyttelee niin sanotut älypuhelimet eli matkapuhelimet, johon on liitetty tietokoneiden toimintoja. Näiden matkapuhelinten ja tietokoneiden parhaat puolet yhdistävien laitteiden määrän arvioidaan kaksinkertaistuvan vuoteen 2015 mennessä. (Valjasta älypuhelimet työjuhdiiksi 2010.)

Esimerkiksi Yhdysvalloissa älypuhelimeen puhuu jo kaksi kolmesta, kertoo Altman Vilandrie and Company -konsulttiyhtiön johtaja Michael Grossi. Hän myös uskoo, että älypuhelimet tulevat dominoimaan matkapuhelinmarkkinoita ja syrjäyttämään pienet kannettavat minitietokoneet. Toistaiseksi älypuhelimet vain täydentävät kannettavien tietokoneiden ominaisuuksia, mutta tilanne tulee muuttumaan seuraavan viiden vuoden aikana, kun puhelinten käytettävyys

paranee, näytöt parantuvat, laskentateho nousee ja sovelluksien määrä kasvaa. (Valjasta älypuhelimet työjuhdiiksi 2010.)

3 TOIMITUSTYÖN KEHITYS

Tässä luvussa käsitellään suomalaista toimitustyötä, toimituksissa tapahtuneita muutoksia ja nykytilaa, toimittajan ammattia ja sen asettamia vaatimuksia sekä journalismia ja sen muutosvoimaa yhteiskunnassa. Luvun lopussa arvioidaan toimitustyön tulevaisuutta.

3.1 Toimituksien toimintaympäristö

Suomalainen asenneilmasto alkoi hiljalleen muuttua kylmän sodan loputtua 1990-luvulla. Yritystalouden tehokkuutta ja kilpailua korostavat opit siirtyivät yhä laajemmalle yhteiskunnassa ja joukkoviestimillä on ollut tärkeä rooli uusien ajatusten ja sanastojen levittämisessä. Erilaiset kieli-, tieto- ja todellisuuskäsitykset ovat vakiintuneet suomalaiseen yhteiskuntaan nimenomaan journalismin välittämänä. (Luostarinen & Uskali 2006, 179.)

Erilaiset muutokset ovat ravistelleet journalismia koko sen historian ajan, mutta tällä vuosituhannella muutokset ovat olleet yhä rajumpia ja nopeampia kuin koskaan ennen. Internet on haastanut perinteiset paperilehdet, kiristynyt kilpailu ja kiire ovat pakottaneet toimittajat tinkimään laadusta ja viihdelehdistö valtaa kokoajan enemmän ja enemmän alaa. On myös todettu, että kansalaisjournalismi ja erilaiset blogit horjuttavat entisestään toimittajien auktoriteettiä. (Vallan vahtikoira luo nahkansa 2009.)

Toisaalta median valta on kasvanut viime vuosina. Tämä näkyy esimerkiksi siinä, että nykyajan media ei enää pyri objektiivisuuteen, vaan aktiivisesti rakentaa sitä. Muutos näkyy muun muassa rikosten uutisoinnissa, jossa ennen pyrittiin ymmärtämään rikollisen motiiveja ja hänet nähtiinkin usein onnettomien

olosuhteiden uhrina. Nykyään rikollinen esitetään huonosa valossa ja hänet leimataan pahaksi ihmiseksi. (Vallan vahtikoira luo nahkansa 2009.)

Nykyään joukkoviestimet ovat ensisijaisesti liikeyrityksiä ja niiden omistajuus on kokoajan enemmän kansainvälistymässä. Kasvua suunnataan kotimaan sijasta muun muassa Baltian maihin ja Keski-Eurooppaan. Tämä tarkoittaa, että kilpailu on kovaa ja tehokkuusvaatimukset kasvavat jatkuvasti ja aiheuttavat sen, että mediayritykset joutuvat jatkuvasti kehittämään liiketoimintamallejaan.

Toimitustilaston 2006 mukaan on ajautettu siihen, että kaikkien 4-7 päivää viikossa ilmestyvien lehtien teksti- ja kuva-aineiston määrä palstamillimetreissä on kasvanut ja samoin on käynyt juttujen kokonaismäärälle verrattaessa toimitusten henkilökunnan määrään. Myöhemmin työssä käsitellään sitä, miten tämä vaikuttaa toimittajien päivittäiseen työhön. (Jyrkiäinen 2008.)

Journalismin kriisistä puhutaan nykyään lähes yhtä muodikkaaseen sävyyn kuin journalismin murroksesta. Sanomalehtitalojen mainostulot ja levikit laskevat. Samaan aikaan journalismin laadun koetaan heikentyneen ja vakavan asiajournalismin vähentyneen. Kaikki tämä on saanut sekä toimittajat että median tutkijat ihmettelemään, onko journalismi menettämässä paikkansa demokraattisen yhteiskunnan keskeisenä vaikuttajana. (Väliverronen 2009, 13.)

Yksi syy siihen, miten tähän tilanteeseen on tultu, on Väliverroksen mukaan kilpailun selvä kiristyminen. Tämä taas näkyy ainakin neljällä tasolla. Ensimmäiseksi journalismista on tullut yhä selvemmin liiketoimintaa ja journalismia tuottavista lehtitaloista niin sanottuja uutistavarataloja; omistajat vaativat jatkuvasti yhä suurempia ja nopeampia voittoja. Toiseksi mediakenttien sisäinen kilpailu on kiristynyt uusien kilpailijoiden myötä. Perinteisiä uutismedioita ja lehtitaloja hämmentää ennen kaikkea internet, joka on informaation julkaisufoorumina yliveraisen halpa, nopea ja laajalle levinnyt. Taloudelliset paineet vaativat lehtitaloilta toiminnan tehostamista eli enemmän on tehtävä vähemmällä väellä ja saman konsernin sisällä toimittajan pitää tehdä juttuja useisiin eri uutisvälineisiin. Kolmanneksi journalismia kiusaavat pr-toimistot ja muut suhdetoiminnan ammattilaiset, jotka tuottavat ihmisille lähes valmista uutismateriaalia. Viimeiseksi lehtitalojen haasteeksi voidaan kutsua

tavallisia kansalaisia, bloggareita ja erilaisia nettiyhteisöjä sekä sosiaalimedialla. Niin sanottu kansalaisjournalismi tuottaa erilaisia uutisia, keskusteluja ja kommentteja ilman virallisen journalismin etäisyyttä ja ammattitaitoa. (Väliaverron 2009, 13614.)

Uudet viestintäteknologiat ovat myös aiheuttaneet muutoksia sanomalehdissä ja niiden toimituksissa. Muutoksia voidaan tarkastella kolmesta näkökulmasta. Ensinnäkin sanomalehtien toimintaehdot ovat muuttumassa, toiseksi sanomalehtien oma toiminta on muutoksen kourissa ja kolmanneksi sanomalehtijournalismin edellyttämät tiedolliset ja taidolliset vaatimukset ovat kohtaamassa uusia haasteita. (Heinonen 1997, 7.)

Kuten edellä mainittiin, mediarytysten tärkeimmäksi tehtäväksi on tullut mahdollisimman suuren voiton tuottaminen. Toisaalta journalistien keskuudessa mietitään, onko bisnesajattelu mennyt jo liian pitkälle ja muut journalismin arvot jääneet turhan pienelle huomiolle. Medialla on kuitenkin yhä edelleen suuri merkitys yhteisöllisyyden rakentajana ja loppujen lopuksi kansalaisten luottamus journalismiin on sen taloudellinen elinehto. Suomalaista mediajärjestelmää tarkasteltaessa voidaan huomata eräs mielenkiintoinen tosi asia; suomalainen journalismi on samaan aikaan keskustelevaa että keskustelematonta. Keskustelevuus tulee esiin muun muassa journalismin eri juttutyypeissä juttujen lähteille tarjoamia puheenvuoroja ja kannanottoja. Suomalaisen journalismin hyvänä puolena voidaan pitää julkisuuksien sosiaalista heterogeenisyyttä ja kansalaisten mahdollisuutta osallistua keskusteluun. Toisaalta taas tiettyjen asioiden kohdalla suomalainen journalismi on kovin sulkeutunutta ja aina samaa tahoja suosivaa. Näin on muun muassa poliittisissa asioissa ja journalistinen järjestelmä toimii spiraalinomaisesti aina tietyn tahon eduksi ja toisen tappioksi. (Luostarinen & Uskali 2006, 1796180, 1906191.)

Uutistuotannon kustannukset vaikuttavat selvästi juttujen aiheisiin ja erilaisiin painotuksiin lehdissä. Uutinen on niin sanottu bulkkituote, joka on pyrittävä tekemään ja levittämään mahdollisimman pienin kustannuksin. Tästä seuraa se, että yhä enemmän käytetään valmista tai puolivalmista aineistoa (tiedotteet, tiedotustilaisuudet, järjestetyt haastattelut jne.) Kustannusten minimoinnin takia

lehtitalojen on vältettävä kaikkea riskialtista. Tämä merkitsee muun muassa sitä, että kalustoa ja henkilöstöä ei lähetetä juttupaikalle, jos ei olla varmoja, että paikalta saadaan käyttökelpoinen haastattelu tai muuta aineistoa. Riskien välttämiseen liittyy myös se tosiseikka, että toimitustyössä ollaan erittäin tarkkoja sellaisten tietojen esiinnostamisesta ja sellaisen kritiikin esittämisestä, jotka voisivat johtaa oikeudellisiin vaatimuksiin tai tiedotusvälineisiin kohdituviin boikottihin. (Luostarinen & Uskali 2006, 200.)

Kustannuksellisista syistä suomalaisten toimitusten arjessa hyvin tärkeä asia on myös Suomen Tietotoimisto (STT). Mitä enemmän uutistoimitukset vähentävät omia toimittajia, sitä enemmän joukkoviestimet turvautuvat STT:n tekemiin juttuihin. Valtakunnalliset samoin kuin maakunnallisetkin toimitukset ovat selvästi pienentäneet aluetoimituksiaan ja esimerkiksi Helsingin Sanomat on 20 viime vuoden aikana puolittanut aluetoimittajiensa määrän. (Luostarinen & Uskali 2006, 198, 200.)

Joukkoviestintä voi sekä ehkäistä että edistää uusien ideoiden sekä sosiaalisten ja teknisten innovaatioiden leviämistä. Suomalaista journalismia on syytetty siitä, että sen käyttämät lähteet suosivat taloudellisia, poliittisia, hallinnollisia ja kulttuurisia eliittejä. Liiallinen nojautuminen vakiintuneisiin ja valtaa käyttäviin lähteisiin johtaa helposti siihen, että muut lähteet eivät saa ääntään kuuluviin. Uutistuotanto suosii turvallisia ja edullisia valtavirtalähteitä, kun se voisi käyttää hieman kalliimpia, mutta tutkivampia ja paljastavampia lähteitä. Tämä on erikoista siitä syystä, että journalismia on pidetty yhteiskunnallisten muutosten rohkaisevana voimana sillä sen luonteeseen kuuluu muun muassa uuden ja erilaisen etsiminen, ristiriitojen ja konfliktien korostaminen sekä tulevaisuuden ennustaminen. Käytännössä edellä mainittujen seikkojen esiintyminen journalismissa on pitkälti kiinni toimittajien ja toimitusorganisaatioiden havaintokyvystä ja lähdeverkostosta sekä ammattitaidosta erottaa potentiaaliset asiat suuresta massasta tietoa. (Luostarinen & Uskali 2006, 198.)

Erilaisten ilmiöiden ja uusien innovaatioiden löytäjänä ja levittäjänä journalismi ei ole pyyteetön sivustaseuraaja vaan se on kiinnostunein juuri niistä asioista, joilla on erityistä huomioarvoa lukijoidensa näkökulmasta. Toisaalta taas journalismin

itsensä näkökulmasta katsottuna yhteiskunnallinen muutos rakentuu kuitenkin pienistä palasista. Median ongelmana on, että jatkuvan muutoksen keskellä on vaikea hahmottaa muutoksen suuntaa ja arvioida kriittisesti siihen vaikuttavia tekijöitä kuten muun muassa erilaisia taloudellisia ja poliittisia voimia.

Journalismissa tapahtuvat muutokset ovat siis erittäin hidas prosessi, johon vaikuttaa edellä mainittujen seikkojen lisäksi yleisön odotukset ja rutinoitunut tuotantokoneisto, joka tekee kustannustehokkaan toiminnan mahdolliseksi. Kuten Luostarinen ja Uskalikin mainitsee, on hieman kärjistettyä sanoa, että uutisia syntyy siellä, missä kamerat ovat. Käytännössä uutistyyössä tarvitaan kuitenkin ennustettavuutta oman tuotantokoneistonsa ja logistiikkansa vuoksi ja tasalaatuisen jutun aikaansaamiseksi. (Luostarinen & Uskali 2006, 198-199.)

3.2 Toimittajan työn ammattivaatimukset

Toimittajan ammatissa painotetaan yleensä hyvää yhteiskunnallista tuntemusta, herkkää uutisvainua ja kykyä kirjoittaa hyvää lehtikieltä. Kiinnostavan ja sisällöllisesti kiitetävän tekstin kirjoittaminen on prosessi, joka alkaa jo ennen kuin toimittaja on edes ideoinut juttuaan. Toimittajan työ on edelleen niin kutsuttu avoin ammatti, johon on mahdollista pätevoityä käytännön työssä ilman varsinaisia ammattiopintoja. Tästä huolimatta koulutuksen merkitys myös tässä ammatissa on alkanut korostua maailman muuttuessa yhä monimutkaisemmaksi verkostoksi. Kirjoittavalle toimittajalle ammatillinen koulutus on erittäin tarpeellinen esimerkiksi siksi, että erilaisen tietotekniikan hallinta ei välttämättä onnistu ilman opintoja. Verkkoon tai multimedioihin kirjoittaminen ei myöskään jäsentelynä etene samalla tavalla kuin perinteiselle paperille kirjoitettaessa. Uusien medioiden vaikutus toimitustyöhön ei kuitenkaan ole ollut niin nopeaa kuin on arveltu muun muassa siitä syystä, että verkkolehkien taso on kohonnut vähitellen. Tosiasia kuitenkin on, että verkkoviestinnästä on tulossa perinteiselle journalismille suuri haaste. Esimerkiksi erilaiset internetissä olevat keskusteluryhmät tuottavat journalismille uusia tehtäviä. (Suhola, Turunen & Varis 2005, 106-111, 126.)

Suomen Journalistiliitto teki vuonna 2009 kyselyn toimitusten ja mediakonsernien koulutustarjonnasta -miten se on viime vuosina muuttunut ja miten muutos on vaikuttanut toimitusten arkeen. Kyselyyn vastasi Siuntion luottamushenkilöpäiville osallistuneet eri sanomalehtien edustajat. Selvä enemmistö pääluottamushenkilöistä arvioi, että toimitusten koulutusmahdollisuudet ovat pysyneet ennallaan tai vähentyneet. Vain kahdeksan prosenttia vastanneista arveli koulutusmahdollisuuksien parantuneen. Monessa toimituksessa tilanteeseen on kuitenkin tyydytty, koska toimitukset mieluummin karsivat koulutuskustannuksissa kuin vähentäisivät työvoimaa. Kyselyssä saatu tulos ei kuitenkaan täysin todista sitä, että koulutustarvetta on paljon. Vastausten perusteella monessa toimituksessa tarvittaisiin ammattiosaamiseen liittyvää koulutusta. Esimerkiksi uudet ohjelmat, verkkotoimittaminen ja toimitusprosessit ovat jääneet liian vähälle huomiolle. Moni toimittaja tarvitsisi myös kielenhuoltoa, taitto- ja ulkoasuoppia sekä valokuvauskoulutusta. Nykyään esille on nostettu myös ajatus siitä, että toimittajille voisi pitää koulutuksia myös esimerkiksi työssäjaksamisesta. (Toimitusten koulutustarjonta on vähentynyt 2009.)

Vielä enemmän kuin perinteisissä lehtijutuissa, toimittajan ammattitaito tulee esiin internetiin kirjoitettavissa jutuissa, matkapuhelin näytöstä puhumattakaan. Uuden ajan lukija ei siedä turhaa lukemista ja jaarittelua. Tähän on ainakin kolme syytä:

1. Uuden ajan lukija on nuori ja malttamaton ja hän haluaa saada tarvittavan tiedon nopeasti ja tehokkaasti.
2. Teksti syntyy niin tietokoneen kuin matkapuhelimenkin näytölle valosta ei paperista ja musteesta. Tämä tarkoittaa sitä, että jos teksti on pitkä, lukija hylkää sen välittömästi.
3. Tekstin ytimekkyys on erittäin tärkeää varsinkin nykyään, kun informaatiota luetaan matkapuhelimen pienestä ruudusta.

(Kotilainen 2003, 28629.)

Lehtitalot ovat huomanneet, että ne eivät voi vain tarjota omia ajatuksiaan ja näkemyksiään lukijoille, vaan niiden on kuunneltava käyttäjäkuntaansa entistä

aktiivisemmin. Onkin havaittu, että yleisön tulkitseminen vain tiedon vastaanottajana tai lukijana ei ole journalistisesti eikä taloudellisesti kannattavaa. Yleisö odottaa nykyajan medialta ja sen sisällöltä emotionaalista koskettavuutta, käytännöllistä hyötyä ja oikeaa tietoa siitä mitä maailmassa tapahtuu. Myös nämä seikat ovat vaikuttaneet suuresti tämän päivän journalistin ja toimittajan arkeen ja työkuvaan. (Suhola ym. 2005, 20.)

Toimitustyö on pohjimmiltaan hyvin eettistä työskentelyä. Se on täynnä kysymyksiä oikeasta ja väärästä ja hyvästä sekä pahasta. Tällaisiin kysymyksiin ei ole koskaan helppo vastata, ja siksi nuoren toimittajan alun tulisikin paitsi käyttää hyväkseen vallitsevia ohjeita, kuunnella omaa tuntoa ja järkeään omassa journalismissaan. Ihanne journalismissa voidaan nähdä seuraavia periaatteita:

- Toimittajan täytyy uskoa siihen, että sanomalehti on tärkein media.
- Journalismi on lehden teossa tärkeintä ja se ohittaa muun muassa tekniset asiat ja taloudelliset näkökulmat.
- Lukijaa ei tarvitse miellyttää kaikessa.
- Toimittajan täytyy luottaa ensisijaisesti omaan harkintaansa ja vasta sitten esimerkiksi lukijatutkimuksiin.
- Toimittajan tulee muistaa, että sanomalehti on tietoteollisuutta kun taas esimerkiksi televisio on viihdeteollisuutta.

(Suhola ym. 2005, 166-167, 177-178.)

Yläpuolella lueteltujen periaatteiden kohdalla suhtautuminen lukijaan ei tarkoita sitä, ettei hyvän journalismin tulisi käsitellä lukijaa kiinnostavia aiheita tai aiheita, jotka koskettavat lukijoita ja ovat lähellä heidän arkeaan. Hyvä suhtautuminen lukijaan tarkoittaa sitä, että lehtijutussa pitää olla perusrehellisyttä, joka ei ole pelkkää yleisön kosiskelua. Kaiken kaikkiaan toimittajan työ on arkista ja vaativaa työtä. Nykyajan toimittajilla on valtavia haasteita, joihin heidän täytyy vastata. Journalistin tavoitteena on tuottaa objektiivista, asiantuntevaa tietoa yleisesti merkittävistä asioista samalla kun tarkoitus on kirjoittaa realistista tekstiä sukupuolineutraalisti ja mahdollisimman tehokkaasti. (Suhola ym. 2005, 166-167, 177-178.)

Tampereen Yliopiston dosentti Jyrki Jyrkiäinen teki keväällä 2007 päiväkirjatutkimuksen, jossa sanomalehtitoimittajia pyydettiin vapaamuotoisesti kertomaan työstään, sen ongelmakohdista ja työnkuvassa tapahtuneista muutoksista. Toimittajat saivat myös tuoda esille omat ennustuksensa työnsä tulevaisuudesta. Tutkimus toi esiin suuret muutokset, joita toimittajat kokevat joka päiväisessä työssään, mutta se toi myös esille toimittajien kokeman suuren huolen journalismin tulevaisuudesta. (Jyrkiäinen 2008.)

Osin taloudelliset, osin ammatin sisäiset asiat ovat muuttaneet toimituksia yhä enemmän ryhmätyötä suosiviksi. Työnkuvien muuttuminen yhä joustavimmiksi ja laajemmiksi johtuu suurelta osin teknologian kehittymisestä ja sen myötä monimediallisuuden kasvusta. Esimerkiksi sanomalehtijutuista muokataan usein versiot ainakin internetiin ja mahdollisesti tekstiviestiuutiseksi matkapuhelimeen. Erilaiset muutokset toimitustyön tuotantotavoissa sekä toimittajien ja lukijoiden suhteissa ovat väistämättä vaikuttaneet toimittajien ammatti-identiteettiin ja käsityksiin journalismin yleiseen merkittävyyteen. Myös palautteen väheneminen on ongelmallista toimittajille. Erityisesti esimiehiltä tuleva palaute on hyvin tärkeää journalismissa. Tällä hetkellä palautteen antamisen parantaminen on iso haaste journalistiselle työlle ja suurten mediaorganisaatioiden johtamiselle. (Jyrkiäinen 2008.)

Elämyksellisten ja viihteellisten media-aineistojen määrä on ollut kasvussa viime vuosina ja juttujen pituus on lyhentynyt huomattavasti. Ylipäätään mediatilat pyrkivät entistä suurempaan ennustettavuuteen, mikä on johtanut sisältöjen yhdenmukaistumiseen ja risc-analyysityökalujen käyttöön. Riscanalyysillä pystytään ennakoimaan lukijoiden arvojen ja asenteiden muutoksia ja lehtitalot pystyvät varautumaan tulevaan käyttämään tietoja hyväkseen. (Jyrkiäinen 2008.)

Jyrkiäisen tekemässä tutkimuksessa toimittajilta kysyttiin myös näkyvistä muutoksista arkityössään. Määrällisesti eniten huomioita tuli erilaisista sisältömuutoksista, juttujen viihteellistymisestä ja kaupallistumisesta. Moni toimittaja mainitsi huolensa myös sisällön laadun huonontumisesta sekä nuorten toimittajien jaksamisesta, kun vanhat ammattilaiset eivät suostu tekemään kaikkea

nykYTEknologian vaatimaa työtä. Huolen aiheina olivat myös kasvaneet tehokkuusvaatimukset ja sen seurauksena tullut työtahdin nopeutuminen. Toimittajat näkevät itsensä jopa niin sanotuiksi liukuhihnatyöntekijöiksi ja monet pelkäävätkin, että heidän journalistinen ammattitaitonsa ja henkinen pääomansa jää tässä kasvavassa kiireessä hyödyntämättä. Monelle toimittajalle on erittäin tärkeää työssään se, miten hyvin he pääsevät työssään edistämään ja pitämään näkyvillä itselleen ja yhteiskunnalle tärkeitä asioita ja arvoja aihe- ja juttuvalinnoillaan. Journalistit tuovat tutkimuksessa esille myös paljon puhtun organisaatiomuutostrendin ja turhautumisen siihen, että pienissäkin toimituksissa asiat joudutaan tekemään yhtenevästi emokonsernin toimintatapojen mukaan vaikka nämä toimintatavat eivät olisikaan toimitukselle parhaat mahdolliset. (Jyrkiäinen 2008.)

Verkkotekstin vaikutus toimittajan työhön

Internetissä julkaistavalle tekstille on muodostunut peruskriteerit, jotka myös esimerkiksi toimittajien tulisi muistaa. Nämä kriteerit ovat: tekstin lyhyys, tärkein sanotaan ensiksi ja epäjatkuvuuden huomioiminen. Lyhyitä ja selkeitä lauseita ja kappaleita on helppo silmäillä ja ymmärtää. (Leino 2010, 186.)

Verkkotekstin ei tarvitse olla töksähtelevää palikkakieltä, mutta sen tulee olla harkitun ilmavaa. Yleensä verkossa julkaistavaa tekstiä ei lueta vaan sitä silmäillään ja siksi verkossa harvoin toimii teksti, joka on alun perin kirjoitettu paperilla julkaistavaksi. Tämän takia erilaisen lukemistavan vuoksi kirjoittamisen säännöt ovat kerta kaikkiaan toiset. Se, mikä paperilla on rikasta ja elävää kieltä, muuttuu tietokoneen ruudulta luettaessa vaikeaselkoiseksi. Kirjottaessa verkkoon tekstiä täytyy ottaa huomioon myös esimerkiksi kappalejako ja riviväli. Tällaiset uudet kirjoittamis säännöt aiheuttavat monille suurille lehtitaloille päänvaivaa esimerkiksi toimittajien lisäkouluttamisen takia. (Leino 2010, 186-187.)

Teknologian toimimattomuus ja vaikeakäyttöisyys vie aikaa journalistisen sisällön tuottamiselta. Toimittajat haluaisivat ja tarvitsisivat lisää koulutusta ja aikaa multimedian tuottamiseksi, sillä useassa toimituksessa ei osata tuottaa

multimediaa hyödyntävää sisältöä tai sitä ei ehditä tehdä, koska uutisia pitää imuroida sisään jatkuvalla syötöllä ympärivuorokauden. Vaikka tekniikka toimisikin, suuren esteen verkkojournalismin kehittämiseksi aiheuttaa mediatalojen perinteinen kulttuuri. Jatkuvat deadlinet ja kiire tuskastuttavat perinteiseen printtiaikatauluun tottuneet. Palasina vähitellen verkkoon tuotettu materiaali ei tyydytä omien kokonaisten juttujen tekoon tottuneita kokeneita journalisteja. Tämä taas aiheuttaa usein, että verkkojournalismia tekevät nuoret, huonommin palkatut ja vähemmän arvostetut toimitajat. Kaiken edellämämainitun lisäksi ongelmia verkkojournalismiin aiheuttaa myös toimittajien negatiiviset asenteet kansalaisjournalismia kohtaan. (Helle 2009.)

Sosiaalisen median vaikutus painettuun sanomalehteen

Muutaman viime vuoden aikana sosiaalisen median palvelut, kuten Facebook ja YouTube, ovat keränneet huiman suuren määrän käyttäjiä. Itse sosiaaliselle medialle ei ole tarkkaa ja yksiselitteistä määritelmää, mutta karkeasti ottaen käsitteellä tarkoitetaan mediasisältöjen tuotannon hajauttamista. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että palvelujen käyttäjät tuottavat itse sisällön palveluihin. (Matikainen 2009.)

Sosiaalista mediaa pidetään perinteiselle painetulle sanomalehdelle ja journalismille sekä uhkana että mahdollisuutena. Mediatyhtiöt joutuvat ottamaan tosissaan sosiaalisen median nopean kehityksen ja mahdollisesti muuttamaan ja kehittämään omaa toimintaansa. Suomessa perinteistä sanomalehteä ja journalisteja arvostetaan ja heihin luotetaan. Sosiaalisen median kuitenkin uskotaan heikentävän tätä elintärkeää luottamusta lukijoiden ja perinteisen sanomalehtimedian välillä. Journalismin ongelmista puhuttaessa yhdeksi vakavaksi uhkaksi nousee internet, jonka on arveltu murentavan ammattimaisen journalismin. (Matikainen 2009.)

Jotain sosiaalisen median merkityksestä tärkeydestä yhteiskunnalle kertoo tilastokeskuksen teettämä tutkimus, josta voidaan huomata, että johonkin yhteisöpalveluun (facebook, twitter jne.) oli keväällä 2010 rekisteröitynyt jo 42 %

16-74 óvuotiaista suomalaisista. Verkkoyhteisöjen käyttäjät ovat pääsääntöisesti nuorempaa sukupolvea, koska kaksi kolmesta nuoresta ja nuoresta aikuisesta seuraa jotain yhteisöpalvelua päivittäin. Blogeja luki kolmen kuukauden aikana 40% internetin käyttäjistä. (Internetin käytön yleiset muutokset 2010)

Voidaan sanoa, että Helsingin Sanomat on yksi edelläkävijöistä Suomen sanomalehdistössä. Helsingin Sanomat avasivat maaliskuussa 2010 HS Next ó blogin, joka keskittyy seuraamaan sähköisen median kehitystä ja määrittämään tulevaisuuden Helsingin Sanomia yhdessä lukijoidensa kanssa. Tulevaisuuden sähköisessä sanomalehdessä uutta tulee olemaan se, että se päivittyy nykyistä Helsingin Sanomien näköislehteä nopeammin ja artikkeleita täydennetään muun muassa erilaisilla kuvilla ja videopätkillä. Suunnittelun lähtökohdiksi on otettu seuraavat kolme havaintoa sanomalehden lukemisesta:

- Sanomalehti on kokonaisena julkaistava uutispaketti.
- Sanomalehtimäiset taitot, joissa on monia artikkeleita.
- Palsta pitkälti määrittää sanomalehden.

(Holmgren 2010.)

Vaikka Helsingin Sanomat pyrkivät kehittämään lehteensä kuluttajien haluamaan suuntaan, on artikkelin kirjoittaja Tommi Holmgren sitä mieltä, että uusi sähköinen Helsingin Sanomat ei juuri ole parempi kuin aiempikaan. Hän uskoo, että tulevaisuuden lukijoille ajatellen olisi uuden näköislehden kehittämisen lähtökohdaksi pitänyt ottaa näille kohderyhmille tutummat tavat lukea ja vuorovaikuttaa. Tällaisia tapoja ovat esimerkiksi sähköposti, Facebook ja blogit. (Holmgren 2010.)

3.3 Toimitustyön tulevaisuus

Heikki Jokisen mukaan tulevaisuudessa toimittajan työ tehdään lähes kokonaan freetyönä, jolloin toimittajalla ei ole pysyvää työsuhdetta sanomalehteen vaan hän työskentelee niin sanottuna vapaana ammattilaisena. Tästä kertoo se muun muassa, että Suomen freelancejournalistien määrä on kasvanut viime vuosina

huomattavasti. Muualla Euroopassa edellä mainittu muutos on vielä Suomeakin selkeämpi ja Euroopan Journalistiliiton johtaja arvioi, että monessa itäisen Keski-Euroopan liitossa enemmistö jäsenistä on freelancereita. (Jokinen 2011)

Tulevaisuudessa erilaiset journalistiset työprosessit ja roolit muotoutuvat verkossa erilaisiksi kuin printtipuolella. Toimituksiin syntyy uusia teknisiä toimenkuvia ja yksittäisen toimittajan valta ja vastuu kasvavat, kun sama työntekijä valitsee, kirjoittaa, editoi ja lähettää jutut internetiin. Toimittajat voisivat tulevaisuudessa myös erikoistua verkossa, mikä lisäisi journalistisen sisällön laatua ja kiinnostavuutta. Toisaalta ei ole yhtä oikeaa tapaa tai yleistettävää kehityssuuntaa. Verkkojournalismin tulevaisuus on hyvin avoin ja vaikeasti ennustettavissa oleva asia, jossa on monia eri vaihtoehtoja. Parhaimmillaan verkkojournalistit tuottavat verkkoon laadukkaampia ja sisältörikkaampia juttuja, kuin mihin printtiversioissa kyetään. Mutta tähän on monissa toimituksissa vielä pitkä matka. (Jokinen 2011.)

Jyrkiäisen tekemässä tutkimuksessa toimittajien kommentteista huokui syvä usko ammattitaitoihin, syvälleikäviin ja hyvin tehtyihin ohjelmiin, juttuihin ja kuviin sekä niiden paluuseen tämän viihteellistymisaallon jälkeen. Ammatin tulevaisuuden visioissa toimittajien vastauksissa korostuvat monimediaalistuminen, tekniikan korostuminen, vertaisjournalismin lisääntyminen, juttujen lyhentymisen ja uusien juttutyyppeiden syntyminen, ympärivuorokautinen työskentely, töiden kuormittavuuden lisääntyminen sekä toiveet viihteellisen sisällöntuottamisen loppumisesta. Tulevaisuutta katsotaan paljolti internetin näkökulmasta. Uhkaavina tekijöinä nähdään muun muassa nopeusvaatimusten kasvu, julkaisuaikataulujen kiristyminen ja erilaisten julkaisumäärien kasvu. (Jyrkiäinen J. 2008, 80, 84, 87.)

4 CASE: ETELÄ-SUOMEN SANOMAT

Tämän työn empiria-osiossa lähempänä tutkimuksen kohteena on Mediatalo ESan Etelä-Suomen Sanomat ja sen toimitus. Tässä osiossa kerrotaan tarkasti tehdystä kvalitatiivisesta tutkimuksesta ja sen tuottamista keskeisistä tuloksista.

4.1 Mediatalo Esa

Mediatalo ESA on Päijät-Hämeen johtava viestintäkonserni, jonka mediat yhdessä kattavat ylivoimaisesti koko maakunnan alueen. Tuotteisiin kuuluu tilattavat sanomalehdet Etelä-Suomen Sanomat ja Itä-Häme, verkkopalvelu ESS.fi, paikallisradio Voima, kaupunkilehti Uusi Lahti sekä pitäjälehtiperheemme Seutuneluset yhdessä Mäntsälän Uutisten kanssa kattavat yhdessä ylivoimaisesti koko maakunnan alueen. Medioiden lisäksi ESA tarjoaa myös laadukkaat paino- ja jakelupalvelut.

ESA Konsernin muodostavat emoyhtiö Esan Kirjapaino Oy sekä sen tytäryhtiöt Esan Paikallislehdet Oy, Esa Lehtipaino Oy, Esa Jakelut Oy, Esa Print Oy ja Monday's Special Oy. Liikevaihto vuonna 2010 oli 41,4 miljoonaa euroa kun se vuotta aiemmin oli 46,4 milj. euroa. Konsernissa työskentelee noin 280 kokopäivätoimista työntekijää ja 420 osa-aikaista työntekijää. Heistä suurin osa on sanomalehdenjakajia. Vuodesta 2008 vuoteen 2010 kokopäiväisten työntekijöiden määrä on pudonnut 45 henkilöllä ja osa-aikaisten 98 henkilöllä.

Etelä-Suomen Sanomat on Suomen seitsemänneksi suurin päivittäin ilmestyvä sanomalehti, jolla on yli 60 000 tilaajaa, aina Mäntsälästä Lahteen ja Heinolan pohjoispuolelle saakka. ESS tuottaa ja välittää päijäthämäläisille merkityksellistä tietoa sekä toimii maakunnan aktiivisena kehittäjänä ja sivistäjänä.

Missio:

Toimimme alueen ihmisten yhdyssiteenä pitämällä heidät ajan hermolla ilmiöistä, tapahtumista sekä niiden taustoista.

(perustana Ossin julistus 9.3.1971)

Visio:

Suomen kiinnostavin alueellinen mediaperhe, jolla on myös valtakunnallista painoarvoa.

(Mediatalo ESA 2011)

4.2 Tutkimusmenetelmä

Tutkimusmenetelmänä käytetään kvalitatiivista eli laadullista tutkimusta. Tämä menetelmä on valittu siksi, että kvalitatiivisessa tutkimuksessa pyritään ymmärtämään tutkittavan kohteen laatua, ominaisuuksia ja merkityksiä kokonaisvaltaisesti. Tämä tutkimusmenetelmä palvelee parhaiten tutkittavaa asiaa. Hirsjärvi, Remus ja Sajavaara kirjoittavat, että pääajatus kvalitatiivisessa tutkimuksessa on kuvata todellinen elämä mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. Laadullinen tutkimus ottaa huomioon, että todellisuus on moninainen. Tähän liittyy vahvasti se, että tutkittavien oma näkökulma ja omat mielipiteet tulevat esiin tutkimuksessa. (Hirsjärvi S., Remes P. & Sajavaara P. 2007 1306131.) Kuten Tuomi ja Sarajärvi (2002) kirjoittavat kvalitatiivisessa tutkimuksessa ei kuitenkaan pyritä tilastollisiin yleistyksiin, vaan tuloksena saadaan kuvaus jostain ilmiöstä tai tapahtumasta. Laadullisen tutkimuksen tuloksena voidaan paremmin ymmärtää jotain tiettyä toimintaa ja antaa teoreettisesti mielekäs tulkinta tutkittavalle ilmiölle. (Karasti H. 2004)

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa voidaan käyttää useita eri menetelmiä aineiston keruussa ja tulosten analysoinnissa. Näistä muutamia ovat: observointi eli havainnointi, haastattelu, kyselytutkimus eli survey, tapaus- eli case tutkimus ja toimintatutkimus (Laurea ammattikorkeakoulu 2011). Tämä tutkimus suoritetaan teemahaastattelun avulla, koska tarkoituksena on saada selville se, miten journalistit itse kokevat nykyisen työnsä ja sen viimeaikaiset muutokset tällä hetkellä vallitsevissa olosuhteissa. Tutkimuksessa tarkastellaan tutkimusaihetta tutkittavien omasta näkökulmasta. Tutkimusvälineeksi on valittu teemahaastattelu, koska etukäteen on ollut selvillä mihin kysymyksiin halutaan vastauksia ja mitkä asiat ovat olennaisia juuri tämän tutkimuksen kannalta. Näin varmistetaan myös se, että tarkat kysymykset eivät rajaa vastauksia liikaa.

Tutkimusaineisto kerätään haastattelemalla Etelä-Suomen Sanomien kolmea toimittajaa Etelä-Suomen Sanomien toimitustiloissa syyskuussa 2011. Haastattelu toteutetaan teemahaastatteluna, jota varten luodaan puolistrukturoitu haastattelurunko pitäytyen tiettyihin rajattuihin kysymyksiin. Strukturoitu haastattelu edellyttää etukäteen tehtävää jäsentelyä, joka vastaa muun muassa

tutkimuksen kysymyksenasettelua ja esitettyjä ongelmia. Niiden tarkoituksena on varmistaa, että haastattelussa käsitellään juuri niitä kysymyksiä joita etukäteen on ajateltu ja saadaan vastaus juuri niihin kysymyksiin, joita tutkimuksessa käsitellään.

Strukturoitu teemahaastattelu sijoittuu formaaliuudessaan lomakehaastattelun ja avoimen haastattelun välimaastoon. Haastattelu ei etene tarkkojen ja yksityiskohtaisten kysymysten kautta vaan väljemmin kohdennettujen, mutta kuitenkin selkeiden ja ennalta mietittyjen kysymysten kautta. (KvaliMOTV 2011.) Kaikille haastateltaville esitetään pääpiirteittäin samat kysymykset ja aiotut kysymykset käydään toimittajien kanssa etukäteen läpi, jotta haastattelusta saadaan mahdollisimman kompakti ja ytimekäs. Haastattelut tallennetaan nauhurille, jolta ne myöhemmin litteroidaan auki analyysiä ja tuloksia varten. Tarkemmat tiedot tutkimuksen kulusta ja aikataulusta löytyy alla olevasta taulukosta 3.

TAULUKKO 3. Tutkimuksen aikataulu

tehtävä	suunniteltu toteuttaminen	toteutuminen	huomiot
haastattelurungon laatiminen	syyskuun 2011 alussa (vko 35-36)	vko 36	
yhteydenotto Etelä-Suomen Sanomiin haastattelujen osalta	elokuun 2011 lopussa (vko 33-34)	16.8.2011	päätoimittaja siirsi viestin toimituksen päälliköille, haastattelut sovittu vko 34 ja 35
kysymysten testaaminen	syyskuun alussa (vko 36)	vko 36	
haastateltavien valinta	syyskuun 2011 alussa (vko 34-35)	vko 34 ja 35	

Haastattelurungon ja muun ennakkoaineiston lähettäminen haastateltaville	syyskuun 2011 puolivälin jälkeen (vko 37)	vko 34 ja 36	haastattelurunko lähetettiin haastateltaville n. viikkoa ennen haastattelua
haastattelut	syyskuun 2011 lopussa (vko 38-39)	vko 37 ja 38	yksi toimittajista ei ilmestynyt sovittuun tapaamiseen, hänen kanssaan haastattelu käytiin myöhemmin
haastattelujen litterointi	lokakuun 2011 alussa (vko 38-40)	vko 37 ja 38	
analyysi	lokakuun 2011 alussa (vko 40-41)	vko 39	
tulokset	lokakuun 2011 puolivälissä (vko 41-42)	vko 39 ja 40	
yhteenveto ja johtopäätökset	lokakuun 2011 lopussa 42-43	vko 41-42	

4.3 Haastattelun teemat ja haastattelurunko

Sähköisten julkaisujen vaikutus painettuun sanomalehteen

Case: Etelä-Suomen Sanomat

Tämä tutkimus kytkeytyy olennaisesti keväällä 2007 Tampereen yliopistossa toteutettuun tutkimukseen (julkaistu vuonna 2008), jossa pyrittiin tavoittamaan journalistien kokemukset omasta työstään, työhön liittyvistä toimintatavoista ja yleisiäkäsityksiä suomalaisesta yhteiskunnasta (Jyrkiäinen J. 2008, 6.) Jotta tämän tutkimuksen ja aiemmin toteutetun tutkimuksen tulokset olisivat jokseenkin vertailukelpoisia keskenään, esitetään Etelä-Suomen Sanomien toimittajille samojen aihealueiden kysymykset kuin Tampereen yliopiston tutkimuksessa vuonna 2007. Aivan suoraa vertailua tutkimustulosten kesken ei kuitenkaan voida tehdä, koska Jyrkiäisen tutkimus toteutettiin kvantitatiivisenä tutkimuksena, kun taas tämän tutkimuksen menetelmäksi valittiin kvalitatiivinen tutkimus. Aiemman tutkimuksen toteuttanut Tampereen yliopiston lehtori, dosentti Jyrki Jyrkiäinen on antanut suostumuksensa käyttää aiemmin tehtyä tutkimusta ja sen runkoa olennaisena osana myös tätä tutkimusta. Suostumus on annettu sähköpostilla 14.6.2011.

Haastattelujen tarkoituksena on selvittää, miten journalismi on viime vuosina muuttunut ja miten journalismin tekijät eli toimittajat kokevat ja huomaavat muutoksen joka päiväisessä työssään. Tutkimuksessa selvitetään myös toimittajien näkemys journalismin ja lehtityön tulevaisuudesta ja tapahtuvista muutoksista sekä heidän näkemyksensä sanomalehtialan ongelmista.

Tutkimustuloksia tarkastellaan ryhmiteltyinä kolmeen päälukuun, jotka käsittelevät journalistien ammatillista identiteettiä, työn merkitystä ja työtehtävien muutoksia. Nämä kolme päälukua on esitetty alempana. Neljäntenä lukuna esitetään toimittajien ajatuksia suomalaisen journalismin ja oman työnsä tulevaisuudesta.

1. Työn merkitys ja nykyiset ongelmat

Tätä asiaa kartoitetaan kysymällä haastateltavilta konkreettisesti nykyisistä työsuhteista ja työn luonteesta. Otetaan esille myös heille työssä eniten

merkitsevät asiat, työtyytyväisyys ja työpaikan suurimmat tämän hetkiset ongelmat ja niiden ratkaisut.

2. Työtehtävien muutokset ja niiden seuraukset

Tähän päälukuun halutaan vastauksia kysymällä vuoden 2005 jälkeen omassa työssä tapahtuneita muutoksia työprosessien eri osa-alueilla. Kysymykset koskevat konkreettisten juttujen määrää suhteessa toimituksen henkilöstömäärään. Kysytään kysymyksiä juttujen suuntaamisesta eri kohderyhmille, juttujen tekemisestä eri informaatiovälineisiin, työn kuormittavuudesta, työn erivaiheiden tuottamasta ilosta tai harmista sekä muun muassa työilmapiiriä koskevia kysymyksiä.

3. Työtavat ja ó käytännöt

Työtapoihin ja ó käytäntöihin liittyvät kysymykset luotaavat journalistien ammatillista identiteettiä arvoja ja journalistisia työtapoja sekä niiden muutoksia. Kysymykset tarkentuvat toimittajan ammatti-identiteettiin sitoutumiseen, työyhteisöön, omaan tiedotusvälineeseen, omaan ajankäyttöön töissä, palautteen saamiseen esimiehiltä tai esimerkiksi lukijoilta sekä muun muassa omiin ammatillisiin vahvuuksiin ja niiden kehittämiseen.

Jotta haastatteluista saataisiin vastaukset yllä mainittuihin teemoihin ja jotta haastattelutilanne pysyisi yksinkertaisena ja selkeänä, tarkennettiin haastattelun teemat seuraavanlaisiksi.

a) millä tavalla sanomalehtiala on muuttunut 2000-luvulla Suomessa

* miten digitalisointi on vaikuttanut

* miten näköislehdet ovat vaikuttaneet

b) millä tavalla toimittajien työ on muuttunut 2000-luvulla Suomessa

Haastatteluiden selkeyttämiseksi ja aineiston keruussa tapahtuvien ongelmien minimoimiseksi tehtiin myös alla esitettävä haastattelurunko, jossa kysymykset ovat tarkassa muodossa.

TAUSTATIEDOT

- sukupuoli
- ikä
- koulutus
- työskentelypaikkakunta
- työskentelyhistoria (aika) toimitustyössä

Nykyiset työtehtävät

- asema lehdistö ja kustannusalalla
- työpaikka/työnantaja
- millainen nykyinen työsuhde
- työtunnit päätoimessa (enemmän vai vähemmän kuin haluaisi)
- toimiiko nykyisessä työssä työnjohtotehtävissä
- toimiiko jonkun erikoistehtävän vastaavana toimittajana tai tuottajana
- kuinka monta eri toimeksiantajaa oli vuonna 2010
- työskentely päätoimisesti (yksin vai ryhmässä/yrityksessä)

TYÖN MERKITYS JA AMMATILLINEN IDENTITEETTI

- mitkä asiat merkitsevät eniten nykyisessä työssä
- kuinka tyytyväinen on työhönsä

TYÖOLOJEN TYYTYVÄISYYS JA ONGELMAT

- mitkä on suurimmat ongelmat työpaikalla ja miten suurina niitä pitää
- mikä on ollut suurin ongelma journalistin työssä vuonna 2011 ja miten ongelma pitäisi ratkaista
- mitä asioita haluaisi työpaikalla parantaa

TYÖTEHTÄVIEN MUUTOKSET JA NIIDEN SEURAUKSET

- miten arvioi asioiden muuttuneen vuoden 2008 alun jälkeen omalla työpaikalla
- minkä tekijöiden (työtehtävien) kuormitus on muuttunut viimeisen vuoden aikana ja miten se on muuttunut
- mitkä työnpiirteet aiheuttavat eniten harmia, mitkä eniten iloa
- miten sitoutuminen ja samaistuminen työhön ovat muuttuneet viime vuosina
- miten ajankäyttö eri työtehtäviin on muuttunut viime vuosina (verrattuna kokonaisaikaan)
- kuinka usein ja keneltä saa palautetta tai kommentteja töistä
- mikä on suurin vahvuus työssä (missä katsoo olevansa erityisen hyvä)
- miten edellä mainittua vahvuutta tulisi vaalia, että se säilyisi ja jatkuisi tulevaisuudessa
- missä määrin kokee, että työtehtävien ammattitaito vaatimukset ovat kovemmat kuin mihin katsoo oman pätevyytensä riittävän
- millä tehtäväalueella kokee ammattitaitovaatimusten kasvaneen eniten viime vuosina
- miten luonnehtisi kokonaiskuvaa suomalaisesta journalismista ja mediasta tällä hetkellä

Haastatteluihin lupautui kolme Etelä-Suomen Sanomien toimittajaa: Tarja Koljonen (toimituspäällikkö), Jukka Airo ja Petri Koivisto. Toimittajilta on saatu suostumus sähköpostilla heidän nimensä julkaisemiseksi tutkimuksessa. Teemahaastattelut toteutettiin Etelä-Suomen Sanomien toimitustiloissa maanantaina 12.9.11 ja 19.9.11. Haastatteluiden tallentamisessa käytettiin nauhuria ja tuloksien analysointia varten ne litteroitiin tekstiksi. Litteroinnit voi lukea liitteestä 1.

Teemahaastatteluiden ideana oli siis, että haastateltaville kerrottiin edellä mainitut teemat (millä tavalla sanomalehtiala ja toimitustyö ovat muuttuneet 2000-luvulla Suomessa) ja haastattelijat kertoivat oman halunsa ja mielipiteidensä mukaan

asioita kyseisistä teemoista. Tarkempia haastattelurungon kysymyksiä käytettiin vain silloin, kun haluttiin esimerkiksi täsmentää jotain tiettyä asiaa. Haastattelujen jälkeen ne kirjoitettiin tekstimuotoon ja saatettiin tuloksiksi teemoittain.

Haastatteluista kirjoitetut litteroinnit lähetettiin haastatelluille luettaviksi ja heiltä pyydettiin suostumus niiden julkaisemiseksi.

4.4 Tutkimuksen reliabiliteetti ja validiteetti

Tutkimuksen reliabiliteetilla tarkoitetaan tutkimuksen luotettavuutta ja sitä, miten hyvin tutkimuksessa on onnistuttu mittaamaan sitä, mitä oli tarkoituskin mitata. Kvalitatiivisessä tutkimuksessa tutkimuksen luotettavuutta on hankala arvioida, koska mitään objektiivista totuutta ei ole, vaan todellisuuksia voi olla useita. Tämän vuoksi perinteiset tutkimuksen luotettavuus käsitykset eivät sovellu kvalitatiivisen tutkimuksen arviointiin. (Grönfors 1982, Tynjälä 1991, Helsingin yliopiston 2011 mukaan.)

Laadullisessa tutkimuksessa luotettavuuden arvioi loppujen lopuksi tutkimuksen lukija. Lähtökohtana on tutkijan avoin subjektiivisuus tutkimusta kohtaan ja näin pääasialliseksi luotettavuuskriteeriksi voidaan sanoa tutkija itse ja hänen kuvauksensa, tulkintansa tutkimuksesta. Eskolan ja Suorannan (1998) mukaan kvalitatiivisen tutkimuksen luotettavuutta voidaan arvioida neljästä näkökulmasta:

1. Realistisuus eli kuinka pätevästi tekstissä on kuvattu tutkimuskohde ja miten sopusoinnussa ovat tutkimuksen teoria ja empiria osuudet eli onko tekstissä ja aineistojen tulkinnoissa ristiriitoja.
2. Vakuuttavuus eli onko tutkimus övain yksi tutkimus muiden joukossaö vai onko sillä suurempikin merkitys esimerkiksi tutkimuksen toimeksiantajalle.
3. Yhteistoiminnan toteutuminen eli onko tutkimuksen eettinen normisto tarkoituksen mukainen.
4. Kritiikki eli näkökulmien vaihtuminen lukijan ja kirjoittajan välillä.

(Eskola J. & Suoranta J. 1998, 213-231)

Tutkimuksen validiteetti saa kvalitatiivisessa tutkimuksessa enemmän paino arvoa kuin reliabiliteetti. Tiivistetysti sanottuna validiteetissa on kysymys siitä, onko tutkimus pätevä eli onko se perusteellisesti tehty ja ovatko saadut tulokset ja niistä vedetyt johtopäätökset realistiset. Laadullisen tutkimuksen pätevyys voidaan ymmärtää enemmänkin tekstin uskottavuudeksi ja vakuuttavuudeksi. Kun teksti on uskottavaa ja vakuuttavaa, tutkija on onnistunut tuomaan tutkittavien näkökulmat hyvin esille ja esittämään ne ymmärrettävässä muodossa myös lukijalle. Toisaalta laadullinen tutkimus ei voi koskaan tuottaa lukijalleen täydellistä ymmärrystä tutkittavasta aiheesta eikä tutkija pysty koskaan kuvaamaan raportissaan tutkittavaa ilmiötä sellaisena kuin se hänelle tutkimustilanteessa ilmenee. (Eskola J. & Suoranta 2000, KvaliMOTV 2011 mukaan.)

Tämän työn reliabiliteetti ja validiteetti ovat kohtalaiset. Reliabiliteettia ja validiteettia laskevat muun muassa ne seikat, että haastateltavia oli vain kolme ja he kaikki olivat printtilehden toimittajia. Heiltä siis todennäköisesti puuttuu omakohtaiset ja jokapäiväiset kokemukset verkkolehdestä, sen tekemisestä sekä sen vaikutuksista perinteiseen sanomalehteen ja koko suomalaiseen journalismiin. Voi olla, että toimittajat eivät haastattelutilanteessa täysin ymmärtäneet kysymyksiä niin kuin ne alunperin oli tarkoitettu. Myös tieto siitä, että haastattelut julkaistaan ja toimitetaan työnantajalle ja tämän työn toimeksiantajalle aiheutti varmasti sensuuria vastauksissa. Lisäksi etukäteen lähetetty materiaali saattoi muokata ja johdatella toimittajia vastaamaan tietyllä tavalla. Tutkijan osalta tutkimuksen luotettavuutta laskee se, että kaikissa tilanteissa ei välttämättä ole pystytty olemaan objektiivinen ja tuloksia analysoitaessa kaikkia mahdollisia näkökulmia asioista ei välttämättä ole otettu huomioon.

Toisaalta toimittajat lupautuivat haastatteluun vapaaehtoisesti ja kysymykset olivat käytännönläheisiä ja ne käsittelivät heille hyvin tuttuja asioita (jokaisella toimittajalla on takanaan usean kymmenen vuoden työhistoria). Lisäksi kysymykset eivät olleet mitenkään arkaluontoisia ja haastateltavilla oli mahdollisuus sanoa, jos he eivät ymmärtäneet kysymystä. Näin ollen on todennäköistä, että annetut vastaukset ovat totuudenmukaisia ja aitoja mielipiteitä

kysytyistä asioista. Parhaimmassa tapauksessa tämä tutkimus antaa hyödyllistä tietoa koko Etelä-Suomen Sanomille toimittajien työn ja suomalaisen journalismin muutoksista, kehityksestä sekä tulevaisuudesta. On siis myös toimittajille itselleen hyödyllistä antaa oikeaa tietoa ja kertoa rehellisesti tuntemuksistaan, jotta se saattaa vaikuttaa heidän työhönsä tulevaisuudessa ja muuttaa organisaation toimintatapoja.

4.5 Tulokset

Tutkimuksen tulokset esitetään jaoteltuina kolmeen pääteemaan. Näiden päälukujen lisäksi neljäntenä osuutena esitetään toimittajien ajatuksia ja arvioita toimittajan työn ja suomalaisen journalismin tulevaisuudesta. Kuten aiemmin on tullut ilmi, tutkimuksen tuloksia verrataan Jyrkiäisen 2007 tekemään tutkimukseen (julkaistu 2008). Tästä syystä viittauksia Jyrkiäisen työhön on useita.

4.5.1 Työn merkitys ja nykyiset ongelmat

Etelä-Suomen Sanomien toimittajien haastatteluista kävi ilmi, että toimittajan työssä tärkeimpinä asioina koetaan yhteiskunnallinen vaikuttaminen, työnteon vapaus (esimerkiksi työaikojen ja kirjoitettavien juttujen suhteen) ja sosiaalinen sekä fyysinen työskentely-ympäristö. Demokratian edustaminen, suvaitsevaisuuden ja sananvapauden edistäminen ovat toimittajille tärkeitä asioita työssä. Etelä-Suomen Sanomien toimittaja Petri Koivisto toi myös esille esimiestyöskentelyn ja työnjohtamisen tärkeyden työssä viihtymiselle ja jaksamiselle. Hänen mukaansa Tässä asiassa ollaan kovasti menty eteenpäin ja sen näkyy esimerkiksi siinä, että työntekijöihin ja heidän ammattitaitoonsa luotetaan enemmän kuin aiemmin. Kaiken kaikkiaan Etelä-Suomen Sanomien haastatellut toimittajat ovat tyytyväisiä työhönsä.

öKyllä se varmaan edelleenkin on se sellanen yhteiskunnallinen vaikuttaminen ja vielä se, että halutaan puolustaa tiettyjä asioita ó demokratiaa ja suvaitsevaisuutta ja sananvapautta.ö

ö Työn johtaminen on nykyään paljon fiksumpaa, luottaminen työntekijään ja arvostus työntekijää kohtaan on paljon suurempaa mitä aiemmin.ö

Etelä-Suomen Sanomien toimittajien antamat vastaukset siitä, mitkä asiat merkitsvät heille eniten työssään, ovat hyvin saman tyyppisiä kuin aiemmassa tutkimuksessa kävi ilmi. Jyrkiäisen toteuttamassa tutkimuksessa vuonna 2007 toimittajille eniten merkitsi itsensä toteuttaminen ja - ilmaiseminen. Tärkeinä pidettiin myös työn haastavuutta, mahdollisuutta vaikuttaa omiin työaikoihin, oman luovuuden ja osaamisen näyttämistä sekä työpaikan ilmapiiriä ja suhteita työtovereihin. Nämä asiat tulivat esille myös tämän tutkimuksen haastatteluissa. Vuonna 2007 tehdystä tutkimuksesta käy ilmi, että 84 % vastanneista toimittajista (Jyrkiäinen 2008) oli melko tai erittäin tyytyväinen työhönsä. Sama tutkimustulos saatiin Etelä-Suomen Sanomien toimittajilta.

ö...erittäin paljon merkitsee, se että minulla on itsenäinen vaikutus mahdollisuus siihen, mistä aiheesta minä teen juttuja. Eli tällainen autonomia on aika pitkälle viety.ö

ö...jos ajattelen mitkä asiat merkitsevät minun työssäni eniten niin ihan ensiksi merkitsevät sosiaalinen ja fyysinen ympäristö. Eli toisin sanoen se, miten yhteistyö ja kemiat työtovereiden ja esimiesten kanssa toimii. ö

Haastatteluista kävi kuitenkin selkeästi ilmi, että suurimpana ongelmana toimittajat pitävät kasvavaa kiirettä työssään. Etelä-Suomen Sanomien toimituksesta irtisanottiin 2000-luvun lopulla taloudellisen taantumun seurauksena useita työntekijöitä, joiden tilalle ei ole palkattu uusia työntekijöitä. Myöskään esimerkiksi eläkkeellejääneille ei ole tullut seuraajia. Sähköisyyden lisääntyessä työnkuvaan on tullut lisää monia asioita kuten esimerkiksi verkkotekstien kirjoittaminen. Tämä tarkoittaa sitä, että yhä vähemmällä väellä tehdään saman verran tai jopa enemmän töitä kuin vielä muutama vuosi sitten. Ratkaisuksi tähän jatkuvasti pahenevaan ongelmaan toimittaja näkevät uusien toimittajien

palkkaamisen. Toimittaja Jukka Airo totesi, että jotta tuote (eli sanomalehti) saataisiin paremmaksi ja houkuttelevammaksi ostaa ja lukea, pitäisi väkeä toimituksessa ehdottomasti lisätä.

öKun meillä vajaa kolme vuotta sitten, silloisen taantuman pyörteissä, toimituksesta yhdeksän irtisanottiin (mitäköhän se mahtaa meidän pääluvussa tarkoittaa..varmaan joku 15 %) niin kyllähän se niin on, että ei ole riittävästi väkeä (toimituksissa). Ja minä näen sen niin, että sitä väkeä pitäisi nimenomaan lisätä, jotta saataisiin se tuote paremmaksi jotta se taas saataisiin paremmin kaupaksi.ö

öMutta se tietysti, että tämä hankaluus kun edelleenkin verkko puoli ei kauheasti tuota, että se systeemi saataisiin sellaiseksi, että todellakin tämä bisnes edelleenkin toimisi niin, että olisi varaa pitää ihmisiä töissä niin paljon kuin tarvitaan.ö

Toiseksi ongelmaksi toimittajat kokevat journalismin pinnallistumisen ja viihteellistymisen. Tutkiva journalismi ja sen kautta journalismin perusarvojen ylläpitäminen on vähentynyt koko ajan viime vuosien aikana. Lehteä tehdään nykyään sen perusteella, mitä lukijat haluavat lukea ja juttuja rakennetaan pitkälti lukijatutkimuksien kautta. Näin ollen sanomalehdet ovat jatkuvasti saaneet enemmän ja enemmän aikakausilehtimäisiä piirteitä, mikä taas ei ole toimittajien mielestä ollenkaan hyvä asia.

öTällainen viihteellisyys ja pinnallisuus (journalismissa), aineisto mitä on helppo tuottaa, sellainen höttö, niin sellaisen merkitys on ehkä lisääntynyt. Kun taas tällainen tutkivajournalismi, sen osuus ei ainakaan ole lisääntynyt, ehkä jopa päin vastoin.ö

öOlen vähän huolissani siitä, että jos me kovin paljon viihteellistymme, pinnallistumme ja menemme tällaiseen ajanvietteeseen päin niin muistammeko samalla pitää silmällä näitä yhteiskunnan tärkeimpiä asioita ja kipupisteitä ja puuttua niihin.ö

Internetiä Etelä-Suomen Sanomien toimittajat eivät koe suurena uhkana vaan pikemminkin mahdollisuutena. Ainoaksi ongelmaksi internettiin liittyen mainittiin sen vähäinen taloudellinen tuottavuus ja jossain määrin toimittajia huolestutti myös mahdolliset verkon aiheuttamat lisätyöt tuevaisuudessa. Toisaalta samaan hengenvetoon jo mainittiin, että internetiä enemmän ollaan huolestuneita kasvavasta resurssipulasta. Samanlainen vastaus saatiin myös vuoden 2007 tutkimuksessa. Siinä 69 % vastanneista toimittajista (Jyrkiäinen 2008) piti kiirettä ja kasvaneita aikataulupaineita melko tai erittäin suurena ongelmana työssään. Tämän jälkeen ongelmiksi mainittiin se, ettei palkka vastaa työn vaativuutta ja että työt ovat huonosti organisoitu. Töiden huonosta organisoinnista mainitsi haastattelussaan myös Petri Koivisto Etelä-Suomen Sanomista. Hänen mukaansa kuitenkin asiassa on menty huomattavasti eteenpäin ja hän mainitsi asian ainoastaan positiivisena seikkana.

öAla kaivoi vähän itselleen kuopaa siinä netin tulemisen alkuvaiheessa, kun tarjottiin ilmaseksi netissä kaikki se mistä sitten paperi lehdessä maksetaan. Tottakai jos saat saman tuotteen ilmaiseksi niin sinä otat sen.ö

öHankaluutena on kun edelleenkin verkko puoli ei kauheasti tuota, että pitäisi saada se systeemi saataisiin sellaiseksi, että todellakin tämä bisnes edelleenkin toimisi niin, että olisi varaa pitää ihmisiä töissä niin paljon kuin tarvitaan.ö

ö...jos me (printtitoimittajat) rupeamme päivittäisuuksien lisäksi vielä tekemään meidän nettisivuille tällaisia livekuvitettuja pätkiä niin se on iso ajankäyttöllinen haaste. Jos otetaan tuolla kentällä kuvaa, editoidaan sitä täällä, niin siinä menee paljon aikaa. Ne on asioita, missä sitten täytyy työnantajan kanssa lyödä viisaat päät yhteen, että miten se aiotaan tehdä.ö

4.5.2 Työtehtävien muutokset ja niiden seuraukset

Suurimpana muutoksena haastatellut toimittajat pitävät sitä, että sanomalehtitaloista on tullut viestintätaloja. Tämä tarkoittaa, että printtituotteen

seuraksi on syntynyt verkkolehti ja muita rinnakkaisia sähköisiä tuotteita. Toimittajien mukaan myös kohderyhmä-ajattelun arvostus on kasvanut ja yhä enemmän on alettu tehdä juttuja lukijatutkimuksien perusteella eli kirjoitetaan siitä mistä ihmiset haluavat lukea. Kärellään seisovan kolmion mali on siis vanhentunut uutismalli, kun nykyään formaatteja rakennetaan tietoisesti tarinallisempaan suuntaan. Tätä journalismin pinnallistumista ja viihteellistymistä pohtivat kaikki haastatellut ja jokainen heistä oli sitä mieltä, että tässä suhteessa kehitys on väärään suuntaan. Jos tulevaisuudessa asiat eivät tule muuttumaan, ovat journalismin perusarvot vaarassa unohtua.

öVarmasti se merkittävin muutos 2000-luvulla on ollut se, että lehtitaloista on tullut viestintätaloja. Perinteinen jyrkkä kahtiajako sähköisen viestinnän (esim. radio ja televisio) ja printtivistinnän (esim. sanoma- ja aikakauslehdet) välillä on kaventunut sillä tavalla, että lehtitaloihin on tullut mukaan tämä uusin sähköinen viestintä eli online öviestintä...ö

öKyllä varmaan sillä tavalla on paljon muuttunut että tällä hetkellä on sellasta ajattelua, että kohdennetaan aikakauslehdissäkin, etsitään kohderyhmiä ja mallilukijoita joillettehdään juttuja, että periaatteessa vaikka sanomalehti on sellainen yleislehti kaikille jotakin niin yritetään kuitenkin houkutella tiettyjä kohderyhmiä lukemaan lehteä.ö

Etelä-Suomen Sanomien toimittajien mielestä sanomalehtitalojen muuttuessa mediataloiksi myös töiden ja juttujen määrät ovat kasvaneet jokin verran. Kaikkien toimittajien täytyisi kirjoittaa printtiversio lisäksi juttu myös verkko-muotoon eli tehdä jutusta tiivis ja helposti luettava. Samanlainen tulos saatiin myös Jyrki Jyrkiäisen tekemässä tutkimuksessa vuonna 2007. Siihen kyselyyn vastanneet toimittajat olivat myös sitä mieltä (56 %), että juttujen määrä on kasvanut jonkin verran tai erittäin paljon. Toisaalta 36 % vastanneista koki, että on vaikea sanoa onko juttujen määrä todellisuudessa kasvanut. (Jyrkiäinen 2008) Kyselyn tuloksista nähdään myös, että kuten Etelä-Suomen Sanomienkin toimittajat myös aiempaan kyselyyn vastanneet toimittajat kokevat, että juttujen

tekeminen useampaan kuin yhteen viestintävälineeseen on muuttunut jonkin verran tai erittäin paljon viime vuosina.

ö...meiltä toimittajilta toivotaan ja odotetaan, joissakin tapauksissa jopa edellytetään, että teemme jutusta tällaisen niin sanotun verkkoversion, joka sitten tulee meidän nettisivuille näkyviin. Se on osa rutiinia ja päivittäistä työtä, jota se ei silloin kymmenen vuotta sitten ollut, nyt se on. Tavallaan se sähköinen ulottuvuus on jatkuvasti printtitoimittajan työssä mukana, ainakin sen pitäisi olla.ö

öSanotaan niin, että kun meillä on saman verran aikaa kuin kymmenen viisitoista vuotta sitten tehdä juttu kaikkine siihen liittyvine osa-alueineen (kerätä tiedot, hoitaa kuvaajien ja graafikoiden kanssa se visuaalinen puoli) ja sen lisäksi plussana tulee tämä verkkoversioiden tekeminen, niin tässä mielessä se on lisännyt työmäärää ja kuormitusta...ö

Tarja Koljonen (Etelä-Suomen Sanomien toimituspäällikkö) toi haastattelussaan esille, että myös kulttuuri toimituksen sisällä on muuttunut monien yhteistyökumppaneiden ja toisten lehtien kanssa tehdyn yhteistyön myötä. Samaa mieltä olivat myös Jyrki Jyrkiäisen tutkimukseen vastanneet toimittajat, joista 44 % oli sitä mieltä, että juttujen vaihto oman konsernin sisällä on kasvanut jonkin verran tai erittäin paljon ja 16 % sitä mieltä, että juttujen vaihto muiden yhtiöiden kanssa on kasvanut jonkin verran tai erittäin paljon. Huomattavaa on kuitenkin, että edellä mainittuihin kysymyksiin todella moni toimittaja (53 % ja 79 %) ei osannut sanoa onko juttuvaihto muuttunut viime vuosina. (Jyrkiäinen 2008)

ö...yksi ihan selkeä muutos on tämä yhteistyö ja kumppanuudet, mikä tavallaan johtuu siitä, että kun väki (toimituksesta) väheni niin kun aiemmin on mielletty, että maakuntalehdetkin kilpailee keskenään niin nykyisin me olemme parhaita kavereita ja vaihdamme juttuja keskenämme.ö

Työtehtävien muutoksista kysyttäessä yksi asia nousi selkeästi esille kaikkien haastateltavien kohdalla nimittäin työn kuormittavuus. Sekä Etelä-Suomen Sanomien haastatellut toimittajat että aiempaan tutkimukseen osallistuneet

toimittajat ovat yhtä mieltä siitä, että töiden määrä verrattuna käytettävissä olevaan aikaan on kasvanut viime vuosina. Etelä-Suomen Sanomissa toimittajat ovat sitä mieltä, että kasvavat työmäärät johtuvat työntekijöiden määrän vähentymisestä eikä välttämättä ensi sijaisesti sähköisten viestintävälineiden kasvavasta suosiosta. Tietenkin niillä on myös oma osuutensa asiassa, mutta jos väkeä olisi toimituksissa enemmän, yhdelle henkilölle ei kasaantuisi niin paljon tehtävää. Lisäksi toimittajat muistuttavat, että tietotekniikan kehittyminen on tuonut työhön myös monia helpottavia ja nopeuttavia työkaluja. Vuonna 2007 tehdystä tutkimuksesta käy ilmi, että suurimpana muutoksena ja työtä lisäävänä tekijänä toimittajat pitävät sähköpostien lisääntyvää määrää ja niiden lukemiseen ja vastaamiseen kuuluvaa aikaa. Myös välttämättömän byrokratian määrä ja paine tehdä ylitöitä ovat toimittajien mukaan lisääntyneet jonkin verran tai erittäin paljon.

öInternet on tämän viimeisen kymmenen vuoden aika hirveästi helpottanut tiedon hakemista ja sen analysointia -sähköinen arkisto on ihan toista maata kuin aikaisempi paperiarkisto. Monet työkalut, joilla on valtava merkitys meidän työn tekemiseen ovat todella kehittyneet ja parantuneet paljon viime vuosina.ö

öMinä en itse näe, että noi muutokset työnsisällössä olisi aiheuttanut lisää kuormitavuutta, että enemmän sen on aiheuttanut sellainen, kun ihan selvästi sanomalehdistäkin on väkeä vähentynyt. Eläkkeelle lähteneiden tilalle ei välttämättä oteta uusia työntekijöitä ja jo silloin 2008 taantuman aikana irtisanottiin aika paljon väkeä ja tilalle ei ole otettu yhtä paljon työntekijöitä, joten koskaan ei ole päästy takaisin samalle tasolle kuin aiemmin.ö

4.5.3 Työtavat ja ó käytännöt

Etelä-Suomen Sanomien toimittajat ovat sitoutuneita työhönsä. Tämä näkyy hyvin esimerkiksi Petri Koiviston kommentissa: öToimituksessa ei näy asennetta, että minä olen vain töissä täällä. Tämä johtuu haastatellujen mukaan siitä, että Etelä-Suomen Sanomissa toimittajat ovat vakituisessa työsuhteessa eivätkä he tee töitään niin sanotusti freelance-pohjalta usealle eri työnantajalle kuten nykyään

paljon tehdään. Toisaalta toimittajat korostavat, että heille hyvän journalismin tekeminen on tärkein asia työssä. Sen takia työhön sitoudutaan, ei niinkään tiettyyn työnantajan tai organisaation takia. Samanlainen asenne välittyy myös Journalistit muuttuvassa mediassa - tutkimuksen tuloksista, joista käy ilmi, että 35 % vastanneista kokee sitoutumisen jonkin verran tai erittäin paljon lisääntyneen siihen tiedotusvälineeseen johon työtänsä tekee. Toisaalta sitoutuminen tiettyyn yritykseen tai organisaatioon on 36 % mielestä vähentynyt melko tai erittäin paljon. (Jyrkiäinen 2008) Toimittajan ammatti-identiteettiin ollaan siis yhtä sitoutuneita tänä päivänä kuin ennenkin.

Vähän ehkä se (sitoutuminen työhön) on yleisesti ottaen heikompaa kuin aikaisemmin ja varmasti heikkeneekin (tulevaisuudessa). Uudet alalle tulevat, heillä on tällaisia pätkäsuhteita niin en usko, että sellaisessa tilanteessa ihminen kauheasti sitoutuu (työhönsä)... Koen, että ihminen sitoutuu parhaiten (työhönsä) kun hän kokee, että työpaikka on turvattu ja voi keskittyä siihen täysillä ja sitä kautta antaa työnantajallekin.

Toimittajilta kysyttiin myös onko heidän ajankäyttönsä eri työtehtäviin muuttunut viimeisten vuosien aikana. Tulokset eivät yllättäneet, sillä sekä Etelä-Suomen Sanomien toimittajat, että toimittajat, jotka ottivat osaa vuoden 2007 tutkimukseen olivat samaa mieltä tapahtuneista muutoksista. Eniten ajankäyttö on muuttunut juttuun käytettävissä olevan ajan ja eri viestintävälineisiin tehtävien juttujen osalta. Toisaalta myös aineiston käsittely ja hankinta vievät nykyään enemmän aikaa kuin ennen, koska nykyään esimerkiksi kuvaajia ei riitä kaikille juttukeikoille vaan toimittajan on itse otettavat juttuun käytettävät kuvat. Nykyään toimittajat myös koostavat sivut itse, kun taas ennen tätä virkaa hoiti latomo. Juttujen suunnitteluun ja ideointiin käytettävä aika ei Jyrkiäisen tutkimukseen osallistuneiden toimittajien mielestä ole muuttunut viime vuosina eikä myöskään Etelä-Suomen Sanomien toimittajat nostaneet asiaa esille omista haastatteluissaan.

Etelä-Suomen Sanomien toimittaja Petri Koivisto toi haastattelussaan esille seikan, joka on muuttanut toimitustyötä ainakin Etelä-Suomen Sanomissa. Toisin kuin vielä muutama vuosi sitten, toimittajilla ei ole enää tarkkoja aihealueita joista

he juttuja tekevät eikä monetkaan nykytoimittajista ole erikoistunut mihinkään tiettyyn aihealueeseen vaan monipuolisuus on nykyään valttia myös toimitustyössä. Näin ollen myös ammattitaitovaatimukset ovat muuttuneet journalismin tekemisessä. Etelä-Suomen Sanomien toimituksen päällikkö Tarja Koljonen kertoi, että nykyään toimittajilta vaaditaan tietysti enemmän tietämystä sähköisistä välineistä ja erilaisista teknologisista asioista, mutta myös herkkyyttä huomata meineillään olevat muutokset. Lisäksi muutosta on tapahtunut konkreettisesti myös ammattiin vaadittavasta koulutuksesta. Jos ennen tarvittiin korkeintaa ylioppilas koulutus toimittaksi pääsemiseen, niin nykyään kaikki uudet toimittajat ovat vähintään korkeakoulututkinnon saaneita. Toimittajien Jukka Airon ja Petri Koiviston mukaan tämä on pelkästään hyvä asia, koska alalle tulevat nuoret toimittajat ovat heidän mukaansa huomattavasti valmiimpia alalle kuin esimerkiksi 70-luvun nuoret toimittajat. Aiemmassa tutkimuksessa toimittajat olivat asiasta jokseenkin samaa mieltä, koska 25 % vastasi vaatimusten olevan hieman tai huomattavasti suuremmat kuin vielä muutama vuosi sitten ja 53 % arvioi vaatimusten pysyneen ennallaan. (Jyrkiäinen 2008)

ö...tiukat osastojaot, mitä ennen oli, kun meillä oli esim. viikonvaihte toimitus eli hömppä, kotimaan toimitus erikseen, kuntatoimitus ja uutisosasto ja ulkomaan toimitus erikseen eli meillä oli tällaisia lokeroituja erikoisyyksiköitä. No on niistä monet olemassa edelleen, mutta kuitenkin nämä osastojen väliset raja-aidat ovat madaltuneet ja pyritään siihen, että juttuja tehdään ristiinkin yli osastojakojen. Se tarkoittaa sitä, että pitää olla sellainen yleisosaaja ja pitää osata vähän kaikesta hallita jotain, että tällainen tiukka erikoistumisen aika on ohitse.ö

ö...se mitä nyt voisi ajatella, että toimituksissa tarvittaisiin lisää, niin se varmaan juuri tavallaan liittyy tuohon sähköiseen osaamiseen ja siihen herkkyyteen huomata menossa olevia muutoksia...sitä helposti jumiudutaan tekemään (juttuja) sellaisista asioista, jotka on nyt konkreettisia, kun ei osata aistia heikkoja signaaleja.ö

ö...tuota silloin vielä aikanaan kun minäkin olin kesätoimittaja niin kesätoimittajaksi ja lopulta vakinaiseen työsuhteeseen pääsi pelkällä ylioppilastutkinolla. Enää se ei taida kuin ihan poikkeustapauksissa mennä näin.

Yleisesti ja ainakin meillä (Etelä-Suomen Sanomissa) aina edellytetään vähintään korkeakoulututkintoa. Tosin sehän ei välttämättä tarkoita, että täytyisi olla juuri tämän alan tutkinto, mikä on minusta ihan hyvä ettei vaan jostain koulutusputkesta tule ihmisiä vaan siellä on takana ehkä jotain laajempaa.. enkä minä näe sitä edes pahana asiana, että sitä koulutusta painotetaan. Kyllä se avuksi on tällä alalla.ö

4.5.4 Journalismin ja toimitustyön tulevaisuus

Tulevaisuudesta kysyttäessä Etelä-Suomen Sanomien toimittajat kertoivat olevansa optimistisia ja jopa odottavansa mielenkiinnolla, mihin suuntaan journalismi tulee menemään. Haastatettujen toimittajien mielestä suomalainen journalismi on ison muutoksen kynnyksellä ja paineet horjahtaa niin sanotun huonon ja helpon journalismin tielle kasvavat koko ajan. Kaikki Etelä-Suomen Sanomien toimittajat, jotka kertoivat mielipiteensä tätä tutkimusta varten ovat sitä mieltä, että paperisella lehdellä on tulevaisuutta ehkä jopa enemmän kuin mitä yleisesti ajatellaan. Esimerkiksi toimituksen päällikön Tarja Koljosen mukaan nykyaikainen sirpaleinen maailmankuva tulee muuttumaan niin, että ihmiset haluavat lukea huolella taustoitettua juttua ajatuksella printtilehdestä. Hän myös uskoo, että paluu 70-luvun yhteiskunnalliseen ja jopa poliittiseen kirjoitteluun tulee tapahtumaan lähivuosina. Samaa mieltä ovat myös aiempaan journalistiseen tutkimukseen osallistuneet toimittajat, joista 40 % uskoi, että journalistien merkitys yhteiskunnassa tulee lisääntymään hieman tai selvästi tulevaisuudessa. (Jyrkiäinen 2008)

ö...näen, että nyt on tulossa sellainen iso muutos nimenomaan, että tällaiselle tietynlaiselle seitsemänkymmentäluvun yhteiskunnalliselle, poliittiselle, journalismille rupeaa olemaan taas enemmän tilaa. On selvästi tarvetta sille, että ihmiset haluaa tietynlaista mielipidejournalismia. Se ei tarkoita mitään puoluepoliittista tai että pyrittäisiin vaikuttamaan ihmisten mielipiteisiin vaan päin vastoin sitä, että kirjoitetaan asioista monelta eri näkökannoilta , että ihminen itse voi muodostaa oman mielipiteensä ja rakentaa sitä maailmankuvaa siitä.ö

öNykyään paineet horjahtaa hyvän journalismin tieltä on suuremmat kuin koskaan. Paineita on myös laskevista levikeistä, sosiaalisesta mediasta ja tällaisesta. Vaikka niissä on varmasti (laskeva levikki pois laskettuna) positiivisiakin asioita niin vaatii aika paljon rohkeuttakin pitää kiinni siitä hyvästä journalismista näinä aikoina. Se sellainen populismin peikko yhä voimakkaammin kurkkii olan takana... Minusta olisi erittäin tärkeää, että paperisen sanomalehden puolella pidetään pää kylmänä ja yritetään pitää niistä journalismin perusarvoista kiinni. Sille on edelleen kysyntää.ö

Kuitenkaan nykyäänkin pinnalla oleva kohderyhmäajattelu ja erilaiset lukija tutkimukset eivät Etelä-Suomen Sanomien toimittajien mukaan tule katoamaan vaan edelleen lehteä, sekä printti- että verkkoversiota, tullaan joiltain osin kehittämään lukijoiden toiveiden ja tarpeiden mukaan. Vuonna 2007 tehdyn tutkimuksen mukaan jopa 91 % tutkimukseen vastanneista arvioi, että viihteellisyys ja elämyksellisyys tulevat lisääntymään ainakin hieman tulevaisuudessa. (Jyrkiäinen 2008)

öTällainen vakava, ei tylsä, mutta vakava ja pohdiskeleva, asioita ja syitä ja seurauksia sekä ajan ilmiöitä analysoiva, se että me tartumme vaikeisiin ja monimutkaisiin asioihin ja tuomme ne kansantajuisesti esiin niin sen journalismin tulevaisuudesta olen huolissani. Annetaanko sille tarpeeksi rahkeita vai ruvetaanko kaikki viihdetaitelijoiksi.ö

Kuten jo aiemmin mainittu, sanomalehtitaloista on tullut mediataloja, joita johdetaan kuin mitä tahansa muuta liikeyritystä. Etelä-Suomen Sanomien toimittajien mukaan tämä ei ainakaan vielä näy toimituksen arjessa. Juttuja kirjoitetaan ainakin vielä ilman, että pelättäisiin isojen mainostajien suuttuvan tai suurten yhteistyökumppaneiden kaikkoavan. Jyrki Jyrkiäisen tekemässä tutkimuksessa kävi kuitenkin ilmi, että jopa 64 % tuohon kyselyyn vastanneista toimittajista uskoi Journalistisen itsenäisyyden ja autonomisuuden vähentyvän selvästi tai hieman tulevaisuudessa ja samalla 80 % kuvitteli, että toimitusorganisaatioita tullaan tulevaisuudessa johtamaan vielä hieman tai selvästi enemmän kuin tänä päivänä. (Jyrkiäinen 2008)

5 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Tämä opinnäytetyö käsitteli suomalaista journalismia, toimittajan työtä ja sähköistymisen vaikutusta toimitustyöhön, sanomalehti alaan ja etenkin printtimediaan. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, miten suomalainen sanomalehtiala ja toimittajien työ on muuttunut viime vuosien aikana ja etenkin millainen on nykytilanne ja mitkä ovat tulevaisuuden näkymät. Tämä tutkimuskohde oli ajankohtainen ja mielenkiintoinen sekä erittäin tärkeä työn toimeksiantajalle Etelä-Suomen Sanomille.

Teoria-osuuden aineisto kerättiin aiheeseen liittyvästä kirjallisuudesta, artikkeleista ja tilastotietoaineistoista sekä aiemmin toteutetuista tutkimuksista. Tätä aihetta on tarkasteltu useassa tutkimuksessa, mutta aivan samanlaista tutkimusta samasta näkökulmasta ei löytynyt. Lähimmäksi tätä työtä vastaavaksi tutkimukseksi osoittautui Jyrki Jyrkiäisen vuonna 2007 teettämä kvantitatiivinen tutkimus öJournalistit muuttuvassa mediassa. Teoria-osuudessa pyrittiin kattavasti esittämään kaikki taustatiedot ja muut alaan liittyvät faktat, jotta se antaisi mahdollisimman hyvän ja laajan perustan työn empiria-osuuden toteuttamiseen ja työn lukemiseen sekä ymmärtämiseen.

Lyhyenä yhteenvetona työn teoria-osuudesta voidaan sanoa, että suomalainen sanomalehtiala ja sanomalehtien lukeminen on kiistatta muuttunut viimeisten vuosien aikana. Tähän on vaikuttanut teknologian kehittyminen, mutta myös ihmisten muuttuneet elämäntavat. Kiire ja nopeatempoinen elämänrytmi ovat pakottaneet lukijat hakemaan tietoa sieltä, mistä sitä saa nopeasti ja mahdollisimman tiiviissä muodossa. Ajan puute on ajanut kuluttajat lukemaan uutiset esimerkiksi työmatkalla autossa tai junassa. Katsottiinpa uutisia sitten mistä tahansa ja milloin tahansa, on niiden lukeminen säilynyt suomalaisten arkirutiineissa. Uutisten lukemista pidetään edelleen yleissivistävänä toimintana ja tietämys maailman menosta on jokaisen kansalaisen velvollisuus.

Vaikka sanomalehtiala on viime vuosina kokenut suuria muutoksia, toimittajien perustyö ei juurikaan ole muuttunut. Toimittajat saavat aiheen juttuunsa, he perehtyvät siihen kriittisesti ja lopuksi kirjoittavat jutun. Näin on ollut vuosikymmen sitten ja näin on myös nykyään. Lisäksi toimittajan työssä

painotetaan edelleen hyvää yhteiskunnallista tuntemusta, kiinnostusta ympäristöä ja muutoksia kohtaan, sekä tietenkin loistavaa kirjoitustaitoa. Tietysti myös toimituksen arki on kokenut muutoksia lähivuosina. Suurimpina muutoksina voidaan pitää teknologian kehittymistä ja sen myötä uusien teknisten apuvälineiden ja -ohjelmien mukaan tuloa arkityöhön. Osittain tästä syystä koulutuksen arvostus journalismin alalla on kasvanut viime vuosina. Lisäksi taloudelliset paineet ovat aiheuttaneet työvoimapulaa ja samalla kiirettä toimituksissa. Nykyään toimittajan täytyy osata kirjoittaa yhä useammasta aihealueesta ammattitaitoisesti, nopeasti ja tehokkaasti.

Työn empiria-osuudessa toteutettiin kvalitatiivinen tutkimus, jonka aineisto kerättiin teemahaastatteluilla. Empiria-osuus alkoi toimeksiantajan esittelyllä ja haastattelurungon laatimisella. Haastattelurunko, kuin koko tutkimuskin, pohjautui vahvasti vuonna 2007 tehtyyn valtakunnalliseen ja jo edellisessä kappaleessa mainittuun Jyrki Jyrkiäisen tutkimukseen. Haastattelurungon laatimisen jälkeen otettiin yhteys Etelä-Suomen Sanomien toimittajiin, joista kolme lupautui mukaan tutkimukseen. Näille henkilöille lähetettiin etukäteen tiedoksi haastattelun teemat sekä aiempi tutkimus, jotta he pystyivät valmistautumaan haastatteluunsa. Haastatteluista saatu tutkimusaineisto litteroitiin tekstiksi ja saatettiin tuloksiksi, joita verrattiin aiemman tutkimuksen tuloksiin. Tuloksia ei kuitenkaan voitu verrata aivan suoraan toisiinsa, koska vuoden 2007 tutkimus tehtiin määrällisenä tutkimuksena ja siitä saadut tulokset olivat tilastollisessa muodossa. Vaikka tähän tutkimukseen osallistui vain kolme Etelä-Suomen Sanomien toimittajaa, voidaan silti olettaa, että aineistoa on tarpeeksi. Tämä oletus pohjautuu siihen, että haastateltavien puheissa alkoi toistua samat asiat ja mielipiteet eli vaikka haastateltavia olisi ollut enemmän, mitään uutta tietoa ei välttämättä olisi saatu.

Tutkimustuloksista kävi ilmi, että Etelä-Suomen Sanomien toimittajat olivat hyvin samoilla linjoilla aiempaan tutkimukseen vastanneiden toimittajien kanssa sekä toimitustyössä tapahtuneista muutoksista että muutoksista koko suomalaisessa journalismissa. Molempiin tutkimuksiin vastanneet toimittajat ovat yleisesti tyytyväisiä työhönsä. Suurin osa toimittajista pitää työnsä parhaimpana asiana tiettyä autonomisuutta eli sitä, että he voivat hyvin vapaasti päättää työhönsä

liittyvistä asioista, kuten työajoista ja kirjoitettavista jutuista. Monet toimittajat ovat myös sitä mieltä, että toimitustyön johtaminen ja töiden organisointi ovat menneet suuresti eteenpäin ja näin vaikuttaneet positiivisesti toimittajien arkityöhön.

Kaikki haastatellut Etelä-Suomen Sanomien toimittajat ja suurin osa Jyrki Jyrkiäisen tutkimukseen vastanneista toimittajista piti alan suurimpana ongelmana kiirettä ja väen vähentymistä toimituksista. Vaikka internet ja sähköistyminen on tuonut toimitustyöhön monia hyviä ja työtä nopeuttavia asioita, kokevat toimittajat, etteivät he ehdi tehdä kaikkia juttuja mitä haluaisivat tai ainakaan niin hyvin kuin haluaisivat. Monet toimittajat olivat huolissaan niin sanotun puolivillaisten ja viihteellisten juttujen painamisesta lehteen. Tutkimuksessa kävi myös ilmi, että toimittajien työn ammattitaitovaatimukset ovat muuttuneet viime vuosina ja vaikka koulutuksia ja erilaisia täydentäviä öpäivityksiä työhön annetaan, ovat muutokset kuitenkin erittäin nopeatempoisia ja koulutus usein liian pikaista ja vain pintaraapaisu kaikesta siitä, mitä todella pitäisi osata. Usein kunnollinen perehdyttäminen uuteen asiaan ja asian sisäistäminen jääkin yksin toimittajan omalle vastuulle.

Ainoa selkeä eroavaisuus näiden kahden tutkimuksen tuloksissa oli, että aiempaan tutkimukseen osallistuneet toimittajat arvioivat sanomalehden muuttuvan tulevaisuudessa vielä yhä vain viihteellisemmäksi ja aikakausilehtimäisemmäksi, kun taas Etelä-Suomen Sanomien toimittajat näkevät sanomalehden palaavan takaisin poliittiseen ja yhteiskunnalliseen kannanottoon ja taustoittavaan kirjoitteluun. Tämä ero saattaa johtua siitä, että aiemmasta tutkimuksesta on kulunut neljä vuotta ja tänä aikana sanomalehti on todella muuttunut viihteelliseksi luettavaksi ja voi olla, että nyt suunta on muuttumassa.

Toimittajan perustyö ei siis juurikaan ole muuttunut viime vuosien aika. Toimittajat saavat aiheen juttuunsa, he perehtyvät siihen kriittisesti ja lopuksi kirjoittavat jutun. Toimittajan työssä painotetaan edelleen hyvää yhteiskunnallista tuntemusta, kiinnostusta ympäristöä ja muutoksia kohtaan, sekä tietenkin loistavaa kirjoitustaitoa. Kuten monella muullakin alalla myös toimitustyössä kouluksen arvostus on noussut viime vuosina. Tämä johtuu pääosin teknologian

kehityksestä, mutta myös siitä, että nykyään toimittajan täytyy osata kirjoittaa yhä useammasta aihe alueesta ammattitaitoisesti.

Tutkimus saavutti sille asetetut tavoitteet ja vastasi tutkimusongelmaan. Haastatteluista selviää sanomalehti alan ja toimitustyön nykytila sekä tulevaisuuden näkymät. Kaikkiin tutkimusongelmiin saatiin vastaus haastatteluista ja tutkimustuloksista esille nousseille asioille löytyi selkeä yhteys tutkimuksen teoriaosaan. Tutkimuksen teoria ja empiria óosuudet täydentävät ja tukevat toisiaan ja tutkimusmenetelmä on valittu tutkimusongelmaan ja tutkimustapaan sopivaksi.

Tämän opinnäytetyön tutkimusprosessi on pyritty kertomaan lukijalle mahdollisimman tarkasti muun muassa aikataulu ótaulukon avulla. Näin lukijalla on parempi mahdollisuus arvioida työtä ja sen luotettavuutta sekä saada kokonaiskuva toteutetusta prosessista. Kaikki tutkimuksen olosuhteet on pyritty kertomaan mahdollisimman selkeästi ja toteudenmukaisesti samoin kuin tuloksia on arvioitu niin objektiivisesti kuin mahdollista.

Tämän tutkimuksen luotettavuutta voi heikentää moni asia, kuten jo aiemmin tuloksien analysointi ja tutkimuksen luotettavuus óluvussa on esitetty. Voidaankin sanoa, että suurimpia tekijöitä, jotka vaikuttavat tutkimuksen luotettavuuteen ovat tekijän kokemattomuus tutkijana ja haastattelijana. Aikaisempi kokemus esimerkiksi haastattelijana olosta olisi voinut tuottaa lisää tietoa ja antaa laajempia vastauksia. Vaikka haastattelun teemat ja aiempi tutkimus lähetettiin haastateltaville etukäteen myös koehaastattelut olisivat voineet parantaa tutkimuksesta saatavia tuloksia.

Kuten aiemmin mainittu, tämä tutkimuskohde on erittäin mielenkiintoinen ja ajankohtainen. Siksi olisinkin kiinnostavaa ja tarpeellista selvittää myös tulevaisuudessa suomalaisen journalismin ja sanomalehtialan tilaa. Asiaa voidaan tutkia monesta eri näkökulmasta, joten tarpeellista olisikin verrata erilaisista näkökulmista ja tutkimustavoista saatuja tuloksia toisiinsa. Näin saataisiin myös mahdollisimman luotettavia ja moniulotteisia tutkimustuloksia, joista varmasti olisi hyötyä monille toimijoille.

LÄHTEET

painetut lähteet

Alasilta, A. 2000. Verkkoajan viestintä: tulkinta, ilmaisu, vuorovaikutus. Pieksämäki: RT-Print Oy.

Alasma, M. & Kivikuru, U. 2003. Tyyntä myrskyn edellä? Teoksessa Wiio, O. (toim.) Suomen mediamaisema. 2. painos. Vantaa: Dark Oy, 277-298.

Aula, P., Matikainen, J. & Villi, M. 2006. Verkko yhteiskunnallisena tilana. Teoksessa Villi, M. (toim.) Verkkoviestintäkirja. Helsinki: Yliopistopaino, 9-23.

Eskola, J. & Suoranta, J. 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Nordenstreng, K. & Starck, M. 2002. Tiedonvälityksen varhaiskehitys. Teoksessa Ruusunen, A. (toim.) Media muuttuu. Helsinki: Gaudeamus, 9-31.

Heinonen, A. 2008. Yleisön sanansijat sanomalehdissä. Tampereen yliopiston journalismin tutkimusyksikkö, tiedotusopin laitoksen julkaisuja A108/2008. Tampere: Kopio Niini Finland Oy.

Heinonen, A. 1997. Sanomalehdistö ja internet ötoiveita, huolia, epätietoisuutta. Tampereen yliopiston tiedotusopin laitoksen julkaisuja C 21/1997. Tampere: Tehokopiointi Ky.

Hetemäki, I. 2009. Juhlaa ja sirkusta. Tieteessä tapahtuu 2/2009, 65.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. 13. painos. Helsinki: Tekijät ja Kirjayhtymä Oy.

Jyrkiäinen, J. & Savisaari, E. 2003. Sanomalehdistön nykytila. Teoksessa Wiio, O. (toim.) Suomen mediamaisema. 2. painos. Vantaa: Dark Oy, 62-77.

Kotilainen, L. 2003. Parempi lehtijuttu. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Kuutti, H. 2006. Uusi mediasanasto. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Leino, A. 2010. Dialogin aika: markkinoinnin & viestinnän digitaaliset mahdollisuudet. Porvoo: WS Bookwell.

Linturi, R. & Wiio, O. 2003. Siirtyykö joukkoviestintä uusmediaan? Teoksessa Wiio, O. (toim.) Suomen mediamaisema. 2. painos. Vantaa: Dark Oy, 265-277.

Luostarinen, M. 2007. Uusi mediayhteiskunta: blogit ja sosiaalinen media innovaatioyhteiskunnan muutoksessa. Helsinki: Books on Demand GmbH.

Luostarinen, M. & Uskali, T. 2006. Suomalainen journalismi ja yhteiskunnan muutos. Teoksessa Luhtakallio, E. (toim.) Uusi jako: miten Suomesta tuli kilpailukyky-yhteiskunta? Helsinki: Gaudeamus, 179-202.

Nordenstreng, K. & Wiio, O. 2003. Viestintäjärjestelmä. Teoksessa Wiio, O. (toim.) Suomen mediamaisema. 2. painos. Vantaa: Dark Oy, 9-22.

Ollikainen, V., Heilmann, J., Vainikainen, I., Launonen, R. & Saukkonen, J. 2000. Tiedon esittäminen uusilla julkaisualustoilla. Valtion Teknillinen Tutkimuskeskus, VTT tiedotteita 2002. Espoo: Otamedia Oy.

Paavonheimo, J. 2006. Digitaalisen ja painetun rajalla. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino Oy.

Picard, R. & Sauri, T. 2003. Mediatalous. Teoksessa Wiio, O. (toim.) Suomen mediamaisema. 2. painos. Vantaa: Dark Oy, 22-45.

Sauri, T. 2005. Lukeminen. Teoksessa Hannula, U. (toim.) Tilastokeskus: Yksilöllisiä valintoja, kulttuurien pysyvyyttä. Vapaa-ajan muutokset 1981-2002. Helsinki: Edita Prima Oy, 31-49.

Suhola, A., Turunen, S. & Varis, M. 2005. Journalistisen kirjoittamisen perusteet. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Suikkanen, R., Saloniemi, A. & Holma, A. 2008. Suomalaisen uutismedian vuosiseuranta 2008. Tampereen Yliopisto, Tiedotusopinlaitos. Julkaisuja B. Tampere: Kopio Niini Finland Oy.

Tilastokeskus: kulttuuri ja viestintä 2010. Joukkoviestimet 2009. Helsinki: Multiprint Oy.

Väliverronen, E. 2009. Journalismi kriisissä? Teoksessa Väliverronen, E. (toim.) Journalismi murroksessa. Helsinki: Hakapaino, 13-32.

Elektroniset lähteet

Helsingin yliopisto 2011. Tutkimuksen luotettavuus. [viitattu 09.10.2011].
Saatavissa: <http://ethesis.helsinki.fi/julkaisut/kas/kasva/pg/helenius/8luku.html>.

Holmgren, T. 2010. Sanomalehden sähköinen tulevaisuus. MEC Finland Oy.
[viitattu 03.06.2011]. Saatavissa <http://www.mec.fi/tag/tulevaisuus/>.

Jokinen, H. 2011. Tulevaisuuden journalisti. Suomen Journalistiliitto 7/2011.
[viitattu 31.05.2011]. Saatavissa
<http://www.journalistiliitto.fi/journalisti/lehti/2011/07/kolumnit/tulevaisuuden-journalisti/>.

Jyrkiäinen, J. 2008. Journalistit muuttuvassa mediassa. [viitattu 04.07.2011].
Saatavissa <http://tampub.uta.fi/tiedotusoppi/978-951-44-7385-2.pdf>.

Kansallinen Mediatutkimus 2011. Suomalaiset lukevat lehtiään monella tavalla. [viitattu 26.09.2011]. Saatavissa [http://www.levikintarkastus.fi/mediatutkimus/KMT Lukija -tiedote syyskuu 2011.pdf](http://www.levikintarkastus.fi/mediatutkimus/KMT_Lukija_tiedote_syyskuu_2011.pdf).

Karasti, H. 2004. Johdatus tutkimusmenetelmien käyttöön ókurssi: kvalitatiivinen kurssi. Oulun yliopisto. [viitattu 26.07.2011]. Saatavissa media.tol.oulu.fi/video/jtmk/JTMK_kvalitutk_luento.pdf.

Korhonen, H. & Hurme, P. 2011. Viestintäteknologia: historiallista taustaa. Jyväskylän yliopisto: viestintätieteiden laitos. [viitattu 12.04.2011]. Saatavissa http://www.jyu.fi/viesti/verkkotuotanto/yviperust/artikkelit/viehistau_teksti.html.

KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto 2011. Validiteetti. Tampere: yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. [viitattu 09.10.2011]. Saatavissa http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L3_3_1.html.

KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto 2011. Teemahaastattelu. Tampere: yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. [viitattu 22.08.2011]. Saatavissa http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_3_2.html.

Laurea ammattikorkeakoulu 2011. Tutkimussuunnitelman runko. [viitattu 21.07.2011]. Saatavissa http://opko.laurea.fi/~jarhein/Tutkimussuunnitelma/Ohje/uusi_sivu_5.htm.

Marttinen, M. 2009. Toimitusten koulutustarjonta on vähentynyt. Suomen Journalistiliitto. 20/2009 [viitattu 23.05.2011]. Saatavissa http://www.journalistiliitto.fi/journalisti/lehti/2009/20/artikkelit/nain_me_kehitymme/toimitusten_koulutustarjonta_on/.

Matikainen, J. 2009. Sosiaalisen ja perinteisen median rajalla. Helsingin Yliopisto: viestinnän tutkimuskeskus, viestinnän laitoksen tutkimusraportteja 3/2009. [viitattu 02.06.2011]. Saatavissa

http://www.valt.helsinki.fi/blogs/crc/sosiaalisen_ja_perinteisen_median_rajalla_raportti.pdf.

Mediatulo ESA 2011. ESA-konserni, tilinpäätös 2010. [viitattu 11.10.2011].

Saatavissa: http://www.mediataloesa.fi/mediataloesa/tekstisivu.tmpl?sivu_id=408.

Mediatulo ESA 2008. ESA Konserni, toimintakertomus 2008. [viitattu 19.10.2011]. Saatavissa

http://www2.ess.fi/kuningasedut/mallisivut/nakoisl/esa_toimintakertomus_2009.html.

Pirttijoki, M. 2010. Sähköiset lukulaitteet alkavat korvata paperia. MTV3.fi.

[viitattu 11.04.2011]. Saatavissa

<http://www.mtv3.fi/uutiset/kotimaa.shtml/2010/09/1180121/sahkoiset-lukulaitteet-alkavat-korvata-paperia>.

Pietilä, J. 2008. Kirjoitus, juttu, tekstielementti: Suomen sanomalehtijournalismi juttutyypin kehityksen valossa printtimedian vuosina 1771-2000. Jyväskylän Yliopisto: humanistinen tiedekunta. [viitattu 01.06.2011]. Saatavissa

<https://jyx.jyu.fi/dspace/handle/123456789/19405>.

Puro, P-R. 2010. Mikä on sanomalehti? Sanomalehtien Liitto. [viitattu 11.04.2011]. Saatavissa

http://www.sanomalehdet.fi/files/19/mika_on_sanomalehti.pdf.

Pursiainen, H. 2010. Bittejä paperilla ótietoyhteiskunnan lehtijakelu. Liikenne- ja Viestintäministeriö julkaisuja 14/2010. [viitattu 05.06.2011]. Saatavissa

http://www.lvm.fi/c/document_library/get_file?folderId=964900&name=DLFE-10757.pdf&title=Julkaisuja.

Saltzman, J. 2009. Let the chaotic times roll. USA Today Magazine May 2009. Vol:137 iss: 2768 p:32 [viitattu 21.1.2011]. Saatavissa EBSCOhost Academic Search Elite tietokannassa:

<http://content.ebscohost.com/ContentServer.asp?T=P&P=AN&K=41036563&EbscoContent=dGJyMMTo50SeqK84yNfsOLCmr0meprNSr6u4TbWWxWXS&ContentCustomer=dGJyMPGrs0y0qrdQuePfgex%2BEu3q64A&D=afh>.

Sanomalehtien Liitto 2011. Nuoret arvostavat sanomalehtiä, lukeminen lisäsi äänestämistä. [viitattu 26.05.2011]. Saatavissa

http://www.sanomalehdet.fi/?1620_m=4552&s=1125.

Sanomalehtien Liitto 2008. Nuoret ja nuoret aikuiset lisänneet verkkolehtien lukemista. [viitattu 11.04.2011]. Saatavissa

http://www.sanomalehdet.fi/?3216_m=3330&s=2368.

Sanomalehtien Liitto 2007. Sanomalehtien jakelu Suomessa 2007. [viitattu 24.10.2011]. Saatavissa

www.sanomalehdet.fi/.../sanomalehtien_jakelu_suomessa_2007_v2.pdf.

Talentum Oyj 2010. Valjasta älypuhelimet työjuhdiiksi. [viitattu 20.04.2011].

Saatavissa <http://www.tietoviikko.fi/cio/article400076.ece>.

Tilastokeskus 2011. Virsta: strukturoitu haastattelu. [viitattu 02.08.2011].

Saatavissa <http://www.stat.fi/virsta/tkeruu/04/01/>.

Tilastokeskus 2010. Jo joka toinen suomalainen käyttää internetiä useasti päivässä. [viitattu 13.04.2011]. Saatavissa

http://www.stat.fi/til/sutivi/2010/sutivi_2010_2010-10-26_tie_001_fi.html.

Tilastokeskus 2010. Internetin käytön yleiset muutokset. [viitattu 19.10.2011].

Saatavissa

http://www.stat.fi/til/sutivi/2010/sutivi_2010_2010-10-26_kat_001_fi.html.

Tilastokeskus 2007. Sanomalehdet pystyvät vastaamaan ajan haasteisiin. [viitattu 13.04.2011]. Saatavissa http://www.stat.fi/artikkelit/2007/art_2007-06-15_003.html?s=7.

Uusitalo, L. 2009. Kuluttaja ja media tietotaloudessa. Helsingin Kauppakorkeakoulun julkaisuja B-113. [viitattu 25.10.2011]. Saatavissa hsepubl.lib.hse.fi/pdf/hseother/b113.pdf

Viestintätieteiden yliopistoverkosto 2011. Viestinnän fyysinen perusta ja viestintäteknologia. [viitattu 30.05.2011]. Saatavissa http://viesverk.uta.fi/johdviest/tulostus/viestteknologia_4.html.

Wahlstedt, P. 2009. Vallan vahtikoira luo nahkansa. Suomen Journalistiliitto. 17/2009 [viitattu 23.05.2011]. Saatavissa http://www.journalistiliitto.fi/journalisti/lehti/2009/17/artikkelit/kirjat_journalismi_murroksessa/.

suulliset lähteet

Koljonen, T. 2011. Toimituksen päällikkö. Etelä-Suomen Sanomat. Haastattelu 12.09.2011.

Airo, J. 2011. Printtitoimittaja, vastuualueena kunnalliset asiat. Etelä-Suomen Sanomat. Haastattelu 12.09.2011.

Koivisto, P. 2011. Printtitoimittaja. Etelä-Suomen Sanomat. Haastattelu 19.09.2011.

LIITTEET

LIITE 1

Haastatteluiden litteroinnit

Etelä-Suomen Sanomien toimittajien haastattelut auki kirjoitettuina.

Tarja Koljoselle sähköpostitse lähetetyt taustatietokysymykset ja niiden vastaukset:

1. sukupuoli: nainen
2. ikä: 46
3. koulutuksesi: yliopisto
4. työskentelypaikkakuntasi (tällä hetkellä): Lahti
5. työskentelyhistoriasi (aika) toimitustyössä kokonaisuudessaan:
uutistoimitus - kotimaan toimitus ó tuottaja - toimituspäällikkö
6. asemasi lehdistö/kustannusalalla: toimituspäällikkö
7. työpaikkasi/työnantajasi: toimitus, Etelä-Suomen Sanomat
8. millainen on nykyinen työsuhteesi: vakituinen

9. työtuntiesi määrä päätoimessa (enemmän vai vähemmän kuin haluaisit):

37,5/vko

10. toimitko nykyisessä työssäsi työnjohtotehtävissä: kyllä

11. toimitko jonkun erikoistehtävän vastaavana toimittajana tai tuottajana

(minkälaisen erikoistehtävän): toimituspäällikkö

12. kuinka monta eri toimeksiantajaa (työnantajaa) sinulla oli vuonna 2010: 1

13. miten työskentelet päätoimisesti (esim. yksin vai ryhmässä): sekä että

Haastattelu Tarja Koljosen kanssa 12.9.11 klo 12.00

Kysymys: Miten on sinun mielestäsi sanomalehti ala ja journalismi Suomessa muuttunut viimevuosina?

Vastaus: Kyllä varmaan sillä tavalla on paljon muuttunut että tällä hetkellä on sellasta ajattelua, että kohdennetaan aikakauslehdissäkin, etsitään kohderyhmiä ja mallilukijoita joillet tehdään juttuja, että periaatteessa vaikka sanomalehti on sellainen yleislehti kaikille jotakin niin yritetään kuitenkin houkutella tiettyjä kohderyhmiä lukemaan lehteä. Sitten toinen asia joka on isossa muutoksessa on se, että pyritetään tekemään tiettyjä juttutyyppejä ja formaatteja ihan tietosesti rakentamaan jutut tietyn kaavan mukaan ja lisäämään sellasta tarinallisuutta. Sellainen kärjellään oleva kolmio on nykyisin aika vanhanaikainen uutismalli kuitenkin.

Kysymys: Miten tämä on vaikuttanut työn kuormittavuuteen ja onko huomattavissa, että jotkut henkilöt paneutuvat tiettyihin tehtäviin vai tekevätkö kaikki kaikkea?

Kyllä varmaan aina on sellaista että jotkut suuntautuu johonkin, mutta en minä itse näe, että noi tavallaan muutokset työnsisällössä olisi aiheuttanut lisää kuormittavuutta, että enemmän se on aiheuttanut sellanen, kun ihan selvästi sanomalehdistäkin on väkeä vähentynyt. Eläkkeelle lähteneiden tilalle ei välttämättä oteta uusia työntekijöitä ja oli silloin 2008 taantumaa ja lamaa ja

silloin irtisanottiin aika paljon väkeä ja tilalle ei ole otettu yhtä paljon työntekijöitä, joten koskaan ei ole päästy takaisin samalle tasolle kuin aiemmin.

Kysymys: Ennen on ollut toimituksissa enemmän väkeä?

Vastaus: Kyllä joo. Ja sitten vielä tosta muutoksesta niin yksi ihan selkeä muutos on tämä yhteistyö ja kumppanuudet, mikä tavallaan johtuu siitä että kun väki väheni niin sitten kun aiemmin on mielletty, että maakuntalehdetkin kilpailee keskenään niin nykyisin me olemme parhaita kavereita ja vaihdamme juttuja. Kun ihan oikeasti ei Lahti ja Jyväskylä kilpaile keskenään kun se paikallinen osuus pysyy vaan molemmissa omanaan.

Kysymys: Mitkä asiat (henkilökohtaisesti) merkitsee työssäsi eniten, miksi sinä haluat tehdä juuri tätä työtä?

Vastaus: No kyllä se varmaan edelleenkin on se sellanen yhteiskunnallinen vaikuttaminen ja vielä se, että halutaan puolustaa tiettyjä asioita ó demokratiaa ja suvaitsevaisuutta ja sananvapautta.

Kysymys: Uskot siis, että journalismilla on vielä tulevasuutta?

Vastaus: On ehdottomasti tilaa ja näen, että nyt on tulossa sellainen iso muutos nimenomaan, että tällaiselle tietynlaiselle seitsemänkymmentäluvun yhteiskunnalliselle, poliittiselle, journalismille rupeaa olemaan taas enemmän tilaa. On selvästi tarvetta sille, että ihmiset haluaa tietynlaista mielipidejournalismia. Se ei tarkoita mitään puoluepoliittista tai että pyrittäisiin vaikuttamaan ihmisten mielipiteisiin vaan päin vastoin sitä, että kirjoitetaan asioista monelta eri näkökannoilta, että ihminen itse voi muodostaa oman mielipiteensä ja rakentaa sitä maailmankuvaa siitä. Tällä hetkellä maailma on aika sirpaleinen, yksi tieto tulee sieltä ja toinen täältä ja joka puolella räiskitään niin ihmiset hakeekin sellaista hidasta journalismia ja rauhaa perehtyä niihin asioihin jonkun hyvän taustottavan jutun kautta.

Kysymys: Mitä mieltä olet digitaalistumisesta ja miten näet sähköisen aikakauden vaikutuksen sanomalehti alaan?

Vastaus: No itseasiassa minä näen sen hirvittävän suurena mahdollisuutena. Nythän meillä on tähän mennessä olleet nämä verkkolehdet, joita on pidetty printtilehtien uhkina, että kaikki siirtyy nettiin ja kaiken saa ilmaiseksi, mutta nyt kun on tulossa nämä kaikki uudet lukulaitteet ja sellaiset niin nehän muistuttaa sekä ulkoasultaan että sisällöltään enemmän tällaisia perinteisiä printtilehtiä kuin verkkolehtiä ainakin mitä ne nykysellään on. Että tavallaan minä siinä näen, että journalismilla on hirveän suuret mahdollisuudet. Siinä voidaan yhdistää liikkuvaa kuvaa ja tekstiä ja sillä tavoin nimenomaan sitä taustottavuutta. Tällaisissa lukulaittelehdissä se päivitysnopeus ei tule olemaan yhtä nopea kuin verkkolehdissä, johon tungetaan koko ajan tavaraa vaan se voi olla vaikka päivässä kolme kertaa. Tavallaan minä näen, että se antaa ihan hirvittävästi mahdollisuuksia ja työstä tulee ihan älyttömän mielenkiintoista. Sitten toinen asia on se, että kun osa ihmisistä haluaa kokoajan sitä päivittyvää uutistietoa, lähinnä uutisotsikoita, niin tämä mobiililiittymähän on aivan loistava siihen eli kännykästä voit selata milloin tahansa vaikka odottaessasi bussia näitä uutisotsikoita. Kuitenkaan harva rupeaa kännykästä lukemaan mitään pidempää tekstiä, mutta ehkä tulevaisuudessa siihenkin totutaan en tiedä.

Kysymys: Mitä ongelmia sinä näet arkityössäsi, mitkä ovat asiat johon haluaisit muutosta ja minkälaista muutosta?

Vastaus: Omassa työssäni ihan henkilökohtaisesti näen isoina ongelmina kun nämä muutokset on nyt tulossa tämä sähköinen maailma ja tämä tietynlainen journalismin paluu sinne juurilleen sinne arvolähtökohtiin niin se on toimittajille ihan hirveän suuri kulttuurinen muutos sellaisesta itsenäisestä työnteosta. Tähän mennessä me olemme tehneet kolmekymmentä neljäkymmentä vuotta sellaista viileän objektiivista periaatteessa objektiivista, tekstiä, joka on ollut sellaista ylhäältä alaspäin katsovaa ja on puhuttu sellaista hallintovirkamiehen kieltä enemmän kuin kansalaisten kieltä niin nyt sitten kääntää se koko kulttuuri siihen, että me olemme kuitenkin edelleen sen pienen ihmisen puolella eikä pelkästään tiedoteta kaupungin tai jonkun kunnan asioista.

Kysymys: Mediatalojenkin johtamisesta on tullut bisnestä ja öraha ratkaiseeö ó ajattelu on yleistynyt? Mitä mieltä olet tästä asiasta ja miten tämä näkyy työssäsi?

Oletko sitä mieltä, että samalla kun tehdään rahaa voidaan myös rehellisesti ajaa ihmisten asioita?

Vastaus: No itseasiassa en usko, tai tottakai bisnes on bisnestä ja omistajat haluavat aina viivan alle jotain, mutta en ainakaan tällaisessa perheyhtiössä, jossa erikseen on omistajat (heitä on hallituksessa tietysti), mutta lehdessä on päätoimittaja niin en kyllä minun aikanani ole koskaan törmänyt sellaiseen juttuun, jota ei olisi saanut julkaista, että voihan se tavallaan olla, että toimituksella on oma sensuuri rakennettu, että sekin estää, mutta hirveän vähän kuitenkin on sellaisia asioita joita voisi kuvitella, että tulisi sanomista. Juuri mietin, mitä se voisi olla... ehkä että paljastaisimme jotain, josta meidän suurin ilmottaja vaikka loukkaantuisi. Minä kuitenkin oletan ja sellaisissa tilanteissa ollaan törmätty siihen, että ne meidänkin omistajat kuitenkin ymmärtävät sen, että meidän on oltava puolueettomia joka suuntaan. Ei me voida yhteen suuntaan kumartaa, koska silloin uskottavuus menee muiden silmissä eikä sitä sitten loppupelissä ole ollenkaan.

Kysymys: Onko mielestäsi toimituksessa liian vähän työntekijöitä? Onko aikaa tehdä kaikkea sitä, mitä pitäisi tehdä?

Vastaus: Ei ole (tarpeeksi porukkaa). Kyllä paljon parempaa jälkeä tehtäisiin, jos siihen olisi mahdollisuus., jos siis olisi enemmän väkeä.

Kysymys: Miten ammattitaito vaatimukset ovat viime vuosina muuttuneet ja miten ne tulevat mielestäsi tulevaisuudessa muuttumaan?

Vastaus: Varmaan ainakin vaaditaan enemmän tavallaan sitä tietämystä sähköisistä välineistä, mutta periaatteessa... tämä on todella vaikea kysymys myös kun kysyt että mitä vaaditaan enemmän kun tavallaan uskoisin siihen, että alalla (sekä toimituksissa, että muuallakin), jos sinä olet sen koulutuksen käynyt 70- tai 80-luvulla niin sitä oppia on pakko päivittää joka tapauksessa, että se ei ole pelkästään toimituksessa. Mutta se mitä nyt voisi ajatella mitä toimituksissa tarvittaisiin lisää niin se varmaan juuri tavallaan liittyy tuohon sähköiseen osaamiseen ja siihen herkkyyteen huomata menossa olevia muutoksia. Että tämä

on meillä aika huonolla tolalla, että sitä helposti jumiudutaan tekemään sellaisista asioista, jotka on nyt konkreettisia kun ei osata aistia heikkoja signaaleja.

Kysymys: Onko teillä saatavilla tarpeeksi koulutusta esimerkiksi sähköisistä asioista ja onko se kaikkien saatavilla?

Vastaus: On ja ei. Ne ihmiset, jotka ovat kiinnostuneet niistä asioista, hakeutuvat koulutukseen ja he eivät niitä välttämättä tarvitsisi. Ja ne jotka eivät ole asioista itse kiinnostuneita eivät lähde koulutuksiin ja he niitä tarvitsisi.

Kysymys: Palataan vielä hetkeksi näköis- ja nettilehteen. Eroaako internettiin kirjoittaminen paperiseen sanomalehteen kirjoittamisesta? (puhutaan siis nimen omaan verkossa julkaistavasta sanomalehdestä)

Vastaus: Eroaa aika paljonkin. Esimerkiksi nettiin kirjoitettavien juttujen täytyy olla todella lyhyitä ja otsikon pitää olla sellainen, joka houkuttelee jotenkin enemmän jollain koudella lukemaan kun tottakai (paperi)lehdessäkin otsikoinnin pitää olla hyvää, mutta netissä se vaatii vielä enemmän kärjekkyyttä. Mutta sitten on sekin, että ainakin meidän nettilehdessä on huomattu, että siellä kiinnostaa ihan eri asiat kuin paperisessa sanomalehdessä, että minä en tiedä mistä se johtuu, mutta meillä on profiloitunut hirvittävän sellaiseksi, että paikalliset rötökset ja tällaiset ikään kuin todella pienet uutisen, jotka eivät välttämättä ylittäisi (paperisen) sanomalehden uutiskynnystä, kerää verkossa lukijoita.

Kysymys: Julkaistaanko verkossa helpommin juttuja kuin paperisessa sanomalehdessä?

Vastaus: Kyllä, koska se on nopeampi kanava viestittää ja siellä vaihtuu nopealla tahdilla uutiset. Ja sitten vielä tuosta työprosessista vielä että nyt jos mennään johonkin tapahtumaan tai tiedotustilaisuuteen niin sieltä tehdään verkkoon heti joku pätkä niin silloin sitä lehteen tehtävää juttua joutuu miettimään paljon tarkemmin, että mistä siihen lehtijuttuun saa sen jonkun näkökulman tai taustatuksen, jotta se toimii vielä siinä lehdessäkin ettei ole samat asiat molemmissa.

Kysymys: Tekeekö teillä kaikki toimittajat verkkoonkin juttuja?

Vastaus: Meillä on erikseen viiden henkilön ödeskiö ötoimitus, joka tekee pääsääntöisesti (nettiin juttuja). Kaikkien pitäisi tehdä, mutta siihen meillä ei ihan ole päästy. Edelleen meillä on toimittajia, joille siitä ei ole tullut rutiinia, että omasta jutusta tehtäisiin aina myös verkkoversio. Että tämäkin on taas myös yksi haaste..

Kysymys: Mitä asioita tulisi tulevaisuudessa kehittää tai parantaa, jotta lukijoita olisi sekä sähköisellä näköislehdellä että painetulla sanomalehdellä?

Vastaus: Varmaan yksi asia on kiinnostavuus kun tuntuu, että aika monessa tällaisessa niin sanotussa laadukkaammassa lehdessä on menetetty se ote siihen, että mikä ihmisiä oikeasti kiinnostaa. Jossain iltapäivälehdissä se on itsestään selvää. Ne (iltapäivälehdet) pystyvät bongaamaan sen kiinnostavuuden ja pitämään keskustelua yllä sun muuta, mutta niitä on ehkä vähän turhaankin sellaisia aiheita tällaisissa maakuntalehdissä ja Helsingin Sanomissa (isommissa lehdissä) halveksittu että ne ei olisi muka oikeita uutisia.

Kysymys: Millainen on mielestäsi hyvä toimittaja?

Vastaus: Innostunut ja utelias.

Kysymys: Miten kuvailisit muutamalla lauseella, millaista on suomalainen journalismi tällä hetkellä?

Vastaus: Sanotaan, että se on muutos tilassa. Minun mielessä nyt on menossa todella iso muutos ja kaikki hakee sitä tietynlaista tyyliä tehdä. Jossakin onnistuneesti ja jossakin vähemmän onnistuneesti.

Jukka Airoille sähköpostitse lähetetyt taustatietokysymykset ja niiden vastaukset:

1. sukupuoli: mies
2. ikä: 50
3. koulutuksesi: toimittaja/sosionomi Tampereen yliopiston toimittajatutkinto 1985
4. työskentelypaikkakuntasi (tällä hetkellä): Lahti
5. työskentelyhistoriasi (aika) toimitustyössä kokonaisuudessaan: 28 vuotta. Vakituisesti vuoden 1985 alusta.
6. asemasi lehdistö/kustannusalalla: kirjoittava (kunta)toimittaja
7. työpaikkasi/työnantajasi: Etelä-Suomen Sanomat
8. millainen on nykyinen työsuhteesi: vakituinen
9. työtuntiesi määrä päätoimessa (enemmän vai vähemmän kuin haluaisit): 38,5 h/vko eli voin keskittyä kokoaikaisesti päätoimeeni
10. toimitko nykyisessä työssäsi työnjohtotehtävissä: en
11. toimitko jonkun erikoistehtävän vastaavana toimittajana tai tuottajana (minkälaisen erikoistehtävän): kyllä, seuraan Lahden päätöksentekoa (uutiset, analyysit, kommentit, pääkirjoitukset)
12. kuinka monta eri toimeksiantajaa (työnantajaa) sinulla oli vuonna 2010: yksi
13. miten työskentelet päätoimisesti (esim. yksin vai ryhmässä): 4 hengen ryhmässä

Haastattelu Jukka Airon kanssa 12.9.11 klo 13.00

Kysymys: Miten sanomalehti ala on kokonaisuudessaan (Suomessa) muuttunut viimeisen kymmenen vuoden aikana?

Vastaus: Eli silloin oli jo netti...ja meilläkin oli toimituksessa jo internet käytössä... Tuota sehän on varmasti ollut minun urani aikana se suurin muutos varmasti. Aikanaan kun rupesin alalle niin tämä oli vain paperilehti. Siinä sen kymmenen vuoden aikana nyt voisi sanoa jo niin päin että minun mielestäni netti ja lehti on ruvenneet kasvamaan eri suuntiin. Jossain vaiheessa ymmärrettiin, ettei ole mitään järkeä, että julkaistaan paperilehti netissä. Samoin kuin tuo tuollainen eriytyminen on yksi tekijä ja se, mikä näkyy joko suorasti tai epäsuorasti on tietysti tämä hidaskasvun kehitys, mikä on sellainen, että tulee mieleen ,

kun siihen vuosituhanteen vaihteeseen asti elettiin koko ajan kasvun aikaa ja nyt se on sitten kääntynyt toisin päin.

Kysymys: Mikä on sinun oma näkemyksesi miksi levikit on kääntyneet laskuun?

Vastaus: Kyllähän se tämä netti tietysti on että tuota se on poistanut monta tekijää, ettei paperinen lehti ole enää niin välttämätön kuin silloin kuin ei vielä ollut nettiä. Ja siinä alaa kaivoi vähän itselleen kuopaa siinä netin tulemisen alkuvaiheessa, kun tarjottiin ilmaiseksi netissä kaikki se mistä sitten paperi lehdessä maksetaan. Tottakai jos saat saman tuotteen ilmaiseksi niin sinä otat sen, että... mutta varmaan aina joka tapauksessa kun tulee uusia välineitä niin jostain se on pois se ihmisten aika ja rahakin. Kyllä minä olen tavallaan niin alistunut kohtaloon, että kyse on nyt varmasti lähinnä siitä, että miten sitä levikin laskua pystytään hidastamaan ja onko olemassa joku piste minkä jälkeen se ei sitten enää laske. En näe enää paluuta siihen aikaan, että saataisiin levikit hurjaan nousu kierteeseen.

Kysymys: Uskotko, että tulevaisuudessa löytyy käyttäjiä paperiselle lehdelle vai uskotko, että jopa vannoutuneet paperilehden lukijat siirtyvät sähköisiin käyttäjiin?

Vastaus: En minä usko, että niin kuin... tai siis joo, sanotaan näin päin. Kyllä minä uskon, että aina tulee olemaan aika iso joukko ihmisiä, jotka haluavat myös sen paperisen käyttöliittymän. Että tota ei se kokonaan.. se on kuitenkin monessa tilanteessa taas sitten kätevämpi kuin minkään laitteen kautta netistä luettava että.. Uskon, että on ihmisiä, jotka jatkossakin vähän maksaa siitä, että joku tekee tavallaan sen seulonnan heidän puolestaan. Ainakin näin haluaisin uskoa.

Kysymys: Mitä tekijät ovat tärkeimpiä työssäsi ja miksi olet alunperin lähtenyt alalle?

Vastaus: Kyllä tämä työ oli top kolmessa jo pikku pojasta lähtien, johtuen ehkä sitäkin, että minulle kirjoittaminen on aina ollut luonnollisin tapa ilmaista itseäni... ja helppo tapa. Ja varmaan se oli se mikä alussa houkutteli yrittämään tälle alalle. Mutta sitten kun onnistui pääsemään (tälle alalle) niin tuli vähän nämä

ylevämmätkin jutut siihen sitten, että kun minäkin olen melkein koko urani ollut uutistoimittaja ja paikallista päätöksen tekoa seurannut, analysoinut ja kommentoinut niin toisaalta niin kuin henkilökohtaisesti että on niin kuin koko ajan tiedon jyvällä ja pääsee jyvälle siitä, mitä ympärillä tapahtuu ja että on sitten mahdollisuus lukijoillekin yrittää kertoa, mitä nyt on meidän verorahoilla suunnitteilla. En nyt yhtään hurskastele, mutta näen että sillä on tietty merkitys on ollut. Sillä tavalla tosiaan, että tämä antaa itselle, mutta voi myös antaa muille...Usein minulta on kysytty sitä, että koenko, että minulla olisi valtaa tähän paikalliseen päätöksen tekoon.. näinhän aina väitetään, että olisi, mutta jonkinlainen mielipidevaltaa ehkä sitten onkin, mutta se tällainen vallan halu ei välttämättä ole näitä minun motiivejani koskaan ollut.

Kysymys: Millaisia ongelmia näet tämän päivän toimittajan työssä ja mitä ongelmia tulevaisuudessa?

Vastaus: Jos aloitetaan siitä, että jossain vaiheessa oli hankalampikin ja stressaavampikin tilanne, kun edellytettiin, että meilläkin sama toimittaja tekee kaikki nämä jutut verkkoon, lehteen ja radioonkin ja videokuvaakin joskus.. tietysti näin on vieläkin aina silloin tällöin, mutta tässä suhteessa on ainakin meillä täällä menty parempaan suuntaan, kun meillä on jo pitkään ollut oma verkkotoimitus ja sitten radio hoitaa oman ruutunsa niin meilkei nyt tuntuu siltä, että pystyy paremmin keskittymään tähän omaan hommaan kun muut jutut on jääneet pois. Eikä se toisaalta..minä olen usein sanonut, että loppujen lopuksi ei minullekkaan ole niin väliä, että missä muodossa se minun työni julkaistaan vaan se on olennaista että se tavoittaa mahdollisimman paljon lukijoita. Ja tietysti se on kaikkein olennaisinta, että palkka juoksee, että oli se sitten paperilehdessä tai verkossa tai missä tahansa...loppujen lopuksi. Mutta se tietysti, että tämä hankaluus kun edelleenkin verkko puoli ei kauheasti tuota, että se systeemi saataisiin sellaiseksi, että todellakin tämä bisnes edelleenkin toimisi niin, että olisi varaa pitää ihmisiä töissä niin paljon kuin tarvitaan. Että se suurin uhka ja ongelma varmasti on se resurssi-kysymys, että tuota olisi tarpeeksi ihmisiä tekemässä juttuja lehteen ja verkkoon.

Kysymys: Onko työn kuormittavuus kasvanut viime vuosina? Onko toimituksessa tarpeeksi työntekijöitä?

Vastaus: Ei kyllä ole. Varsinkin sen jälkeen kun meillä vajaa kolme vuotta sitten silloisen taantuman pyörteissä toimituksessa yhdeksän irtisanottiin. mitäköhän se mahtaa meidän pääluvussa tarkoittaa..varmaan joku 15 % niin kyllähän se niin on, että tuota ei ole riittävästi väkeä. Ja minä näen sen niin, että sitä väkeä pitäisi nimenomaan lisätä, jotta saataisiin se tuote paremmaksi jotta se saataisiin paremmin kaupaksi. Elinkeinoelämässä on niin, että jos halutaan tuote paremmin kaupaksi niin pyritään parantamaan sitä tuotetta. Meillä se ei valitettavasti mene tunnu menevän niin. Ajatellaan lyhyt näköisesti, eikä pitkäjänteisesti. Onko se sitten kvartaalitalouden syytä vai mitä, mutta että tosiaan tuota jos haluttaisiin pitää sitä levikkiä paremmin yllä niin tietenkin lehden pitäisi sitten olla parempi. Siihen tarvitaan sitten tekijöitä. Tätä yhteyttä ei jostain syystä tuo kustantaja puoli näe tai halua ymmärtää tai ei ainakaan niin kuin täällä suoritus puolella.

Kysymys: Miten sitoutuminen työhön on muuttunut ja miten sen laita tulee olemaan tulevaisuudessa?

Vastaus: Vähän ehkä se yleisesti ottaen on heikompaa kuin aikaisemmin ja varmasti heikkeneekin sillälailla kun ajattelen sitä kun tota... uudet alalle tulevat, heillä on tällasia pätkäsuhteita niin en usko, että sellaisessa tilanteessa ihminen kauheasti sitoutuu sitten kumminkaan. Tietysti se voi olla jopa taas lyhyellä tähtämellä se voi olla niin, että annetaan itsestä kaikki ja vähän liikaakin, saadakseen uusia työsuhteita, ehkä vähän pysyvämpiäkin tai muuta, mutta kuitenkin minä näkisin, että ihminen sitoutuu parhaiten kun se kokee, että sen työpaikka on turvattu ja voi keskittyä täysillä siihen työhön ja sitä kautta antaa työnantajallekin.

Kysymys: Oletko sitä mieltä, että tulevaisuudessa lyhyitä työsuhteita tullaan suosimaan yhä enemmän?

Vastaus: Valitettavasti siltä se näyttää koko ajan, mikä ei mielestäni ole hyvä juttu.

Kysymys: Miten mielestäsi alan ammattitaito vaatimukset ovat muuttuneet?

Vastaus: Joo kyllä siinä on muutosta ollut, että tuota silloin vielä aikanaan kun minäkin olin kesätoimittaja niin tuota... tai ei vain kesätoimittajaksi vaan jopa ensin harjoittelijaksi ja sitten ihan vakinaiseksikin pääsi pelkällä ylioppilastutkinolla, ettei se enää taida kuin ihan poikkeustapauksissa mennä näin. Yleisesti ja ainakin meillä aina edellytetään vähintään korkeakoulututkintoa. Että se on selkeä muutos.. tosin sehän ei välttämättä tarkoita, että täytyisi olla juuri tämän alan tutkinto, mikä on minusta ihan hyvä ettei vaan jostain koulutusputkesta tule ihmisiä vaan siellä on takana ehkä jotain laajempaa.. enkä minä näe sitä edes pahana asiana, että sitä koulutusta painotetaan. Kyllä se avuksi on tällä alalla.

Kysymys: Tarvitaanko nykyään mielestäsi enemmän tietoa ja taitoa tietoteknisistä asioista?

Vastaus: No ainakaan ne kokemukset, mitä minulla on niin ei...ei nähdäkseni edellytetä, kun eihän meidänkään tarvitse tietää, miten tietokone toimii, kun vaan tiedetään ja osataan ne ohjelmat. Mutta muuten voisi sanoa, toivoisin että myös siellä niin kuin siellä verkkopuolella olisi koulutettuja ja yleissivistyneitä ihmisiä, koska siellähän nykyään kun joudutaan reagoimaan nopeasti ajassa niin tuota yksittäisellä lehden verkkopäivystäjällä on hirveän suuri valta siitä, mitä se nostaa sinne (nettilehteen) pääuutisiin ja muuta, että en tiedä, olen joskus miettinyt että onko se yksi syy siihen, että siellä on vähän nuorempaa väkeä.. ei niin tavallaan...osaako ne suhteuttaa niitä asioita ihan oikein. Tavallaan onko se johtanut siihen, että siellä maailma näyttääkin aika erilaiselta kuin taas lehtien palstoilla. Voihan se tietysti olla, että olen tullut niin vanhaksi, että liityn siihen kuoroon, jonka mielestä ennen oli kaikki paremmin.

Kysymys: Mikä on sellainen yksittäinen tehtäväalue työssäsi, minkä vaatimustaso on noussut viime vuosina?

Vastaus: No varmaan, en tiedä onko se se mikä on eniten kasvanut, mutta se mikä tulee ensimmäisenä mieleen esimerkkinä on se porras joka käsittelee ja taitaa

lehden. Siinä on minun urani aikanayksi ammattikunta kadonnut välistä pois (latomo ja kirjatyöntekijät). Melkein koko lehden kasaa nykyään toimitustaustaiset ihmiset tietokoneillaan kun ennen oli latomo, jossa se tehti. Tietysti saattoihan toimittajat suunnitella sivun ulkoasun, mutta käytännössähän sen laitto kirjatyöntekijät ja noin pois päin. Että se on minusta aika valtava muutos.

Kysymys: Onko sillä eroa, kirjoitatko verkko- vai paperilehteen?

Vastaus: Joo siinä on jo ihan siitä työprosessista lähtien. Verkossa korostuu se nopeus ja tiiviys, kun taas lehtijuttussa kun lähtee tekemään seuraavan päivän lehteen sitä juttua, niin siinä on koko työpäivä aikaa tehdä ja vähän tietysti kypsytellä ja pohdiskella niitä näkökulmia, kun taas verkkoon tehdään kokoajan sillein lyhytjäteisesti. Verkkoon kirjoittaessa työ on lyhytjäteistä, paperilehteen pitkäjänteistä. Ja on varmasti ne verkon vaatimuksetkin otsikoinnista lähtien niin nehan ovat ihan erilaiset nykyään, että tuota...kyllähän verkon otsikot ovat sellaisia, että ne eivät paljasta mitään siitä itse uutisesta, vaan se on, että klikkaa tästä ja saat selville uutisen.

Kysymys: Huomaatko paineita joka päiväisessä työssäsi siitä, että paperilehtien levikit ovat laskussa?

Vastaus: Kun työskentelee tällaisessa seitsemänpäiväisessä lehdessä, jonka lukijakunta on 99%:sti tilaajia niin ei tietysti sellaista painetta ole kuin jossain Iltalehdessä, jossa joka päivä tavallaan täytyisi erikseen myydä se lehti. Niin se antaa tietyllä tapaa aikaa, että yrittää pitkässä juoksussa tehdä hyvää lehteä, että se sitten tilattaisiin uudestaan kun sen tilauksen uudistamisen aika tulee, mutta se on sellainen asia, että väittäisin, että se jatkuvasti kummittelisi mielessä, mutta on se niin kuin tietysti herättänyt ajattelemaan sitä, että no niin kuin miettimään ja painottamaan sitä laatua, ettei nyt ole ihan yhdentekevää millaisia juttuja sitä tekee. Isossa kuvassa kun ajattelee, niin siinä voi olla kyse koko alan tulevaisuudesta. Että kun joskus 80-luvulla ei tarvinnut jostain levikeistä välittää tuontaivaallista tai se oli itsestään selvää, että levikit nousee ja niin pois päin ei niitä tarvinnut ajatella niin kyllähän tällainen tietoisuus on tavallaan lisääntynyt ja

tullut esiin jo sen 90-luvun alun laman jälkeen ensimmäisen kerran, eikä siis ole itsestään selvää, että ihmiset tilaisi sitä lehteä. Kyllä sen on oltava riittävän hyvä... mutta en minä sitä sellaisena paineena koe jokapäiväisessä työssä, sehän se äkkiä kipsaisikin ihmisen. Mutta kyllähän sitä mieltii kaikenlaista, esimerkiksi millaisia juttutyyppejä kannattaisi tehdä. Ehkä se karkea jako menisi, että nopeat uutiset verkossa ja taustat ja analyysit lehdessä niin varmaan sitä on viime vuosina yrittänytkin painottaa, tehdä ehkä enemmän tällaista analysoivaa ja taustoittavaa kuin ihan pelkkää uutista.

Kysymys: Onko sinusta nykyään tarpeeksi koulutusta saatavilla? (tarkoitetaan työn sisällä tapahtuvaa kouluttautumista)

Vastaus: Nähdäkseni kyllä joo, kaikki halukkaat ovat saaneet koulutusta. Kuten jo aiemmin sanoin, tuntuu, että evoluutiokin on johtamassa siihen se oma porukka alkaa valikoitua sille (sähköisen toimituksen) puolelle, koska ne vaatimukset alkavat olla niin erilaiset. Minä en varmasti osaisi laatia sellaisia otsikoita millaisia nykyään verkossa pitää olla, jotta tulee klikkauksia. Ja minä luulen, että sille porukalle on olemassa enemmän koulutusta.

Kysymys: Kuinka tyytyväinen olet työhösi? Oletko aiemmin ollut tyytyväisempi?

Vastaus: No tuota, kun minun toimenkuvani on yli 20 vuotta enemmän tai vähemmän ollut paikallisen päätöksen teon seuraaminen niin kyllä minä riittävän tyytyväinen olen koko ajan ollut sikäli, etten ole muihin hommiin lähtenyt vaikka mahdollisuuksia olisi varmasti ollut erilaisiin töihin. Tässä työssä on niin paljon hyviä puolia ollut aina ja tulee olemaan, että tässä viihdyn.

Kysymys: Mitä ne hyvät puolet ovat?

Vastaus: Hyvät puolet ovat, no tärkein on se, että kuitenkin minulla on riittävä vapaus itsellä annettun urakan puitteissa päättää miten minä sen hoidan eli se vapaus. Vaikka joka hommassahan on ne omat pakkopullansa, ei tässäkään voi tehdä pelkästään kivoja juttuja, mutta tarpeeksi kuitenkin ja esimerkiksi oman

työaikansakin voi aika hyvin itsekin järjestää. Se varmaan on se tärkein, miksi tässä on viihtynyt.

Kysymys: Mitä asioita haluaisit kehittää omassa työssäsi täällä Etelä-Suomen Sanomilla? Mitä haluaisit kehittää koko Suomen journalismissa?

Vastaus: Tärkeimpänä näen ne riittävät resurssit eli riittävästi toimittajia. Se takaisi sen, että olisi aikaa tehdä se työ riittävän hyvin, ettei tarvitsisi päästää käsistä mitään puoli villasta.

Kysymys: Miten luonnehtisit Suomalaista journalismia menneisyydessä, nykyään ja tulevaisuudessa?

Vastaus: Se että nykyään paineet horjahtaa hyvän journalismin tieltä on suuremmat kuin koskaan. Paineet laskevista levikeistä, sosiaalisesta mediasta ja tällaisesta. Vaikka niissä on varmasti, laskeva levikki pois laskettuna, positiivisiakin asioita niin vaatii aika paljon rohkeuttakin pitää kiinni siitä hyvästä journalismista näinä aikoina. Se sellainen populismin peikko yhä voimakkaammin kurkkii olan takana, että tämä verkko on aiheuttanut sen, koska siellä asiat näyttää helposti paljon yksinkertaisemmilta. Minusta olisi erittäin tärkeää, että paperisen sanomalehden puolella pidetään pää kylmänä ja yritetään pitää niistä journalismin perusarvoista kiinni. Sille on edelleen kysyntää. Paineita on tietysti siitä, ettei kuitenkaan lähdetä kosiskelemaan yleisöä siinä määrin kuin verkko puolella on tehty.

Petri Koivistolle sähköpostitse lähetetyt taustatietokysymykset ja niiden vastaukset:

1. sukupuoli: mies
2. ikä: 51
3. koulutuksesi: yhteiskuntatieteiden maisteri
4. työskentelypaikkakuntasi (tällä hetkellä): Lahti
5. työskentelyhistoriasi (aika) toimitustyössä kokonaisuudessaan: Sanomalehti

Länsi-Suomi kesät 1981 ja 1982, Sanomalehti Satakunnan Kansa kesät 1983 ja 1984, Sanomalehti Etelä-Suomen Sanomat joulukuusta 1985 lähtien.

6. asemasi lehdistö/kustannusalalla: toimittaja

7. työpaikkasi/työnantajasi: Esan Kirjapaino Oy

8. millainen on nykyinen työsuhteesi: vakituinen

9. työtuntiesi määrä päätoimessa (enemmän vai vähemmän kuin haluaisit):
40h/vko

10. toimitko nykyisessä työssäsi työnjohtotehtävissä: en

11. toimitko jonkun erikoistehtävän vastaavana toimittajana tai tuottajana
(minkälaisen erikoistehtävän): en

12. kuinka monta eri toimeksiantajaa (työnantajaa) sinulla oli vuonna 2010: yksi

13. miten työskentelet päätoimisesti (esim. yksin vai ryhmässä): en aivan
ymmärtänyt kysymystä, aiheet toteutan pääasiassa yksin, mutta samoissa
työtiloissa työskentelee muitakin toimittajia.

Haastattelu Petri Koiviston kanssa 19.9.11 klo 14.00

Kysymys: Miten on mielestäsi koko Suomen sanomalehti ala muuttunut viime vuosina (2000-luvulla)?

Vastaus: No varmasti se merkittävin muutos 2000-luvulla on ollut se, että lehtitaloista on tullut viestintätaloja. Ehkä perinteinen jyrkkä kahtiajako sähköisen viestinnän eli radio ja televisio ja printtaviestinnän eli sanoma- ja aikakauslehdet niin se on kaventunut sillä tavalla, että lehtitaloihin on tullut tämä sähköinen viestintä -online, radio lähinnä jos puhun meidän konsernista (Mediatalo Esa) niin ne ovat tulleet tähän kuvaan mukaan ja sitä kautta meillä tämä tiedon välittämisen nopeus on ihan yhtä oleellista kuin näillä perinteisillä sähköisen viestinnän yrityksilläkin. Justiinsa se on ollut varmasti suurin muutos, että lehtitalot ovat tulleet sähköisen tiedottamisen puolelle suuresti mukaan pois perinteisestä roolistaan.

Kysymys: Mitkä tekijät työssäsi merkitsevät sinulle eniten?

Vastaus: Minulle merkitsee, jos ajattelen mitkä asiat merkitsevät minun työssäni eniten niin ihan ensiksi merkitsevät sosiaalinen ja fyysinen ympäristö. Eli toisin sanoen se, miten yhteistyö ja kemiati työtovereiden ja esimiesten kanssa toimii. Se on ihan valtavan tärkeä asia. Toinen asia on se, että millaisissa olosuhteissa voin työtäni tehdä. Kuten äsken sanoin, kun tähän käveltiin, niin nämä olot ovat parantuneet oleellisesti aikaisemmasta. Nämä varmasti merkitsee eniten. Niin ikään erittäin paljon merkitsee, se että minulla on itsenäinen vaikutus mahdollisuus siihen, mistä aiheesta minä teen juttuja. Eli tällainen autonomia on aika pitkälle viety. Tämä lisää viihtyvyyttä ja työssä jaksamista. Kyllä ne varmaan siinä on ne tärkeimmät.

Kysymys: Onko tyytyväisyytesi työhösi muuttunut viime vuosina?

Vastaus: Kyllä tyytyväisyys on parantunut, ehdottomasti. Että tämä minun nykyinen tehtäväni on... minä koen sen hyvin mielekkääksi ja todella nämä edellä mainitut tekijät, mistä minä äsken sanoin, niin ne ovat vain parantuneet. Kyllä minun tyytyväisyyteni on vain lisääntynyt.

Kysymys: Miten sähköistyminen on näkynyt sinun arkityössäsi?

Vastaus: No siinä jos miettii miten ne tässä ja nyt näkyy ja ylipäänsä näinä aikoina niin... se näkyy niin että meiltä toimittajilta toivotaan ja odotetaan ja joissakin tapauksissa jopa edellytetäänkin, että teemme jutusta tällaisen niin sanotun verkkoversion. Joka sitten tulee meidän nettisivuille näkyviin. Se on osa rutiinia ja päivittäistä työtä, jota se ei silloin kymmenen vuotta sitten ollut, nyt se on. Että tavallaan se sähköinen ulottuvuus on jatkuvasti printtitoimittajan työssä mukana, ainakin sen pitäisi olla.

Kysymys: Miten nämä muutokset ovat vaikuttaneet jokapäiväiseen työhösi?

Vastaus: Sanotaan niin, että kun meillä on saman verran aikaa kuin kymmenen viisitoista vuotta sitten tehdä juttu kaikkine siihen liittyvine osa-alueineen, kerätä tiedot, hoitaa kuvaajien ja graafikoiden kanssa se visuaalinen puoli sen lisäksi

plussana tulee tämä verkkoversioiden tekeminen, joten siinä mielessä se on lisännyt työmäärää ja kuormitusta, mutta en minä sitä lisäästä vielä minään hirveän suurena pidä. Ei se vielä mikään kohtuuton lisätaakka ole.

Kysymys: Mitä ongelmia olet aiemmin nähnyt työssäsi ja onko niitä saatu korjattua?

Vastaus: Ihan ihan valtavasti on menty eteenpäin esimerkiksi tässä työjohtamisessa ja tässä töiden organisoinnissa. Se on mennyt varmaan suhteessa eniten eteenpäin näistä työhön vaikuttavista osa-alueista. Työn johtaminen on nykyään paljon fiksumpaa, luottaminen työntekijään ja arvostus työntekijää kohtaan on paljon suurempaa mitä aiemmin. Tällainen kontrollointi ja sanktioihin perustuva työjohtaminen, tällainen tyyli porkkana ja keppi ilman porkkanaa, niin se on jäänyt pois ihan kokonaan. Työnjohtoa on nykyaikaistettu se on lisännyt työssä jaksamista ja viihtymistä minun kohdallani. Se on ihan huippujuttu. Ja mitä sitten muuten on mennyt eteenpäin niin ihan valtavasti on mennyt eteenpäin nämä meidän työkalut. Internetistä ei nyt tarvitse pitkään puhua se on jo vanhaa kauraa. Internet on tämän esimerkiksi kymmenen vuoden aika hirveästi helpottanut tiedon hakemista ja sen analysointia, sähköinen arkisto on ihan toista maata kuin aikaisempi paperiarkisto. Siis ne on kaikki sellaisia työkaluja, joilla on valtava merkitys meidän työn tekemiseen ja mitkä ovat todella paljon kehittyneet ja parantuneet. Että kyllä nyt ainakin nämä asiat voisi sanoa näin päällisin puolin. Työn jaksamiseen kiinnitetään paljon enemmän huomiota työnantajan taholta kuin aikaisemmin. Okei, nämä työtilat, silläkin on merkitystä, että ovat viihtysät asianmukaiset, valoisat, avarat. Kyllä moni asia on mennyt eteenpäin suuria harppauksia.

Kysymys: Millaisia ongelmia on tänä päivänä ja miten ne mielestäsi ratkaistaisiin tulevaisuudessa?

Vastaus: No tuota... Mitäköhän minä tähän vastaisin..No onhan se yksi, en nyt sanoisi uhkakuva, mutta huomioon otettava tekijä, jos tämän sähköisen puolen hoitamista, materiaalien keruuta, editointia, kuvaamista ja sähköisten juttujen tekemistä lisätään niin se on sitten iso ajankäyttöllinen kysymys ja silloin pitää

mieltä onko se mahdollisesti jostain pois. Että minä kävin tässä kaksi kolme viikkoa sitten tällaisen uutis- ja videokuvaamisen kurssin ja se jo avasi silmät sille, että jos me rupeamme päivittäisuutisia sitten vielä tekemään meidän nettisivuille (tällaisia livekuvitettuja pätkiä) niin se on iso ajankäyttöinen haaste. Jos otetaan tuolla kentällä kuvaa, editoidaan sitä täällä, niin siinä menee paljon aikaa. Ne on asioita, missä sitten täytyy työnantajan kanssa lyödä viisaat päät yhteen, että miten se aiotaan tehdä.

Kysymys: Onko täällä Mediatalo Esa:ssa erikseen ihmiset, jotka tekevät pääasiassa jutut nettiin vai tekevätkö kaikki kaikkea ja pitääkö kaikkien osata tehdä kaikkea?

Vastaus: No siis mitä tulee tuohon sähköiseen puoleen taas niin siitä lähdetään, että printtitoimittajat oma-aloitteisesti ilman pyytämistä, vaatimista tai vahtimista tekisivät ne verkkoversiot. Kaikki eivät tee, eivät todellakaan tee, mutta sitten taas osa tekee. Mutta meillä on online-toimitus, joka keskittyy ihan jokapäivätoimisesti ja päätoimisesti juuri tekemään näitä sähköisiä uutisia verkkoon ja radioon. Online-toimitus tuottaa verkkopätkät verkkoon, itse tekemänsä ja meidän tekemät plus sitten hoitavat nämä Etelä-Suomen Sanomien radiouutiset radio Voiman taajuudella. Että online-toimitus on vain ja ainoastaan sitä varten. Ja me printti-ihmiset teemme sitten sinne nettiin niitä pätkiä myös. Näin sen on määrä mennä.

Kysymys: Miten työprosessit kirjoitettaessa nettiin tai paperiseen lehteen eroavat toisistaan?

Vastaus: No sen on varmasti aika toimittaja kohtaista miten ne työprosesseinaan eroaa. Minulla se menee aina niin, että ensiksi teen sen varsinaisen lehtijutun, joka on aina pidempi kuin se verkkoversio, näin se enimmäkseen on, ja kun olen sen lehtijutun tehnyt niin sitten teen sen verkkoversion jutusta, joka on aina lyhyempi. Jos lehtijuttu on keskimäärin 2500-2800 merkkiä niin verkkoversio on sellainen 1000 merkin molemmin puolin. Se on sellainen oikeastaan sellainen tiivistelmä siitä lehtiversiosta. Tosin kyllä siihen verkkoversioon laittaa jotain sellaista tietoa, jota ei ole siinä lehtijutussa. Ja minä aina katsonkin jääkö minulta yli jotain

tällaisia öleft-overeitaö , mitä voin laittaa siihen verkkopätkään. Tärkeää on se, minkä kanssa tässä täytyy koko ajan pelata on niin sanottu skuuppi. Sitä varjellaan eli sitä skuuppia ei laiteta verkkoon niin kuin ennen aikojansa muiden tiedotusvälineiden huomattavaksi, jolloin ne tekisivät samasta aiheesta jutun ja meidän skuupimme on mennyttä. Näitä skuuppeja ja tätä meidän omaa uutistuotantoamme varjellaan niin, että sitä ei ennen aikojaan laiteta verkkoon. Siitä oli aikanaan väantöä mitä laitetaan ja mitä ei ja siitä oli sellaista kissan hännän vetoa, mutta nyt ne pelisäännöt on löytyneet, että enää siinä ei ole ongelmaa., minun tietääkseni.

Kysymys: Miten tämän päivän toimittajan työ eroaa siitä kun aloitit oman urasi?

Vastaus: Tiedätkö, toimittajan työ sinänsä (olen ollut alalla 25 vuotta toimittajana) se on perusluonteeltaan ollut aina samanlaista. Sinulla on aihe, perehdyt ja pureudut siihen, lähdet keräämään materiaalia eri lähteistä, harjoitat lähdekritiikkiä, haastattelet ihmisiä ja teet jutun. Se on edelleen samanlaista. Minä toivon ja uskon, ettei se siitä miksikään muutukaan. Se mikä eniten on muuttunut on nimenomaan nämä meidän työvälineemme. Kun minä tulin alalle täällä oli kirjoituskoneet. Ei ollut edes näyttöpäätteitä vaan hakattiin vaan koneella paperille niinkuin ennen vanhaan 40-, 50- ja 60-luvulla. Tehtiin paperille ja kiikutettiin se sitten iltakäsittelijöille ja siitä se meni sitten latomoon ja niin edelleen. Että se on muuttunut erittäin suuresti. Näyttöpäätteet meillä tuli 80-luvun puolen välin kieppeillä, siitä sitten edelleen internet vajaa kymmenen vuotta myöhemmin, toimitusjärjestelmät kehittyivät. Offset-taitto oli sitä, kun juttu sieltä koneelta sylkäistiin ulos niin se oli sellainen tarrapaperi, mikä sitten asemoitiin sivupohjalle ja taittaja taittoi sen jutun siihen toimitussihteerin ohjeiden mukaisesti ja sitten kun se paperinen sivupohja oli valmis niin se lähti sitten rotaatioon missä valmistettiin painolevy ja levy kiinni painokoneeseen ja siitä se lähti lehti syntymään. Että nämä vaiheethan ovat muuttuneet, meillä ei ole offset-taittoa ollut enää aikoihin, sähköinen taitto on nykyään ja niin edelleen. Sähköistyminen, nopeutuminen ja käyttäjäystävällisyys ne ovat tulleet tämän ajan sisällä. Sitten tosiaan tämän 25 vuoden aikana tapa millä työtä johdetaan ja miten sitä ohjataan on muuttunut voimakkaasti parempaan suuntaan, mutta se mitä toimittajalta vaaditaan ihmisenä on pysynyt samana. Sinun täytyy olla utelias,

täytyy tykätä ottaa asioista selvää, olla jossain määrin peloton kohtaamaan uusia asioita ja ihmisiä ja epäilemättä täytyy osata kirjoittaakin.

Kysymys: Onko koulutusta työpaikallasi ollut tarpeeksi?

Vastaus: No... kyllä minä nyt koulutusta pidän riittävänä.. niin sanotaan riittävänä nippanappa. Meillä on nyt taas tulossa uusi toimitusjärjestelmä ja se on iso projekti. Siinä menee taas kaikki uusiksi ja meidät koulutetaan taas uudestaan ja tällä hetkellä olemme ihan sen koulutuksen kynnyksellä. Osa on jo koulutuksessa ollutkin osa meistä, niin kuin minäkin, on vasta menossa siihen, että uudistuksia toteutetaan nykyään aika nopealla tempolla ja kyllä se koulutus on aika pikaista. Että kyllä siinä nyt kaikki oleellinen ehditään käydä läpi, mutta minusta se on varsin nopeaa. Ja sitten kiinnittäisin huomiota siihen, että ennen vanhaan toimittajat kuvasvat ennen paljon enemmän. Minäkin otin kuvia silloin ennen paljon enemmän kuin nykyään. Nyt ei juurikaan tule itse kuvattua ja siinä on tietty kädettömyyden uhka. Sitten jos yhtäkkiä onkin niin, että kuvaaja ei ole paikalla, niin sinun täytyy itse käyttää sitä digikameraa ja tietää miten se toimii ja ottaa ne kuvat. Nuo toimituksen digikamerat ovat sellaisia, että minä en niitä osaa edes käyttää ja ottaisin kyllä oman kamerani keikalle jos pitäisi ottaa.

Kysymys: Vaaditaanko alalle tulevilta uusilta toimittajilta mielestäsi enemmän osaamista ja tietotaitoa kuin silloin kun itse aloitit urasi?

Vastaus: Tohon en osaa kovin hyvin vastata, johtuen siitä, että minä en rekrytoi uusia toimittajia, se ei ole koskaan kuulunut minulle. Mutta varmaa on, että ei ne vaatimukset ainakaan vähentyneet ole. Mutta sen olen huomannut, et nämä uudet kesäihmiset kun tulevat, niin minun mielestäni he ovat paljon valmiimpia ja pätevämpiä toimittajia kuin mitä me olimme kun tulimme kesätoimittajiksi. Minusta he ovat niin paljon etevämpiä, että välillä oikein ihmetyttää.

Kysymys: Mikä tehtäväalue omassa työssäsi on tullut vaativammaksi hoitaa?

Vastaus: No tietysti tämä sähköisen viestinnän tuoma monipuolistuminen, kyllähän se lisää vaatimustasoa, että sinä osaat ne tiiviit verkkopätkät tehdä.

Tulevaisuudessa tulee mahdollisesti lisää tällaisia sähköistymiseen liittyviä juttuja, ehkä juuri videokuvaaminen.. että kyllä se sellainen monipuolisuuden vaatiminen on lisääntynyt. Se näkyy jo siinä, että tällaiset tiukat osastojaot, mitä ennen oli, kun meillä oli viikonvaihte toimitus eli hömppä, kotimaan toimitus erikseen, kuntatoimitus ja uutisosasto ja ulkomaan toimitus erikseen eli meillä oli tällaisia lokeroituja erikoisyksiköitä. No on niistä monet olemassa edelleen, mutta kuitenkin nämä osastojen väliset raja-aidat ovat madaltuneet ja pyritään siihen, että juttuja tehdään ristiinkin yli osastojakojen. Niin se tarkoittaa sitä, että pitää olla sellainen yleisosaaja ja pitää osata vähän kaikesta hallita jotain, että tällainen tiukka erikoistumisen aika on ohitse. Ainakin tällaisessa maakuntalehdessä. Oikein isossa organisaatiossa tyylisiin sanomakonsernissa tai yleisradiossa on vielä varaa siihen. Mutta ei tällaisissa vähän pienemmissä niin ei enää.

Kysymys: Miten näet tulevaisuudessa tapahtuvan esimerkiksi tehtävälueiden osalta?

Vastaus: Historia on heiluriliikettä. Ei se ole tietenkään täysin mahdotonta etteikö siihen systeemiin mentäisi takaisin, mutta tällä hetkellä mikään ei viittaa siihen. Että kyllä tällaista yleisosaamista, ihmistä, jota pystytään heittelemään talouteen tänään, kuntaryhmään huomenna, kotimaan uutisiin välillä, niin kyllä sellaista osaajaa arvostetaan enemmän, koska hänelle on käyttöä enemmän joka paikassa. Kyllähän sellaisten ihmisten kysyntä ja tulevaisuus työmarkkinoilla varmasti jatkossa ei ainakaan huonone. Veikkaan, että paranee. Se on myös yksi merkittävä muutos, mikä liittyy töiden järjestämiseen, tähän osaamiseen ja erikoistumiseen niin aluetoimitukset ja aluetoimittajien vakanssit. Ne ovat kaikki tyystin hävinneet, täysin loppuneet. Se on eilistä päivää. Meillä oli ennen aluetoimitukset oikeastaan levikkialueen laidoilla, idässä, etelässä, pohjoisessa, lännessä, kaikkialla ja nyt niitä ei ole enää missään. Että sekin on yksi tällainen selkeä muutos.

Kysymys: Miten koet sitoutumisen työtäkohtaan muuttuneen ja miten näet tulevaisuuden?

Vastaus: On, riippuen siitä, mitä sillä sitoutumisella tarkoitetaan ja miten sitä mitataan, mutta jos sillä tarkoitetaan työmoraalia niin kuin minä sen ymmärrän eli halua ja valmiutta tehdä työnsä hyvin niin minun havaintoni on se, että toimittajat ovat hyvin sitoutuneita työhönsä. Minä en juurikaan tässä työyhteisössä näe sellaista asennetta, että ömä olen vaan töissä täällä. En minä ole huomannut.

Kysymys: Miten näet esimerkiksi pätkätyösuhteiden tulevaisuuden?

Vastaus: Nyt heitit sellaisen kysymyksen, että minä en osakaan ihan heti vastata. Että ehkä jossain välissä oli vähän sellaista ideaa, että siirryttäisiin tällaiseen alihankinta-systeemiin. Minusta tuntuu, että kustantajat ja työnantajat vähän kaavailivat sellaista, että toimittajat tekisivät ehkä enemmän yrittäjähajalta juttuja. Mikä taas työnantajalle olisi monessa mielessä ollut edullisempi systeemi. Mutta ei se enää näytä olevan päivän sana juurikaan, että kyllä tämä nykyinen järjestelmä, jossa on vakituinen toimitus ja toimittajat, jotka ovat sen mukaisesti sitoutuneet työhönsä ja se on nähty parhaaksi järjestelmäksi. Meidän täytyy ottaa huomioon, että meillä on myös tällaista viestintäalojen välistä yhteistyötä entistä enemmän, juttuvaihtoa entistä enemmän, mikä sitten takaa entistä monipuolisemman sisällön ja tietysti se tuo samat edut työnantajalle kuin mitä tällainen työn alihankintajärjestelmä olisi myös tuonut eli saadaan tavaraa talon ulkopuolelta ilman että sitä joudutaan kaikkea tuottamaan omalla työvoimalla.

Kysymys: Mikä on toimittajan tärkein ominaisuus?

Vastaus: Hyvä toimittaja on erittäin utelias, rohkea, halukas tarttumaan arkoihinkin aiheisiin ja tietenkin hänen täytyy pitää työstään. Kyllä varmasti siinä on ne tärkeimmät ominaisuudet. Täytyy pitää ihmisistä, täytyy pitää elämästä. Minusta on surullista, jos toimittaja on kyyninen. Kriittinen saa olla, mutta jos siitä lipsahdetaan kyynisyyden puolelle mikä raja on usein aika häilyvä, niin se on huono juttu. Silloin toimittaja menettää mahdollisuuksistaan ja itsestään paljon, jos hänestä tulee kyyninen.

Kysymys: Uskotko paperisen sanomalehden tulevaisuuteen?

Vastaus: No... Kyllä minä jaksan uskoa, että on tulevaisuutta. Paperilehden ja printtimedian kuolemaa on siitä saakka odotettu, kun televisio ja radio keksittiin, mutta yhä ollaan elossa. On pärjätty radioa, televisiota ja nettiäkin vastaan. Ei siinä mitään..osittain menty nettipuolellakin sille alueelle ja hyödynnetty niitä vahvuuksia sen sijaan, että tyydyttäisiin olemaan altavastaajia tässä tiedonvälityksen nopeudessa. Kyllä minä uskon, että printti tulee elämään. Mutta olen kieltämättä huolissani siitä, että kun mennään näihin meidän nuoriin ikäluokkiin (yläaste ja teini-ikäisiin sekä parikymppisiin ja nuoriin aikuisiin) he lukevat lehteä todella vähän. Että jos he säilyttävät tämän tottumuksensa, kun he varttuvat ja heistä tulee suurin osa lukijakuntaa niin katsotaan miten käy. Eli vastaus on tällainen ehdollinen kyllä.

Kysymys: Mitä tulisi tehdä, jotta printtimedia säilyisi yhtenä viestintämuotona?

Vastaus: No tuotteelle pätee sama, mikä markkinoilla yleensä aina eli hinta-laatusuhteen tulee olla kohdallaan. Lukijan täytyy tuntea, että hän saa rahojensa vastineeksi riittävästi. Se on ensimmäinen asia. Se on sekä markkinoinnin, että toimituksen yhteisvastuullinen huolenaihe, että näin käy. Tehdään hyvää tuotetta, joka hinnoitellaan oikein. Toinen asia on sitten se, että meillä on onneksi alettu tehdä lukijatutkimuksia siitä, mitä ihmiset haluaa. Eli meidän pitää entistä enemmän olla taagilla siitä, mitä liikkuu ajassa ja mitä ihmiset haluavat lukea. Mitä keski-ikäiset naiset ja kotiäidit haluavat lukea, millaista materiaalia. Täytyy olla tarkkaan selvillä, mitä ihmiset haluavat ja sen jälkeen tuottaa sen mukaista sisältöä. Se on ihan oleellista.. se ei ole mikään itsestään selvyys. Ei silloin 80-luvulla kun tulin alalle tehty mitään lukijatutkimuksia, riitti kun julistettiin, että me olemme laatulehti ja thats it. Mutta se ei vetele enää.

Kysymys: Mitkä ovat verkkolehden pahimmat uhkat paperiselle versiolle?

Vastaus: Sisällön puolesta en näe, että sähköinen lehti uhkasi paperista lehteä. Se on niin suunniteltukin, ettei se sitä uhkaa. Ei verkkoversion sisältö ole koskaan laajempi tai edes yhtä laaja kuin perinteisen paperilehden. Verkkolehdekin on nykyään jo hinnoiteltu, ettei sitä kaikki enää ilmaiseksikaan saa... niin en usko, että verkkolehti kaataisi paperisen lehden. Sen ei anneta tehdä sitä. Tämä on niin

rakennettu tämä meidän konsepti, että verkkolehti ei tuhoa tätä emolehteä, tämä on kuitenkin meidän päätuote tämä paperinen Etelä-Suomen Sanomat.

Kysymys: Miten journalismi on viime vuosina muuttunut?

Vastaus: Minulla on vähän sellainen käsitys, enkä varmaan ihan väärässä olekaan, että journalismi on viihteellistynyt ja pinnallistunut. On hyvä taikka huono asia niin niin siinä on käynyt. Meidänkin lehdessä on sen kaltaista aineistoa, mikä muistuttaa paljon aikakauslehtiä ja naistenlehtiä. En sano, että se olisi huonoa, mutta tällainen viihteellisyys ja pinnallisuus, journalismi, mitä on helppo tuottaa sellainen höttö niin sellaisen merkitys on ehkä lisääntynyt. Kun taas tällainen tutkivajournalismi, sen osuus ei ainakaan ole lisääntynyt, ehkä jopa päin vastoin. Että ehkä tavallaan se profiili sanomalehti vastaan aikakauslehti se on vähän tasoittunut. Sanomalehti on saanut aikakauslehtimäisiä piirteitä.

Kysymys: Mistä luulet, että tämä johtuu?

Vastaus: Ihan varmasti se johtuu nimenomaan siitä, että kun tiedetään, mitä lukijat haluavat niin entistä enemmän tuotetaan sen mukaista sisältöä. Siitä se yksinkertaisesti johtuu. Me tiedämme sen ihan faktana, koska tällaisia kyselyjä on tehty, missä on kysytty esimerkiksi koulutus taustasta ja oletko työelämässä vai et ja niin edelleen. Sieltä piirtyy tällainen 30-50-vuotiaiden kotirouvien joukko, jotka vastaavat, että he haluavat tällaista ja tällaista materiaalia ja koska he ovat suurin osa lukijakunnastamme niin tottakai me tuotamme sen mukaista materiaalia. Joka sattuu olemaan samanlaista kuin naistenlehtien materiaalit.

Kysymys: Miltä tämä tuntuu toimittajan näkökulmasta?

Vastaus: No... olen vähän huolissani siitä, että jos me kovin paljon viihteellistymme, pinnallistumme ja menemme tällaiseen ajanvietteeseen päin niin muistammeko samalla pitää silmällä näitä yhteiskunnan tärkeimpiä asioita ja

kipupisteitä ja puuttua niihin. Nimenomaan me printtimedian edustajat. Se on äärimmäisen tärkeää muistaa tehdä, koska sähköinen mediakin osaa taustoittaa aivan erinomaisen hyvin ajanilmiöitä. Ei ole kysymys enää siitä, että sähköinen media pärjää enää pelkästään nopeudessa ja me pärjäämme näissä taustoissa, ei se mene enää ihan niin. Kyllä sähköinen puolikin osaa taustoittaa ja me saamme tosissaan tehdä töitä, että meillä on tarjota lisäarvoa myös siltä puolelta pelkän viihteen lisäksi.

Kysymys: Miten näet journalismin tulevaisuuden?

Vastaus: Joo ihan mielettömän hyvä kysymys..Kyllä minä hiuka olen huolissani tästä journalismin tulevaisuudesta. Tällainen vakava, ei tylsä, mutta vakava ja pohdiskeleva, asioita ja syitä ja seurauksia sekä ajan ilmiöitä analysoiva, se että me tartumme vaikeisiin ja monimutkaisiin asioihin ja tuomme ne kansantajuisesti esiin niin sen journalismin tulevaisuudesta olen huolissani. Annetaanko sille tarpeeksi rahkeita vai ruvetaanko kaikki viihdetaiteilijoiksi.

Kysymys: Onko journalismi tullut varovaisemmaksi?

Vastaus: Ei minun mielestäni. Melkein kehtaisin sanoa, että jopa päinvastoin. Että jos saan aiheen esimieheltäni tai esitän hänelle oman aiheeni, en muista milloin viimeksi olisin kuullut, että on kyllä ison ilmoittajan kannalta aika hankala tai tästä muuten soitti yksi arvovaltainen henkilö tänne toimitukseen päätoimittajalle, joka tuli kertomaan tällaista, että kannattaa nyt tälle arvovaltaiselle henkilölle soittaa ja hänen sanelustaan se juttu tehdä. Ei sellaista ole ainakaan enää.. että se mistä olen erittäin iloinen, niin tällaiset toimituksen ulkopuoliset painostusryhmät, joita on varmasti koko ajan olemassa niin heidän vaikutus tähän on vähentynyt. Ei sieltä enää tule tällaisia terveisiä, missä annetaan ymmärtää. Kun aiemmin sanoin karrikoidusti, että joku olisi sanellut jotain, ei meillä kukaan koskaan ole sanellut mitään tarkasti miten tehdä juttu, mutta tällaisia toimituksen lobbaajia oli ennen paljon selvemmin ja räikeämmin vaikuttamassa toimitustööhön, enää ei ole, mikä on aivan mielettömän hyvä asia.